Vol 63

R. 1276

Local Records.

Restored in the year 1949-50 from ~~184~~ 83 (15.3.26)
by Sri Y. V. Chalapati

No 31

Contents

మధుర సంస్థానం ముద్దు వీరకృష్ణనాయని వారి కైఫీయతు - కైరికాళచోళడి కైఫీ
లుస్సు

శ్రీరామ

మధుర త్రిశిరపురి సంస్థానం

తెన్నాదేశపు పాండ్య వంశావళి

రాజశ్రీ తిరుమల నాయని వారి

కుమారుడైన ముద్దు వీరప్ప

నాయని వారి రాజ్యం చేయుదలు

పట్టణ్ణా వ్రాసి ఉంచినది.

శ్రీశారదాంబాసహాయం

ఖడేమాగా మధురసంస్థానమునందున్న వారిదండుపై వెడలించినారు. అప్పుడు అతిఘోరయుద్ధమైనది

ఐతే రుధిరమువలె నదులుగా మారవయ్యలనాయుడు తమదండ్లకు చైవీచి తామయ్య న్యుదండ్లకు మయుండె

కున్నాడు. మైసూరువారిదండు వారిపై ఆవేశేవిధముగా యుద్ధంచేసి హింసించేయుంచ్చినారు. అ

తరువాత వారిలో ఒకరిద్దరు మిగిలినారు. శ్రీరంగపట్టణానికి చూస్తే పారిపోయినారు. ఆపైన

కుమారవయ్యప్పలనాయునివారలు యీప్రకారం వారిదండును హతమించేసి అతిఉత్సాహముతో

కోడిపట్టంపైవారి శేమం సంఘసగుడ విరువ్రకేమయుతెట్టి అచ్చటు వరీంమునలనయ్యాల ముఖ్యంది సంఘ

వసుడిలో ఇయుం . . యీప్రకారం వ్యందేపి మయు యమునమ . . . జాతి తిరుమలనాయని

వారు దైవికేంపోంచిపోయినారు. అప్పుడు మధురలో వ్యందగలప సమస్తమైన దళ కర్తలు, ప్రధానలు

లు, మంత్రులు వెలంచనచేసిరా జాతిరుమలనాయని వారికి మారువదైన శ్రీమయ్యప్పవీరప్ప వా

యని వారికి రాజ్యానికి పట్టాభిషేకేమయుచేయుంచినారు. యీప్రకారం రాజాతిరుమలనాయని

వారు దైవికేంతైన శ్రీమయ్యప్పవీరప్పనాయనివారికి పట్టాభిషేకం చేయుంచనసమాచారం కోమా

తిమయ్యప్పలనాయనివారలు విని చాలాకోపంచేసుకొని అన్నగారికి సంపట్టాభి . . షేకం యోగ్యులు

గాకుండగా నాకు తెలియకనే అన్నగారికి కుమారులవలె వ్యందేవారలు కోడిపట్టాభిషేకమయు చేసినారు,

అని అత్యంత చంతకోంద్ధమహా అగ్రహముతో సంగోడప్రయాణ చేసి చేయుంచి దండ్లు వెడలిం

చినారు. సంజనగుడిలో ప్రతిష్ఠ చేసికొండిసవారికి ఎంగాన్ని తీసుకుని ముఖిన్నవారికుడి స్థలము

లో వ్యందగల ధనములు, నవరత్నములు, వెండులు, గుర్రాలు ఇవిఅంతాన్ని తీసుకొని దండుతో కూడ్యా

డివిధంట్టంది గిమధురలో వ్యందగ . . . తోరణమాన ఆనేగ్రామములలో వచ్చుదిగినారు. అప్పుడు కేమ

ద్దువీరప్పనాయనవారు న్యూమరియుగల ధళప్రధానులు న్యూకుమారవయ్యప్పలనాయనివారి

కిన్ని ఏమాత్రాన ముచేసి అన . నిశ్చేమ, ఏవిధంగా వెయడవైన కొంతసేమం విడ్చి యుచ్చినారు.

ఆపైన కుమారవయ్యప్పలనాయనవారు మహావిద్వేషం గుసుకేఅసేమునను వాప్పంకొని.

బలమైన సైన్యాని శ్రీ ముద్దు వీరప్పనాయనవారు వారికి చక్రధురంధరగా తన కుమారుండు కొమార
రంగప్పనాయని వారికి యువరాజాభిషేకం చేయించి వుంచి వేరే తమకు తపస్విగాన్ని పెట్టుకొని శివపూజ
శేషములు పొయి రెపరాశి పట్టి లాభములను చక్కగా పెట్టించి అందువల్ల దేవాలయములు మనోజ్ఞ
గా కట్టించ్చి భూములు సంస్థానంలో వుండే తెచ్చిన లింగాన్ని దేవాలయములో ప్రతిష్ఠ చేయిం
చి శ్రీ యామేశ్వరుని కి విశ్వనాథస్వామి అని పేరు వుంచ్చి ఆ స్వామివారికి నిత్యనైవేద్య సమస్తమైన ఉత్స
వాగ్రహారములను కలుగచేశి. అనేకమైన వస్త్ర భూషణములు కలుగచేశి యిచ్చ్చి. రథములను క
ట్టించి ఆస్తులమున సకాలములందు ఫ్రంజ జరుగునట్లు చేయించ్చి, పుష్ప వనములు మహా దేవాల
తోను ఊపేంచుచు, అనేక తటాకములు, అనేక అగ్రహారములు చేయించ్చి యాత్రకాలంల
స్వధర్మపరులైన బ్రాహ్మణులకు ఆశీర్వాదములందుకొని ఆపైన వారిలో కైలాసంపొందినారు.
ముద్దుకలో ముహూర్తం. రాజా ముద్దు వీరప్పనాయని వారు తమ పిన్న తండ్రి యైన కుమా
రముద్దులనాయని వారి సహోదరుడైన కుమార రంగప్పనాయని వారిని పెండ్లాడి గాపు
చుకొని రాజ్యపాలన రాంధ్ర దేశం యావత్తు రాజు అయి మహా నీతితో రాజ్యం చేస్తు
అనేక అగ్రహారములు, అనేక దేవాలయములన్ను, అనేక తటాకములు కలుగచేశి మరి
న్ని అనేక తన్ని తగిద్రాణములు మొదలైన దానధర్మములన్ను చేస్తు తమ్ము నమ్మిన వారిని అంతా బా
గా కాపాడుకొని అతి సాహసమైన భవమంతో, పరరాజ భయంకరముగా రాజ్యాధిపత్యం చే
స్తూ వుండిరి. యాత్రకాలం శుభకృత్ నామ సంవత్సరము మొదలుకొని విరోధికృతు వర
స్తురువరకు పది సంవత్సరములు రాజ్యాధిపత్యం చేశినారు. ఆ పిట్టకోట వాహనసేవా
ష్టములు ౧౫౯౯ శకవర్షాలు రాజా ముద్దు వీరప్పనాయనికి కుమారుండు రాజా చా..
నాథనాయనయ్యగారు రాజ్య పట్టాభిషిక్తులైనారి మొదట తనకున్ను కుమా
రరంగప్పనాయని వారికి పిన్నదైన తనమున్ను యాత్రకాలం కొత్తకాలం రాజ్యంచే

స్వయందేటప్పట్టికి పెద్దకొడుకు ఉన్న కుమార రంగప్పనాయనివారు స్వర్గమును పొందినారు. ఆ చొక్క
నాథనాయనివారి తమ్ముడు కుమార తిరుమలనాయనివారికి పెద్దకొడుకు తనయుడు ఉండెను. యీ
ప్రకారం రాజా చొక్కనాథనాయనివారు ము... రాజ్యం చేస్తూ వుండగా ...
వుండగా తంజానగరం సంస్థానాధిపతి అయిన అచ్యుత విజయ రాఘవ నాయనివారికి మహా
బుద్ధిగుణవంతులును, అతి రూప సౌందర్యములున్ను గల ఒక కూతురు జన్మించి పెరుగుతూ వుండేటప్పు
ట్టికి ... త్రిశిర... మేం ఇన వారి దళకర్త అయిన ... కృష్ణప్పనాయుడు అన్ను పే
షాకు కిబ్బంన్ను తెలంచి ముందలిని విని అటువంటి తెన్ని కనలము. మేం ఇన వారైన రాజా చొక్క
నాథనాయనివారికి వివాహము చేయించవలెనును అని ఆ వివరం మేం ఇన వారికి తెల్సి తపత్తి
అటువంటి వాట కన్నికనలు అడిగే నిమిత్యం ... తేసవము ముష్యులను అంపించినారు అప్రకారాని
కివారు తంజనగరానికి పోయి అచ్యుత విజయ రాఘవ నాయనివారికి ఫలాన వారు వచ్చినారం
అనేది చెప్పి అంపించినారు. వారి చెప్పుట్టంన్ని చెప్పి విని వారు జూచి మా మేం ఇన వారైన రాజా
చొక్కనాథనాయనివారికి తమ కొమార్తెను కన్నికదానముగా ఇవ్వవలయును అని అడిగినా
రు అప్పుడు అచ్యుత విజయ రాఘవ నాయనివారు ఆ మాటలు విని ఆగ్రహించెరి మా బిడ్డను మా
మేం ఇన వారికి ఇయ్య కూడదు అని అంత్రట నిలువకే చాలా వుల్లంఘనములాండి వచ్చి
కి చక్కగా వంత్నాదులను చేయించవలెను అని ... అటువంటి వారు తంజా
నగరం పెదలి త్రిశిరపురానికి వచ్చి తంజనగరం వారు చెప్పిన ప్రసాపములు యీలా వస్తువుల
రాజా చొక్కనాథనాయనివారి సముఖాన్ను వల్ల దళవాయి వెంకటకృష్ణప్పనాయనివారికి
న్ని పేషకరు కిబ్బంన్ను తెలంచి ముదలాండి తెన్ని చక్కగా అర్జంత చేసినారు అప్పుడు ఆ మా
టలు వినగానే శ్రీ రాజా చొక్కనాథనాయనివారు మహా ఆగ్రహము పడి ఆక్షేపించి వేసి
కైన మేము గుణము, సద్గుణము, కాల బలమును, అనేక సైన్యానగొప్ప పరంగున ... స్త్రీ

గులనులయుం తానుజముచేశి దళవాయి వెంకటకృష్ణప్పనాయుని వార్కి చరాచారలు యీంత్రేదిం
యీజవలా అయివుండే సంస్థపై న్యాన్ని తీసుకొని తంజ్జావగరం కోట హాల్లా చేశి అచ్చటగలసమ
స్తమైన వార్న్ని జయించ్చి ఆశేమ కట్టిరమ్యు యిందున విరాపరాక్రమవలన ప్రఖ్యాతిగావతెను
యిదిగాకను యింద్దుకుముందుగా విరాలు ఆనేక తాంన్నల యుద్ధంచేశి మహాపరాక్రమశాలి
అనిన్ని సుగ్రకీర్తిమంతునిన్ని సర్వసాంచి అనిన్ని తాము ఆర్జునంత పరాక్రమశాలి అనిన్ని
ఆతన్నిగల పదినామధేయములు ఆర్జునుడును, ఫల్గునుడును, బీభత్సుడును, విజ
యుడును, కిష్ణుడును, దనంజయుడును యీదశనామధేయములున్న దోర్ప్రఖ్యాతిగా తా
ము యీసమస్తనములతో బదశినాడు తాము మహాసహాస విక్రమలుగనక తామ పే
చార్ రలబింన్న తుంబివెదల్లిన్ని సతలబలాన్ని తీసుకొని తంజనగరం వారిపైన దుర్వములు అవి
ఆజ్ఞాపించినారు. అప్పుడు దళవాయి వెంకటకృష్ణప్పనాయుడున్ను యేలిన వారి ఆజ్ఞా
శిరసావహించుకొని, యేలిన వారి ఆజ్ఞా ప్రకారం చేస్తామని చెప్పి అప్పుడే తీసుకొని స
కల సైన్యసమేతుడై త్రిశిరపురం వెడలి తంజ్జనగరం వారి మెల్లసరిహద్దులో వచ్చేటప్పటికే
అచ్చట రాజ్యవంతంగా వుండిన తంజ్జనగరం వారి బలాన్ని కని వీరికిన్ని యుద్ధం ఆయె ఆ యుద్ధ
ములో శైరా కోటవాలు వదలకొండా పారిరిద్ది అప్పుడు తంజ్జనగరం వారి సైన్యము ట
హా భీభత్సమై చాలా బలము ఛేధమైనారు, కొందరు చాలాగాయలు తీసుకొనినా
రు, కొందరు దప్పితాలతే కెత్రిందపడి పొర్లాడుచున్న తొల్లులుగా వచ్చే రక్తాన్ని జల
ము అవిచ్ఛిన్నముచేతే పానంచేశినారు ఆనేక మంది మృతిపొందినారు యీ ప్రకారం తంజ్జ
నగరం వారి సైన్యం చిందరవందరలై హతశేషులైన బలములు పోయి యీ నష్టనసంగ
తులంతా తము యేలిన వారికి మొచ్చరింప్పగా ఆ మాటలు వారికి చెవులు కెనారాచమ
లుగా పొంకి కట్టు గడపటు అశ్వములు అనేక సైన్యములను చూచి త్రిశిరపురం వారి పైని

సించినారు ఉత్తరాలో త్రిశిరపురం వారున్ను ఇతర్త్వరగా తంజానగరం వారి పైతలిసె వచ్చినారు అ

ప్పటికి ఉభయత్రసైన్యము ౭ నెల ఇత్యంత యుద్ధం నడుస్తున్నదెను అప్పుడు తంజానగరం

ఉన్నటువంటి రాఘవనాయునివారు మహా ఉగ్రహంతో కూడాను తమకు దుర్భరమైనస

ము చంద్రస్వాములు వారికి యీ సంగతులు అంతా చెప్పి పంపించి రప్పించి వారితో లోచన

చేశి వారున్ను త్రిశిరపురం దండెత్తిన వారికి ఆగడు కావలెను అని శానా గాసపడి యోగము

ఈ వైదత్వైన మంత్రక్రియలు చేసే టప్పటికి ఆ వార్త రాజా చాంతికి నాధనాయుని వాళ్ల

కు తెలిసి యుండ్లు చేడులు రాయగల యోచనలు యేమి అని ఆలోచన చేశి తమకు గురువు

లైన భట్టాచార్య స్వాములు వార్ని అతివేగంగా రప్పించి ఆయనతో తంజానగరులోన

ఉ చే సంగతులు యావత్తు చెప్పి శ్రీమీ వారి ప్రయత్నము విఫలం కాగలదిగా చేయం

చవలెను స్వామివారు అని చెప్పినారు అప్పుడు భట్టాచార్యస్వాములు వడ్డపగవారి మం

త్రక్రియవల్లనైన వారికి యేమి ఉపద్రవము వారించి ఉండునట్టు తంజానగరు వారి బల

ము యావత్తు వీరితో కూడగలదిగా ఒక యాగము చేయం చి ఆ యోగ ఉయకురా

ద్యోవము లో నుంచి లక్ష్మి రెండు లక్షలు పెద్ద గుమ్మడికాయలు రప్పించి ఉండ్లు లకంత్రా మంత్ర

మంత్రించి రాత్రి కాలం ముందు ఆ గుమ్మడికాయలు అన్ని ని కేలుంకో టుగా వేశి త్రవా

హోమముతో చేయించినారు అందునగుణం యేమి అంటే ఆ గుమ్మడికాయలు తగిలి నా వారి

జలదిలము వెంవ రుత్రాగి వారో వారందరు త్రిశిరపురం యేలిన ఉలాం తాగా కూడపా

గలదిగా ఆస్త్రాగారం చేయించినారు. ఉవి ట్లు వ్యందెను అచ్చట ఉభయుసైన్యము

లు కుమయుద్ధ నచ్చ నండ్లులో రంజానగరంవారి బలం వీరిచే వెగ్గవేత వెనకకు వేశి

తంజానగరం కోటలు పోయి చేరినారు ఆ పైటళ వారాయి వెంతటకృష్ణప్పనాయుడు నంబ

హాశంతో సంపొంది తన సైన్యావారికి అందరికి ఆవే వస్త్రభూషణాదులు

ఉరితివిపంతో పుట్టుకొని ఉండు దీసుకొనిపోయి తంజనగర సమీపమునందు ఉండుయయంచ్చి ఆపై

వినుకవారివారి వెంకటకృష్ణప్పనాయనివారు అచ్చుతవిజయరాఘవనాయనివారికి చెప్పించిం

ప్పించి శ్రీముఖము రేంవుదన్ని తావము వచ్చా రాజు మహా సంభ్రాంతులై గమంతే వచ్చి తెన్నితెనుయియ్యి

ము ఉన్నవివి స్వామిగా తవమును వలికున్ను యింత శాస్త్ర పరైనలా ఆయితే రేమియు

రేం తివస్వామివారికి తమకన్నితెను వివాహమువచేసి ఇచ్చిప మహాదానం చేయుం చుకొను

డా ఆన్లే అయితే మువమ కొంజు దీసుకొనిపుల్లి తిరిగి పైంకామును అని దసు మనసు పప్పాల వేల్లాచె

ప్పి ఆంప్పించునారు ఆశ్రమలా నికివారు పైంయు చెప్పగా ఆమలా ఓటు తిని విజయరాఘ

వనాయనివారు చాలా కోపగించ్చి వమంద్దుగా చెప్పిరవలా టలువేరయు ప్పుడు స్వామిదలా

డగా సేవలా లవేరేవా అట్లాతేడు మీరయుశాస్త్రముతం కల్లివవారైతే యుద్ధం చేయుండే అని

ఆంప్పించివారు అప్పుడు వారి తంజనగరంకోటపై యిటుపై వాళ్లు వేలటువారుము వారు యున్న

మలి అనేబలము లున్ను అని ఉన్నారు అవి ఆంత్తా మువీరు చూడివాళ్లము చెయిం....

శ్రీ వైవా సరకు చేయుతే దండు పురికొప్పి పిరంగులు మెలా జొక లపై యొత్తించి వచ్చి తనరె

ప్పి పాంళ్లా కోటపైనిన్ని అందువ ఫుండగలఫాజువాన్ను లక్ష్మీయం ఫుంచ్చి పిరంగి గుండ్లుపడి

వేలయి రుపైవేలయిశాస్త్రి పాటించుగుండ్లు యొలికించ్చగా అప్పుడు కోటపైని ఫుండేప తలరా

ణువారున్ను తిర్ల పిరంగుల మీరా అక్క స్వాంర్వుతేవె కొంటవేయమ అంద్దరు మీరయులేంతా అప్పతా

మువి చెప్పి అందరు దీరియులా నా అయినారు ఆ పేరుణి వుండ్డు కొలాంట దగువా జొళ్ళల

కంప్పించ్చి పిరంగు గుండ్లు కాల్చి తివాట ముటు పెట్టుకొట్టు అగడ్త యున్ను బహాహా వలా

న్ల చూ తవము యుంచ్చి కొంత్తె బలము లు కోట పిరంగులు చాలరుడి కిపడిన తెలావ

లోవెళ్ళి డనకొంద్దరువారికివి వెళ్లి టుటు హాల్లం చేసి కోట చూచ్చినారు యొసంగతులు

వడిదేఖటులయిముందు అచ్చుతవిజయరాఘవనాయనివారు నామపీధకోటప్పలో

వ్రంచుకొని ఉత్తరే తే ధ్యానములతో జపించేస్తూ శ్వస్తులు ఉప్పుడు వారి యిలాంటా మనుష్యు
లు పోయి మహారాజా వగతులు మనకోటను హాంగాం చేసి కోటలో కి చాంచ్చినారు అని చెప్పి
నారు అందున్న కుం ఉత్త మమ మహానారాయణ భక్తిగలవారు గనక అప్పుడు జవిడ్చి తీవ తెరా
ని పత్త్వ చూంచు కొందము అని సన్న చేసినారు అప్పుడు దళవాయి వెంకటేలు కృష్ణప్పనా
యు మహావివేకస్తుడు గనక మనమ్ము మహా ఖోరాంధ గనక మనమ్ము అప్పుడు అచ్చిలే విజ
యరాఘునాధ నాయని వారికి చెప్పి వ్రతెంచ్చిన వధం మేము అనేకసైన్యములతో కూడా వి
రా కోటను హాల్గాం చేసి కోటలో నుపహా చాంచ్చినారు అడగ్గాను ఎలాసైన్యం లు ఎలాంకోట
యలా వత్తు మరా యిలాంటా అయింతో యిభను మీరాత్రియంత్రం వేల మినదు పవోకుండ్లి
గనక యిభ సైనా సమరా ధ్యానం మరా ట్లాడండి మరా ఫౌజు వెనతుక తీసుకొని పోతాము
అని చెప్పి పంపించినారు అప్పుడు కిని వ్రంజితేడ వెళ్ళతేనే తదేకద్యానమయిగా మానంథ
రించుకొని జపించేస్తున్న మరా రాజం వెండి వెనసేలమున్న స్త్రీయిమాత్రం తుండ్డి
గాని కొం. వేము ఎందుకు భయపడి తేన్ని తేను యిచ్చిరాజీ చేసుకుందుము అనే మొదం
న విడ్చి పెట్టుండు అనేది గొమహా సైన్యముతో కూడా మరా ట్లా డ తేనే స్నేహ చేసి చెప్పి
అంపించినారు అసంగతులు ఎవిదళవాయి వెంకటకృష్ణప్పనాయుడున్ను దళాన్ని తీసు
కొని అచ్చుత విజయరాఘవ నాయని వారి నగరి హాజారమ దగ్గిరికి స్త్రీయివారం
యింటే లోగా వారున్నా నం తీధకె తెలున్న చేసుక విహా.. తువారి విదగ్గిరికి ప
గతులు ఫౌజు వచ్చిన సమరా చారం వినిక అయి అత్యంత ఆగ్రహముచేత మహాక్ష
త్రియ దైవ ఖరుగా తే వాలు చే తీసుకొని మహా బలో వ్రండగల పట్టపుస్త్రీలు బం
న్ని బరుతు ఒనెలు ఉలు సతలపైన వార్ని వభ తాపన జమరాగా వ్రండ్డవి యేరా
గించ్చి వారి చుట్టూ వాలంధం హుండ్లు వ్రండ్డి వేల తలుకా ముందు చెప్ప [illegible] తే అ

అప్పటికి ఆ ముండ్లు కుండలో నిప్పు రగిలించుకొని వారు అందరు పైకొంట ప్రస్తితే
నిండి ఆనతి ఇచ్చి ఆ యీ తరువాత నగరు వెడలి వచ్చేటప్పటికి వారికి మనుష్య
ఉత్రిశరపురం వారికి [illegible] లాతాగా కోడి పోయిన వారు పోయిన మహా దైర్య సాహసము
తో కూడా స్వామి ద్రోహులు దుర్బలుగా వారి వద్దనే పూజలుగా గాచుక వుండిన
[illegible] రంగప్ప నాయుడు మ్ము పట్టిస్తి వేమన గవాడైన తిమ్మల నాయ పట్టి దుప్పు
చెంతకి తమ్ముడు వీరబాహు చిన్న రాజమ్ము ఆ తెరగా జోనలు ఆ యిదు గుర నల
మహా శౌర్యం తో కూడా అనేక విధ విజయ ధ్వజములై రమ్ము చుట్టుకొని రాగా ఆ
ప్పుడు ఆచ్యుత విజయరాఘవ నాయని వారు నగరు వెడలి బయలు హాజరు వా
కిట వచ్చి విజయ ధ్వజములై మహా వీరత్వ వలల పలకె చునున్నరాగా రాజుల
కెలచటల వెళ్లి రాగా నిలిచిన తన రాజ తము దొరలతో వల చూస్తూ వుండె వగ తుల
పైన్య మున్నూ మందల వచ్చి నిలిచి ఇప్పుడు అచ్యుత విజయ రాఘవ నాయని వా
రు వుండే లిత వేంకన్నను న మద్ర్య దావా ద వరగా మహా తేజముతో కూడాను లం మ వ్య
స్త్ర దాబుల వ్రద్ధుల గవకె రెండు తమ చామ్ముల నుమహా మ్మదు వృద్దైన డవి వుండగల దా
క్షిణాగ్గాము దారము చేత మొత్తి కట్టించుకొని వెబమగా జోతెన పిల్ల బిజ్జి తో
కూడా క్రెల లమమైన పరాంబర మంజులము ధరించుకొని నవరత్నం ప్రాపి
తము తైన ఆదేశ బూరుల వలల మున్ను ప్రూచ్చకొని రెండ్లు చేతులా ను ఆ తతీక్ష్ణ మైన
[illegible] ఉండే పట్టుల తీసుకొని పగతులకె మలందు నిచ్చి యుద్దాని కెత్త
[illegible] వారు అప్పుడు అందరు కు ముందుగా ఆ తని కు మారుడు మన్నార ప్ప నాయని
[illegible] పసు చేత [illegible] పంతక్ల చేయిచ్చి బుద్దు చేసి వుండి కగ
[illegible] వారి రంగప్ప నాయుడు

యోచన చేసి ఆ సమాచారం అచ్యుత విజయ రఘునాయని వారితో [illegible] ర్త్యగా అందుకొను వారు
న్ని సమ్మతించిన మంచి దినత్రయారాని [illegible] స్వామిని పంపిస్తూ తేయించి వేలుచుకు రమ్మని
స్వామి యజ్ఞాంగము సంపూర్ణమై పోయినంతట్లో విడిపించ్చి వారి తండ్రిగారి సముఖానికి పెట్టుకొని వచ్చినారు
అప్పుడు మన్నారప్పనాయుడు స్తుతి [illegible] చెప్పిన పద్యం.
మణికిరీటము పరిచి జలనిధి తృణము సప్తపను చెలరనిదెవుడదనా
మా మణి మణి వెం ద్యాని వము తృణావాం రణి విజయ డి దీప విజయ
రాఘవ భూపాల అని యీ పద్యం చెప్పి తండ్రిగారికి సాష్టాంగముగా నమస్కారము చేసి తేచి
కుంటు వెరాడ్చి నిలువగా అప్పుడు అచ్యుత విజయ రాఘవ నాయని వారు నన్ను తనకు వరారంధ్రాన మ
న్నారప్పనాయని వారున్ను కళ్ళు మిళితేని [illegible] వచ్చే తలి లింగనము చేసుకొని [illegible]
లాభములు విచారించి కొని యుద్ధ సంగతులు అన్ని కళ్ళాదుకొని మహలలో వుండే పట్టుపస్తి.
బమరియు చిన్న చిత్తులు అందరున్నారు గదానునం యొత్రేము మమున్ను యీ యుద్ధములో కొంతే
పరాత్రయము అతో బచేరి [illegible] కనపోలానంగనకు మనంచనిన పిమ్మట మహలలో
నివారు వుంటే త్రిరిరప్పరం వారు తన వరాట చెల్లించవలెను అని మన చిన్న దాన్ని తీసుకొని పొంత
మమాట చెల్లించు కొందులుగా తే అందర్నిమన వేందైవే తంపొందించవలయును అని యోచన చే
సిరి కార్యం నిమిత్యముగా అచ్యుత విజయ రఘునాధ నాయని వారు తేముకు వరారంధ్ర అక్రరా
జు వాన్నిళు యుద్ధరిన్ని మహలలో కెంపించ్చినారు అప్పుడు వారి ముప్పన్ను మహలో అంతరి
పురానికి పోయ వెరాటప్పటికి రాణి వాస స్త్రీలు అందరు తీ తులదుక్కినతేత్తులు తీసుకొని యెంప్పుడు
యేలిన వారి ఆజ్ఞ యేమి వచ్చునో అని వెండురు తెలావలు చూస్తు వుండిన వారు వీరి యుపరిని మా
చి యేలిన వారు స్వామి వారికి క్షేమము వారు యేమి ఆజ్ఞ ఇచ్చినారు అని అడుగగా అప్ప
డు మన్నారప్పనాయుడున్ను రాజు వారి ఆజ్ఞ [illegible]

బ వమారిల బతేరు తెత్తు బ చేతనం, తరాలు చేతనం వరుకోలేవారి, బలవంగా గాయులతోసు
కొని కొందరు అంత్తా సుపరమంగతి పొందినారం నగరిలో అదేదే పరివారం గవర్తతకేవవారి వ్రిలం
త్రా పిరంగి ముందుకొని ప్పుత గిలించివే దుర్వారు రుపృరుబ నగరి వెలపడి పోయిన వారి వద్దకు వచ్చి
రి...... అప్పుడు మహలులో వుండు తగిలించ్చగానే ఆ భటులు చటాదమై ఆనిప్పు, నగరు అం
త్రా దహనమైం యెన్నో నం. అప్పుడు అచ్యుత విజయరాఘవ నాయుని వారం యేం మాత్ర మైనావా
వస్తున ఖైదు పెట్టితే ఆ అగ్ని చూచి వున్నారు దేవా యీ దీనికే ఆపనతు అని చెప్పి అంత్తిలు
వచేయుద్ధ సన్నద్ధులైనారు యింతకు మునుపే త్రిశిరపురం వారి సైనాధిపతి యైన దళవాయి
వెంకటకృష్ణప్పనాయుడు వారి విచారించ మహాగ్రహము చేసి చెప్పిన సైన్యం యేలినదేవరాత్తా
ములు మహాయోధులుగా వుండిన్ని వశి కొత్తి పనినిమిత్తం యింత్తే చలయాలచేసుకుంటారా
తెముకున్న మూ యేం విన్నపొ విన్నవార్లకు నుప్పుడు మాతన బంధుత్వము కాదు వా
హా ।రా।రా జాతిరు మల నాయుని వారు దినాంటివాల దలపట్టి లేములు వారికి క్షేరెంద
కేవ్వాయియమగా బంధుత్వం నదుస్తా వచ్చిన తాళ్లలో యిప్పుడు యింత హాని చేసినందువ
వల్ల యింత్తే ముట్టుపని వడిచిందిగనక యికే మీద నైనా మీరు వారు అన్యోన్యముగా వుండి అనివా
రిమహల్లో నిప్పు తగిలించ్చేటందుకు మున్నుగానే అదేదే విధాలుగా చెప్పినా వినతే పేయిలు
కొండుమాటలు చెప్పేది లేదు యింద్దుగా అలాగ చెప్పియుప్పుడు యీ మాత్రం వచ్చినందు
వల్ల యేమిమా వారు భయపడిలోకు వ అపృదురు అనికేదా వారు చెప్పుతున్నారు
అప్పటింపేట వారు విఘ్నం తెవారా... యేం వా భీరత్వంతం అన్నత్ర మాన్ని యేమి హైరాయి నప్ప
ట్టితివి మానం రాజాది కేత్తి సంహారించ చ తెవంగవ్వ వారు యేమి యోచన చేయు
తరాలతో యుద్ధా న్వారద్ది అవారి త్రిశితరింబ్బ పిలువులు వరువగా అప్పుడు అతిసా
హాసుతెవ తింవారా వారి దసే ... తెవతు తో ... బన్న రాజు అవిరాద

దళవాయి రంగప్పనాయుడు శిరుడ్డియందు గురుమూర్తి డేలిన వారికి తిప్పిమున్నారప్పనాయని విలు
వపెట్టుకొమ్మని వరుసగా పగతుల సైన్యములో చెలగ్చివారు వారు పెట్టలు చేతులు ఊడి
సకొని తమ తమ స్థానే పేనంత్రా యుద్ధం చేశి పడిగుర్ర ఉయుధుగుర్ర నరికినారు ఉయుధుసుర్రివి
తప్ప రగయినకు చనినారు ఉటుతరువాత ఉచ్చుతవిజయరాఘవనాయని వారున్ను వారి సు
కుమారుడైన మన్నారప్పనాయుడున్ను చేత తరవాలు వాలు చేసుకొని వాలు శి పిం [illegible] లలతండు
లో చొచ్చి ఉతి విచిత్రవంపసాహసముతో కూడా కొంత పోర్గా ఘోరయుద్ధము చేశి వజ్రారు వజ్రారు ఉత్తి
బలముల్ను సంహారము చేశి ఉప్పని వారిరువురున్ను ద్వంద్వయుద్ధం చేసినారు [illegible]
ఉయిన తరువాత మందు మన్నారప్పనాయని వారికి శిరస్సు చెంగమలదాసు ఆనే బిడ్డకు సన్యాసం
ఇచ్చి పొంకిన వజ్రదానిమొదలైతెలియక ఆ శిరస్సు ఉయిన రెండు సంవత్సరములు చెంగమలదా
సు నెత్తుకొని తప్పునా గప్పట్టా గొన్ని ఫ్రాంయి చేశి ఉచ్చిన ఆ బిడ్డను తాను [illegible] వుండగాను
న్ను ఉచ్చుతవిజయరాఘవనాయని వారికిన్ని చెంత బాధనాయని వారికిన్ని [illegible]
ముగా వుండె టప్పుడు తంజావగరానికిన్ని త్రిశిరప్పం మూలాన్ని శ్రీరంగానికిన్ని పాలిగ ఉ-
ట పెట్టి ప్రతినిత్యం నాయుతీర్థన కొలువ కొంగా చేశితపాత — తీసివారికి గాయముల్లరు
గ్గాన్ని ఫ్రాంయి రంగనాయకులదారాత విందవములు దర్శనము చేసుకొని తెరుగాతోడు
తోడ్కు తంజనగరానికి వచ్చి ఆ ప్పని భైరాజవాద్యులు చేశి ఉచ్చు వుండగా వారిని [illegible]
ద్దానమిలు లోనని ధమా వచ్చిన మీందట ఉచ్చుతవిజయరాఘవనాయని వారు తమతో
శ్రీరంగాన్ని ప్పోవడానికి సందర్భం పడమందున ఉండుకు తలత్తైదలచి తంజనగరంమంచ్చికి
రంగనాయకుల తీర్థప్రసాదం తెలియగలదిగా [illegible] ముగా బహుండేవ్వాతముగా ఉత్సాంత
ఆలంకారముగాత ట్టించి దినప్రతి ఆ ముడిలో వుండె నాయుతీర్థన కొలువు [illegible] శ్రీరంగనాయ
కులని మానె దర్శనము చేసుకొని వుండినందువల్ల ఉండ్లాను నాయుతీర్థనే [illegible]

ప్రఖ్యాతిగా అనేక దినములు వుండ్డియిప్పుడు బాధలవలగా పడిపోయివున్నది ఆప్రకారం
ఉలవుమలవోలిష్టు భక్తుడుగనక యుద్ధములో పడిపోయిన్ని తిర్చిడానికి శ్రీరంగనాయకులతో తె
ము ప్రత్రిమిత్రై సకలపరివారజనులతో వనుపడగా అష్టలంవారు ఆయనను తంజ్జనగరం
దేంవినవారు శ్రీరంగనాయకులు లక్ష్మనారికివచ్చిరి అనేదిగా సంతోషించి సన్నిధిగా వారికిచ్చి
గవారు శ్రావణవరావత్తు తీయించ్చి వారికి వకేలనవారి స్వామి సన్నిధానికి వచ్చికొపోయి ప
ట్టనం చేయించ్చి దీధరవాయన్ను నేడగిర్రావవయన్ను ఇయ్యంగా అవిన్ని పుచ్చుకొన్ని సకల జనుల
తో కూడా ఆసన్నిధిలో దానే ఉద్యోగస్త్రవైల ఏప్పటికి ఉచ్చటివారందరు యిదివఱకు ఉచ్చిత
వలవి ఉక్కేర్ని దేరా వొవ్వు.... ఇప్పుడు తంజ్జనగరంలో దళవాయి వెంకట కృష్ణప్పనా
యుడున్ను తంజనగరం కోట కిద్ది రాజ్యరయల తంత్రాను భగుమును ష్యలనం పించి బం
దోబస్తు చేయించి కోటలోనున్ను మౌత్ర బలమును వుంచిరివేరి అచ్చుతవిజయరాఘవనా
యుని వారి తోన్ను వారికిమారుడు మన్నారుప్పనాయుని వారికి తలాన్ను కోయించ్చి వెంత్రించ్చు
కొని ఉచ్చటనుంచి అనేక ద్రవ్య వస్త్ర భూషణాదులు నున్ను కలిగినవి యెత్తించుకొని దండుతో
కూడా త్రిశిరపురానికి మరలి వచ్చి వుంన్నవారికి ఉజ్ఞ్యాదోలనగలచూచ్చి తంజ్జన
గరంవారి వెందుతలలున్ను ద్రవ్య వస్త్ర భూషణాదులను మహారాజశ్రీ రాజాచాంతకి
నాథనాయనివారి సమర్పణానికి తానకే గావుంచి తెనిపించ్చుకొన్నందున్ను యేలినస్వామివా
రును దళవాయి వెంకట కృష్ణప్పనాయున్ని చూచి చాలా సంతోషపై మీరువయనప్ప
ఇచ్చిన పడిపోయ్యె మిక్కిలి చెల్లునుగానివేలుగా దండనం వెంచ్చి అనేక బహుమంతులు యిచ్చిరి అ
ప్పుడు ఫీషాలచిప్పతుంచి మదవియారి వెందల ఉన్నవారికిన్ని సకల జనులకున్ను చాలా
లా బహుమానములు చేయించి యినాం మెయించ్చి సర్వపణానికి మరవిత్రలకే చెల్లెను అనిచా
లా సంతోషహృదయులైయుంయిరి ఆ మీదట తమకు స్త్ర స్వాస్థానంయిచ్చి పెంచిన దా

తిరుమలరంగడు అళగిరినాయుడు అనేవారున్ను తామున్ను బాల్యములో విద్యాభ్యాసం చేసినవారిగ
నందున ఆ అళగిరినాయున్ని అన్న అని పిలుచుకొని అతనిపైన అతిస్నేహముగా వుంచుకొని వుండినందువల్లనా
రికి తిరువిద స్వామివారు తంజానగరం కోటను, శీమను అతని వశముచేసి సిబ్బంది ఖర్చు నున్ను అతనివసమునే
వృత్తిభాగ్యములు పోను తక్కిన కొన్నివయ్యులు త్రిశిరపురానికి పంపుతారు గనక అడిగినా వగైరా ఇష్టము చేసి అళగిరి
నాయున్ని తంజానగరానికి అంపించినారు అతనున్ను అటువలెనే యేలినవారి ఆజ్ఞ ప్రకారం వహించినాడు. నగ
రానికి పోయి శీమయావత్తు బందోబస్తు చేసుకొని వున్నప్పుడు. అప్పుడు తిరువిజయరాఘవనాయుని
వారికి దినాల్లో రాజ్యము చెల్లక్షేమము ధర్మము, నీతి నడిచెనో ఆ పద్ధతి నడిపించుకొని
నిటూ అప్పుడే కొర్లు పోను తక్కిన సర్వమున్ను త్రిశిరపురానికి అంపుతూ వుండెను. యీ ప్రకారం
రాజా చొక్కనాథనాయని వారికి తంజానగరానికి అడపతి దైవ అతిప్రసాద ధర్మముతో
కూడా రాజ్యపరిపాలన చేస్తూ వుండెను. యిట్లా వుండే టప్పటికి చెంద్రగిరి పాలకుల లింగమనా
యుని వారికి కుమారుడైన వెంగమనాయుడుగారు మహారాజా ప్రియమైన దేశాసమేతులైనట్టి వుండే వర్తమానం
విని శ్రీరాజా చొక్కనాథనాయని వారు లింగమనాయని వారికి తిరుమలనాయనయ్యల
సంబంధి రాయబారం చేయించ్చి వెంగమన్న విహాహము చేసుకొని అతి వైభోగ వైభోగ్యము ఆచేసు
కొంటూ కుతుకున్నరాజ్యం చేస్తా వుండే టప్పటికి తంజానగరానికి పోయి వుండిన అళగిరినాయు
డు దినక్రమేణ యేలినవారికి సరుకు చేయకనే (కొరకనడియకనే) శాఖములను పంపించకనే అప్పుడప్పు
డు అనవాలకు జాబు వ్రాయక యెప్పుడు వుమహ భయభక్తితో కూడా చిన్న పత్రికలు వ్రా
సివారలు సమానవెళ్లిగా రాజా చొక్కనాథనాయని వారి సముఖానికి జాబు వ్రాసినారు ఆ
జాబు యేలినవారి సముఖాన వుండే రాయసగాళ్లు ఆ జాబును తీసుకొని పోయి యేలినవారి
సముక్షమువా వుండి తంజానగరం అళగిరి రాయలవారు వెంపటయటువిన్న పత్రికెవ్రా
సుకొని వెకుకు తెలిపితిరుగా పాసినారు అని విన్నవించి చదువగా అప్పుడు యేలినవా...

మహా ఆగ్రహము తెచ్చుకొని ఆ జాబు విప్పి చదివి చూచుకొని మహా కోపముతో విరసంపై
చెయివేశి కెండ్లరచేశి రాయసగార్ని పిలుచూచి అళగిరినాయునికి ఆజ్ఞాప్రాయండంపేమంటే
న పుట్టుకె నీకు తెలుసును గదా నీవేమియు ఉరుపురుపఖరి స్త్రీ స్తన్యపానం చేశి పెరిగినందువ
ల్ల నీయందు మేము క్రుపచెంది తంజ్జానగరానికి అప్పచ్చినమాత్రానికి నీవు యింత్తగా
స్వామిద్రోహానికి ఆరంభంచేశితివి యిదే జనములు నవ్వులంపించెవలానత్వక్షిగా జాబువ్రా
సిపంపించవలెను యేమి ఉల్లేశితేను చెప్పుచున్నను నీవేమి ఫ్రోక్త జాలముగ నన్ను బుద్ధిగా
బ్రతికేడి అని వ్రాసి పంపుమని ఆజ్ఞ ఇచ్చినారు ఆదేవరాతిరిగా రాయసగాణ్ణి నిరూ
పం వ్రాసి అళగిరినాయనికి పంపడం చేసినారు ఆ జాబు అళగిరినాయనివారి వద్దకు
పోయిచేరినది. వారు చదివి చూచుకొని అది అలక్ష్యయం చేసుకొని యెప్పుడు వ్రతిన్నా
త్రిసరప్పరం సమస్తానంవారికి తంజ్జనగరం సుయస్తానంవారి వ్రాసే మంతల చిత్రమంమే
ము వ్రాసినా మొదలిని యిందున విశ్వాసమునేదిగవ్వల్లాసముగా సమూనత్వక్షిగా నేజా
బు వ్రాసి అంపించినారు ఆ జాబు రాజాచూచి నాధనాయని ఖాండిసమును నానికివచ్చి
ఆయుధకం (యుద్ధార్థం) యేలినవారు కల్లుతి పట్టుకొని మహా రౌద్రకృతిగా కోపంచేశి
సకలమైన పరీరుల నులరా విసిచి దళవాయి వెంకటకృష్ణప్పనాయని రప్పించి అళ
గిరినాయని జాబు సంగతులు యియూ వత్తు నాతో చెప్పియుక్షణం తంజ్జనగరానికి దండ్డు
ప్రయాణం చేయించి అళగిరినాయన్ని చేపట్టుగా పట్టుకొని రండి అని ఆజ్ఞాపించినా
రు అప్పుడు సకలమైనవారును కూడి మంత్రాలోచన చేశి అళగిరినాయనిపైని ప్పు
డు దండు యెత్తవలశిన కార్యమేమి అయితే మనము ఇచ్చి అచ్యుతవిజయరాఘవ స్వాం
యని పై దండ్డు యెత్తినందుకు కోపమయిప్పుడు అళగిరినాయనిపై చాలా దండ్డు యెత్తి
ప్రయాస పొందడం సాధించ వలశినదిగదా అందుకు యిట్లు తరచేయుస్తె కార్యం

యేవిధంకైన సాగునులగనక్రయింపనిక్కె ష్టమైనసాముదాన భేద దండములచె బలు తీర్కువ
చేశి ఆమీాదట అళగిరి నాయంనిసాధింతామని సకలమైనవారున్ను యేలినస్వామివా
రికిన్ని తీపర్చిసవరాధానంచేసినారు యీాప్రకారం వుండగా మన్నుచెంగ్గమలదాసున
తప్పించ్చియెత్తికొనిపోయినదాదినాగపట్టణములో పళ్ళశెట్టి … నివద్దకుపోయించేశివా
డున్ను ఆదాదివిత్తించుకొనిదానిన్ని చెంగ్గమలదాసున్ను అన్నపానవస్త్రభూషణముల
చేతిరాంపొడికొనివుండెను. అట్లువుండగా అచ్చుతవిజయరాఘవనాయనివారిరాయం
…ంత్రాష్టవ్నరాయసం వెంకన్నఅనేవారు నాగపట్టణములో యేలినవారివంశంశిశు
వుగూడంగ్గా పెరుగుడం తెలిసి అతను నాగపట్టణానికివచ్చి దాదిన్ని చెంగమలదాసున్ను వుండే
శెట్టివాని ఇంటికివచ్చివార్నికేనివాతే … (మూట్లాడుకొని) వయస్సురున్ను కొన్ని సంవ
త్సరములుండి చెంగమలదాసుకును … సంవత్సరములైనతరువాత చెంగమ్మదాసుతం
డ్రుపెంచినదాదిన్ని. .... చెంగనాను వెంబడిగా తీసుకొని విజయపురికిపోయి
శిక్కెందరపాశ్చావార్ని చేటచేయించుకొని తమసమస్థానంయెత్తిపోయినసంగతి
యావత్తువారికి యెఱుకచేయించివారికిసంతోషం రాంగలదిగా చమత్కారము
గా జవాబుసాల చేశినందువల్ల పాశ్చావారు వీరిపై చాలా దయచేశి తమరెండ
వకీలుగా వుండగలవారికు మూారుడు ఎవెలా జిరాజానరావించ్చి నీవుపంద్రెండవేలగు
ర్రములతో చెంగ్గమలదాసుతో కూడాపోయి వీరిరాజ్యం తీసుకొనివుండెఅళగిరినా
యున్ని జయించ్చికోటతీశి రాజ్యానికి చెంగ్గమలదాసువార్ని పట్టంకట్టించరమ్మ
ని ఆజ్ఞయిచ్చినారు ఆప్రకారంనికి చెంగమలదాసువారు ఎకోజిరాజానను పంద్రెండు
వగుర్రాలనువెంబడితీసుకొని తంజ్జనగరానికివచ్చి అళగిరినాయునితోయుద్ధం
చేశికోటనుహాలాచేసేటప్పటికి అళగిరినాయుడు వారిదాటకి హేర్యాజాలక…

[illegible] కొండవీటి యొక్క పరరాష్ట్రము వారు వచ్చి రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకొని పోతున్నారు గనుక నేను
రాకున్న తప్పును క్షమించి తాము వచ్చి పరాయి వారిని నిగ్రహించి యిప్పటి యట్ల తమ
రాజ్యం తాము రక్షించుకొనేది అని పూర్వం తాము వ్రాసే పత్రిక లిఖిత ప్రకారం త్రికరణపూర్వకం
చెప్పినవారికి ఒక పత్రిక వ్రాసి పంపించినారు. ఆ కాబు అప్పట్లో [illegible] చేరి సవేల
ప్రధానులను కూడి రాజ్యం పరరాష్ట్రం వారు కట్టుకొని పోతారు గనుక యీ సమయంలో మీరందు
రు వచ్చి పోయి పగవారిని వెడలించి రాజ్యం రక్షించుకోవలె అని యేలిన ప్రభువు వారు
కృతపత్రికగా అందుకు వారు అళగిరి నాయునికి పైతె ఆయనా - .... ఏ తెలియక అన్న అయితే
యేలు అళగిరి అన్న అయితే యేమి అని ఉపేక్షగా ఉత్తరువు యిచ్చినందువల్ల సవేల ప్రధా
నులు అందరు యేలిన వారి చిత్తం తెలుసుకొని ఊరకనే వుండిరి అప్పుడు ఏకోజి రాజు వారు
వచ్చి తంజావూరు నగరంకోటను హల్లా చేసి అళగిరి నాయుడు మొదలైనవారిని హతంచేసి
ఆ రాజ్యానికి చెంగమలదాసు నాయునికి పట్టాభిషేకము చేసినారు. అప్పుడు చెంగమల
దాసు నాయుడు తనకు సహాయముగా వచ్చిన ఏకోజి రాజు మొదలైనవారికి అనేక
వస్త్రభూషణాదులిచ్చి వారికి దండు ద్రవ్యానికి కుంభకోణం సుబా తన ఖాతా చేసి
యించి వారిని అప్పట్లో పంపించగా వారు వచ్చి సవేల షాజీ తో కూడా తన భార్యల
నిమిత్తముగా వారు వచ్చి [illegible] కుంభకోణంలో చేరిపోయి వున్నారు. అప్పుడు చెంగమ
లదాసు నాయుడు పట్టాభిషిక్తుడై దళవాయి [illegible] గలందులు సవేలమైన
[illegible] చెప్పించి వుంచి. [illegible] వుంచి [illegible] ఇద్దామని
అనేక [illegible] తమ్ము [illegible] వచ్చిన [illegible] దగ్గర [illegible]
[illegible] పోయి ఆ సంగతి [illegible] చేసి [illegible] వాడు
[illegible] దళవాయి ప్రధాని

తెంయు వృష్ణసేదిగా చెప్పగా చెంగ్గమలదాసు పరిప్రాయించినట్టు దానిమాట ప్రకారమే మహా
నతి దళవాయి తమ ఆశ్రితులున్ను వారివద్ద అప్పగించి సకెల బహుమతులు చేసి వాని
నిరుట్టు ఫైయెలు నుంచి పైసవారి చేయించి పట్న ప్రవేశము చేయించిరి అప్పుడు రాయసం
వెంగన్న బహుమాన పడుకొని మనసుం చెంగ్గమలదాసు నవిజయరాఘవనికి నిల్చుకొనిపోయి
యింతరాయభారం చేసి వింతతెనె ప్రయత్నకె తోటి విజాపురి పాశ్చా వారి దెగ్గరికి తీసుకొని
పోయి అచ్చట నుంచి ఫౌజు వారిన్ని తీసుకొని వచ్చి పగవారిన్ని సాధించి రాజ్యాన్ని పట్టా
భిషేకం చేయించిన మనకు, యింత్ర ఉపకారము ఎంతో ప్రయత్నాన్ని పడిన మనకు దళవాయి
ఇయ్యవలె వంశ అంగడి అమ్మి చెట్టివాని దాసి మాట విని దళవాయి యిచ్చినారు చెప్పిన
ప్రకారం నడుచుకొమ్మన్నారుగా అని చాలా కోపంతో కూడా తంజనగరం విడిచి బయలుదేరి
రికుంభకోణానికి ఎకోజి రాజువారి వద్దకు పోయి వారి రెండు ఇసడుదార్ల అందర్నిన్ని
ఇన్ని స్నేహం చేసికొనివారున్ను తాను ఎకోజి రాజువద్దకు పోయి చెప్పిన మాటలు ఏమనగా
పాలు ధారపోసి పెంచి పెంచి అనేక విధాల క్రమం కూడి కోట తీసి చెంగమలదాసుకు రాయం
న్యాలయాంత్రిమం చేసికి వచ్చిన పాలెగైత్తిన కోల్ రాజ్యాన్ని దేవళికినయట్టు ఇచ్చి
పెట్టుదురా అని చెప్పగా ఆ మాటలు విని ఎకోజిరాజు హా రి హారి యింత పాపము
యాల చెప్పుతున్నారని కోపము చేసికొనిరి అంతట నిలువరేరాయసం వెంగన్న దీన
ప్రతివారు నెలబయటి ప్రకారం బెదర ఎన చేస్తాను ఫండి అందుకు వారు నన్ను పంపి తిరిగి
యామాటలు నిరెండరె పాశ్చా వారు విన పడితె మాకు ఎంతో
రివిరాం పాని దెరె ధంచేయదానికి ఎమి తెన్నుగండి చాలదు అని చెప్పుతారు
డిరిస్తానికి సందర్భం దక్షిణ పాన్యాగార్ల తంజనగరం యిలాకా అయ్యి కొంత తెలిమనుతె
ట్టుకొనికి యియ్యి వుండెగా విజాపురె పాశ్చా వారు చనిపోయి

ఏకోజీ రాజావారికి వ్రాసివచ్చినది ఈసందు తెలిసి రాయసం వెంకన్న ఏకోజీరాజు నంచలా
చిమారుహేంపనికిన్ని యోచన చేయవద్దు మీ ముఖ్యా కొంటలోని దండు వారిమీన్ని యుద్ధం
చేయడానికి యెలాగ్నూలు కాలం కేమి అంతేయు మేము వెలవారికి బందోబస్తు చేయించ్చి
యుస్తావము అని బోధించగా వారు నెల్లి కరుండ్ర కేవార్యా వారి నుత్తు దారు పడిపోయినందు
వల్ల అందుకు సమ్మతించ్చి రాయసు వెంగన్నను పిల్చుకొని తమ ఫౌజుతో కూడా తం
జనగరం తోపువాకిలిలో చొచ్చినారు అప్పుడు పరాక్రమం చేసే వారు లేక చెంగమ
దాసు మరియు వారి వగైరా జనములున్ను పడమటి దర్వాజా మార్గముగా కోట వి
డ్చి బయలు వెళ్లి త్రికరపురం కేమి పోయి చేరినారు ఏకోజీరాజున్ను తంజనగరం కోటరా
జ్యాదేయినను ఆక్రమించుకొన్నారు. అది మొదలు పెట్టి తంజనగర రాజ్యం మరాటి
వారు యేలుబడి చేస్తున్నారు ఏకోజీ పుండగా రాజా చొక్కనాథ నాయని వారు మహా
వివేక జ్ఞానవంతుడుగనక సకల రాజ్య వ్యవహారములను తమ తమ్ముడైన ముద్దళగాద్రి నా
యనిన్ని విచారించుకొని రమ్మని రాజా చొక్కనాథ నాయనివారు భాగవతి భా
గవతోత్తమ యుణా విగ్రంథ కాలక్షేపం చేస్తు నిల్చున్నారు. అప్పుడు ముద్దళగాద్రి
నాయుడు సకల రాజ్య తంత్రము విచారించుతు నున్ని తమవద్ద మహాపేదవాడుగా
వచ్చి చేరి అనుసరించియున్న రుస్తుంఖాన్ అనే తురకవాని కిదయం చేసి వానికి వాటి
లుగు ఉద్యోగముల ఫౌజు వెలిసేరుదారుగా నియమించినారు. ఆరుస్తుంఖాను
ఆక్రమము తమ స్వజాతులైన తురక వారిగానే కొంత జనాన్ని శేఖరించ్చి తానుమంద
ఆ రాజ్య నాయనికిన్ని రాజా చొక్కనాథ నాయనికిన్ని [illegible] కొన్ని కొ
మములో బందోబస్తు చేసుకొని తమ వశ తెలి చేయించ్చి యెట్లెట నమ జనాన్ని తా
[illegible] కొని కోట బందోబస్తు చేసుకొని ఆక్రమించుకొని ఇష్టైన ముద్దళ

ధాత్రినాయనికి చెప్పిఅంపించినది నీవు మర్యాదతో నీ సంసారముతో సామానుతో యీ
క్షణానికి కోట బయటు వెళ్లిపోతే మంచిది అవ్వనంతేతే పోతే సతలరానువా నాయిలాగా
అయిపోవున్నదిగనక మేము యేమి చేయించినా చేయవచ్చునని అని చెప్పిఅంపించినవర్త
మానము వుట్టశి ధాత్రినాయుడు విని ఆహాహా వెరాసము వచ్చెనని బహుయోచన చేశి
సతలరానువాన్ని కోటనం మున అసమర్థ్ వము వల్ల తురకవానియిలాగా అయింద్దిగనక
యీవేళకు వానితో యేమిన్ని హరించేసైతాన్నమును తప్పిపోవునుగనక యీవేళకు
మనం వాడిగి యిపిమ్మట కార్యములు చక్కపెట్టుకోవలెనని యెంచ్చి తమసం
సారముతో పట్నంపోయిరాదేశి .... కోట విడ్చి బయటువదేశి నాగపట్నం
పోయిచేశి అచ్చట కృష్ణార్పణంగా పైని కుస్తమ్ము ధానమును రాజా చెంతకవాధనాయని
వారిన్ని వారి పట్టు స్త్రీనిన్ని పంపాటలో నీ ఫుండగలదిగా మహా లుచ్చటు తురకవా
న్ని పారా ఫుంచ్చి బందో బస్తు చేసుకొని రాజ్యం ఆక్రమించుకొన్నాడు అప్పుడు రాజా
చెంతకనాధనాయనివారి మహా బలోపేతుండుకొని యెరోచన చేశియాత్ర తారం
వశి తురకవాడు యీక్రమంమిద మట్టి అంత్తా బందో బస్తు చేశి శిమంతేట్టుకొన్నా
డు (వశం చేసుకొన్నాడు) గనక యీక్షణం బాలాబలు చేర్చుకొని వచ్చియీ సమయా
నికి సాహాయము పడవలెనని తిరువలశెత్తి పతికి వివశేఖ్ప్రాశి కమాస్తగ శిగా
వశిత్తి మనిషివద్ద యిచ్చి రామనాధపురానికి అంపించినారు. ఆ లేఖ శెత్తు
పతిచూసి తక్షణం అత్యంత కోపము చేశి వశి తురకచప్పవారా సమస్తమును మమం
చవేశినాడు అని ఆక్షణం తన స్వాంత బలిష్టులైన జనంగా యిరువై వేల జనాన్ని వెంబడి
గా తీసుకొని తిరువలశెత్తి పతి రాత్రి పగలుగా పాటపాటిగా త్రిశిరపురం వచ్చి
చేశి కోటునం ముట్టడి చేశి కోట పైయుద్ధం చేస్తూ పుండే టప్పటికి తురుష్కము ఖా

మండును తన స్వంత జనాన్ని కోటపై ఎక్కించుకొని యుద్ధం చేస్తూ వుండెను. ఇట్లు
వుండగా రాజా చొక్కనాధనాయని వారికి ఆప్తజనులుగా వుండే వారు మెల్లగా ఒక
కోటవాకిలి తెరచి శత్రుపక్ష జనాన్నికి సంజ్ఞ చేసినారు. అది తెల్సుకొని శత్రుపక్ష జనం
అంతా కూడా కోటలోకి చొచ్చి రుస్తుంఖానున్నికి వాడితో చేరిన తురకవారికిని కొట్టివా
మకిన్ని కోటలో వక్క తురకవాడు వుండగాకే అందరిన్ని కొట్టి బయటు తరిమివేసినవా
రిమహాలు దగ్గరికి పోయి అచ్చట పారా వుండే తురకవారిని కొట్టి పారవేసి ఆపైని చెరవిన
వారికి తమరాకె చెప్పి పంపించినారు. అప్పుడు చెరవిన వారు చాలా సంతోషముచే
త బయలు వెళ్లి వచ్చి శ్రీ కొలువుకూటములో వచ్చి వుండుకొని కెళము శత్రుపతికె అనేక
విధ వస్త్రభూషణములు బహుమతి చేసి వారిన్ని అతని వెంబడి వచ్చి వుండే బయలుయలా
వర్తుకున్నవారు వస్త్రభూషణ, ద్రవ్యములు బహుమతులు యిచ్చి వారిన్ని యధాప్రకారం శ
త్రుపతి రాజ్యానికి అంపించి ఆపైని రాజ్యము తానే బందోబస్తు చేసుకొని నాగ
పట్నములో పోయి వుండిన తమ్ముడిని రప్పించుకొని అనేక ధర్మములు, అనేక అగ్రహార
ములు, అనేక శివాలయంములు, విష్ణుస్థలములు, తటాకములు యీ వంటి ధర్మములు యలా
వర్తు చేస్తున్న శ్రీ రాజా చొక్కనాధనాయను వారు ౨౬ సంవత్సరములు పరిదా సంవత్స
రము మొదలుపట్టి ఈశ్వర సంవత్సరము వరకు మహా ధర్మపరిపూర్ణ మహా శాంతత్వముతో
కూడా రాజ్యపరిపాలన చేసి ఆపైని వారు వైకుంఠప్రాప్తి కేనినారు. అప్పుడు శాలివా
హనశకాబ్దము ౧౬౨౦ ఆపైని రాజా చొక్కనాధనాయని వారి కుమారుండైన శ్రీ
రాజా రంగకృష్ణ ముద్దువీరప్పనాయండు వారికి బహుధాన్య సంవత్సరం పట్టాభిషేకమై
మహాధర్మము తో అతి పరాక్రమశాలియై రాజ్యంబు కుమారముద్దులనాయని వా
రికిచ్చి రాజ్యం చేస్తూ వుండిరి. ఆదినములలో యీ పాండ్యదేశం తక్కె తక్కెనదేశములు

కొంతాను పాశ్చాత్యాలు వఖతాలిజెలా డుపరవరానా అంబ్యాలకిప్పి వ్పంచివారికి ఉభయబలాలు మయుంగ
మయుబమేంహా చెరబ్లు, ఛత్రిమయుబను వసత్తువాతాకు అల్లో జాయివిమయుదత్తైన బిరుదుల
మేయుంచ్చి పంద్రెండువేలగుఱ్ఱాలను జలబడియా డైవేలతొళ్ళ లమయుబయుంత్తాను జట్టి
యుద్దకినవాబుబన్ను గూర్చి అంప్పించిడం ఆపద్ధతె వెవారు ఆపరమానా అంబ్యాల సమేత
మయుగా ఆయలావేయుంయల్లసరిహద్దులో వచ్చినిల్చి కొనిదేశమయునేలేరాజులకు చెప్పి అంప్పించి
వారు సకలమైనసేనలతో కూడా యెందురోగి పరమానా ధ్వతంత్ర సవివరాతచేశిసజ
రుపంచ్చిదాటుకు తీసి బిరుదులయావత్తు పట్టనియొంగించివారివెంబడివచ్చేసరి
దార్లు పోయిన్ను తమపట్టానికి పిల్చికొని వచ్చి ఆపరమానానం తామువుండి రాజ్యాం
గ్గం చేశి సింహాసనంపై వుంచ్చిబహు మర్యాదచేయి పింంచ్చి వచ్చిన సకలసరదార్లకును అనే
కవస్త్రభూషణమయుబహుమతి చేశియప్పుడు యిచ్చిదండ్ర తేప్రతారం తో పారంతెలు
సంచులు తేటియిప్పించి అంతుంచ్చదం అట్లువుండే పట్టు। పాండ్యదేశం ధత్రి[illegible]ంబ పాదూ
కమయుగవర్కు యీదేశానికి [illegible] ప్పుడు నన్ను రావడంతేదు అట్లువుండగా మహారాజారంగ
కృష్ణముద్దువీరప్పనాయునవారం రాజ్యంచేస్తావుండగా పాశ్చాపరవరానా సకలమైనబిరు
దులతో కూడా పంద్రెండువేలగుఱ్ఱమయుబ, మయుపైనబ డైవేలతొతబలమయుబ యుద్దరసవా
బుబవెంటరాగా వచ్చి వీరియల్లసరిహద్దు త్రిశిరపురానికి సమీపమయుగా టత్తూరువారికిగుం
డాపురంబులో దిగి ఆనావాబులు యిట్లాగు పాశ్చావారీడురవరానా వచ్చియుమని ఆనే
కగాయి నాయుతె నావరాన్ను ప్రాయించ్చి వరదచ ఛెలాజాగ్లను త్రిశిరపురానికి రంగా
కృష్ణముద్దువీరప్పనాయుని వారివద్దకి అంప్పించినారు అప్రతారానికి నదేచ భేలా
బదార్లు యినాయుతునా [illegible] లను కొన్ని యెలినవారికి సముఖమానికి వచ్చియునాయు
తునావరాలిచ్చి సమాచారం చెప్పినారు. అప్పుడు యేలినవారు బాంల[illegible]మయుగవర్కు

యిదియేమివయ్యన్న అనితద్గిరత్నండేసరుదార్లను అడుగగా అప్పుడువారు యీపాంశ్చావారికె పె
రవలానావషజెలాడు అంచ్చారి పైత్యంచ్చి అందుకు సకల బిరుదులున్నవి యిచ్చి రాజమను
ష్యవేశాత్తి పత్యంచేశే వాండవద్దరి అంపించ్చడమున్ను ఆ యీరాజులు ఆపకవలానా వృతుమెు
మరేకిమత్నాదులంచేశి పట్నానికిపిల్చుకేవచ్చి వెంబడివచ్చినవారికి సకల బహుమతు
లుచేశి తెలంగాణాతేలున్ను యిచ్చి అంపించ్చడం యీరాత్రేమలంగ నర్రాయప్పుడు యీరాపరవా
నా యీరాసదుస్తానికి వచ్చెమలగనర్ర మనవమన్ను ఇప్రేతారం.ముత్యాదు పులిచే
మించవలెనని చెప్పగా అందుకు యేలినవారు కోపగించుకొని అటునాయకునా
మాలున్ను శుభపల్చుకొని అవితెచ్చినవకేబి చెరా పిదార్లకు బహుమతులుచేశి వారికివ
లయు ఆధకే వలలయిచ్చి తమకు శరీరం స్వాస్తంలేదు అనిశిగ నవాబులవారికి చెప్పంగాబి
అప్పుడు దళితర నల్లమరిన్ని తగిన మనుష్యులనుంపమునంచేశి చెప్పినవి మీరునవా
బులవద్దికి పోయి వలాయేలినవారికి శరీరం స్వాస్తంలేదు అనినకోపముతోడ చెప్పి
కొల్లదానికి ఆగిట్టు సమయమవరానికి వచ్చినవలాదల యేలినవారు యెదురుగా వత్తురు
అనిచెప్పి ---- వారముళ్ళ తింత్రమగా ఆపరమునాన్ను, ఆనవాబులను మనయె
దురికెతీసుకొనిరండి అనేడిణా చెప్పి దళత్రమున్ను మరికొందరిన్ని అంప్పించినారు
అదే వెంరకువారు రాజాజ్ఞ శిరసావహించుకొని బయలుదేరి పరవలానాడె వృండెతా
ఫీకుపోయి ఆ వెంబడివచ్చినటువంటి నవాబులన్ను తకేరన పెద్దమనుష్యులతో లుతేధగా
అప్పుడువారు యేలినవారు రాత వృండెవయ్యం. యేమిటి అనేడి అని దాడిగా అడిగినందున
దళక్రోరెపెల వచ్చెనవారు చెప్పినవి. మా యేలినస్వామివారికి శరీరం చాలాలఘుల
చేత పన్నారు అందరిన్ని పిల్చుకొని రమ్మన్నారని తెచ్చినారు గనక తామకొల్లదానికి యీ
గెట్టుశేమయుపురానికి రండి అచ్చటికి వలాయేలినవారు పత్తురు అని సమదాయం

ంగా చెప్పినారు వారు యినాయతునా మరియిచ్చి అంప్పించ్చినసతె శెలా పిదాళ్లను అప్ప్రతా
రవేం చెప్పినారు ఆప్పైవారలను) పరమరానాన అంజ్జా కిప్పైత్పుంచుకొని స్పైన్యముతో వెడలి
కెల్లదానికి ఆగట్టు సముయప్పరానికి వచ్చ్చెరి. ---- (త్రిశిరపురం వారి) చురాది ఖరాయెంచినవా
రుయెక్కడి కోరా దారంత పోయనంగ్నాకోపంచెశినారు. అప్పుడు నలస మరాయలంప్పగా చె
ప్పి త్రిశిరప్పరన ఖరాపానికి రండి అచ్చటికి వత్తురలని చెప్పినారు. ఆ పద్దతికి వారలపర
మరానాప్పతో కరా దానెల్లదానికి వారల త్రిశిరప్పర కోటన ఖరాపానికి వచ్చినారు. అచ్చటను
యెంచినవారలు రాలేదు అని డిగానవారు లుబనరదాళ్లు చాలా కోపంచెశి కొంప్పటికి దళకర్తలు
డు డకైనవాళ్లు చెవాన మరుదాయపరపగా మరాయెంచినవారికి కెలంచాలాపన్నంలేక్కపు
న్నడిగనక్కో కోట తోపలనేపల్లకెప్పెరా జాన మిరాపానికి వచ్చిపుందురు అనినారు. అతడు
దానికి మునుపే రాజాచంగ్గపెన్నప్పరంగప్పనాయునివారు పారావానికి పరికి యిచ్చి
ప్పన్నడిపేలమంచెపర మరానాప్పంక్కెజ్జివచ్చేయెనుగన్ను కరాదావచ్చె సరుదాళ్లపెద్దమనల
ప్పలనకోటలో నికివిడవండ్ల తెక్కెనస్పైన్యానిఅంత్రా లోనికివిడవవద్దు అని ఆజ్ఞ ఇ
చ్చిపుండికి. అటు తురుపా తపరవరానాపదానను తుపెకోట లోనికివచ్చిన్ని మిరాజు
రారాకెపోయినారు మిరాకు యుంత్రె అపా మరా అని కోపంచెశి వారల అప్పుడు న్ను యెంచినవా
రికి స్పప్పనంలేనందువల్ల పల్లకి ఖరాధకరాదా ప్పండజాలరలగనక్కె నగరువారికెటికె వస్తె
రుతాప్పన మిరారలన్ను మహా లపాజాలవారికె టెకిరండి అనిపిల్చుకొనిపోయినారు అప్పు
డు నురుర మరానసపేలమెత్రెత్రి రాజారంగప్పకృప్పప్పప్పుడ్డు వ-ప్పనాయుని వారికి పాజాలవా
కిటిపద్దతివచ్చినారు. అప్పుడు నయెంచినవారు యెదురలరానందువల్ల యిష్ఠమునలపా
లపాకెశికిటికి వచ్చినప్పుట్టికెని ప్పండరు భంగంగనక్కె యిచ్చెటడుండకరాడదు అనివారు
చెరాచనచెశి అంజ్జాకిప్పైప్పన్నపరమరానాప్ప నువారికప్పెయులత్తె ప్పంచుకొని కోపమెయు

తోకూడా మహల్లో కొల్వకోట మనకు పోయేటట్టు ప్రతిజ్ఞ శ్రీరాజావారు గ్రహిష్ట మట్టు
చెప్పినాయని వారలు తలచిరుదులు ఉన్న దేయించుకొని అనేక ఉపజనములతో కూడా
సింహాసనమున కొలువున్నండిరి. అప్పుడు పాశ్చా వారికి నవాబులు ఉన్న పెద్ద మనుష్యు
యున్న పరమానా తీసుకొని కొల్వకోటములోకి పోయేటట్టు ప్రేరేపణ చేయించిన వారలు తమకు
వు పరమానా వ్రాసును యంత్ర అయినా మర్యాద చేయుచేదు అని చాలా కోపము చేసు
కొని కొల్వకోటములో చెలామణి వ్రాసేవారిని ఉచ్చించుకొని పరమానాను కొంచు
కొనిపోయిన సాహుకు చెప్పి వారు చాతము యిన్నాటి తప్పు యినారు అప్పుడు పిలిపించినవారు ఆ
గ్రహించేసి పెద్దపెట్టుమన్నారు వారు పరమానాను క్రిందపెట్టితే మరిని చేత ఇయ్యరా అప్పు
డు కొరడా చెత్తలు వారికి పెట్టి పాశ్చా గవారు పరమానాను క్రిందపెట్టరు యేమిటు సమా
చారం అని చెప్తూ వారిని పిలువగా వారు గ్రహించి క్రిందపెట్టగా అప్పుడు ఆ పరమా
నాను చూచిరి వశతా [illegible] దూర్చుకొని అప్పుడు వారు జూచి మా పాశ్చా వారికి తెలి
సి తెంచేలాటి కే పోయెను మాం వంట వాండ్లకు తాళికి జోళ్లు ఉంప్పించితే రెండు తాళ్లకు జో
డు ఉంపించుతే ఒకే తాళి ౩ జోడు ఉంప్పించినారు గనక శీఘ్రం మీరు పోయి యింటావష
తా లితా పాసు తీసుకొని రండి అని చెప్పగా వారు కోపముతో మాట్లాడినారు. అప్పుడు యే
వినవారలు బహు ఆగ్రహము చేసి వారిని ఉంత్తాము కొట్టించి తరిమినారు. అప్పుడు వా
రు కోటబయటకు పోయి సైన్యముతో కూడా యుద్ధ సన్నాహము చేసినారు. ఆ సమా
చారం వేంచినవారు విని ఆ యిరువైలగుర్రాలను, అన్నిపాళ్లెములతో కూడా కోట
వెలుపడి పాశ్చా వారి దండుపైనా యుద్ధంచేసి వారి దండును అంత్తా చిన్నాభిన్నము చేసి
నారు. అప్పుడు వారు నిర్వాహతం చేయుటచేత వారి పాశ్చా వారి వద్దకు పోయిచేరినారు
వారివల్ల పాశ్చా వారు సంభవించిన సంగతులు తెలిసినవి. యిట్టి యుద్ధం ఉంపించినారు [illegible]

తెల్గిన వాడూయీ ప్రతాపరంభంగ పట్టి వేసు నం ఆసేవది యిచ్చి రాజా రంగ్గ త్రిమ్మ ముద్దు వీరప్పనాయ
నివారు శాస్త్రవంతా న్నమ్మెచ్చుకొని నాటి మొదలు దేశాధిపతులకు పరమ నా అంపడం నిప్పా
రుమహాబలపరాక్రమవంతులుగా రాజ్యంచేస్తున్న దేవర తో [illegible] తమ తెందసరు దార్లనులో
కొంచ్చి వలకా వెంబడిగా మీందరు న్నా వీరా ప ... న్న రా వలదు అని తెలిపి [illegible] చేయించ్చి
పటి నాడు సాయంకాల్ల సంపెద్దలవేళ అతివేగమైన పక్షి తేజ నవొకటి తలాన్ని వారె విగుండా కో
ట బయట శలవెళ్లి గుఱ్ఱాన్ని త్రిప్పంతా వుండి శ్రీ రాజా రంగ్గ త్రిమ్మప్ప ముద్దు వీరప్పనాయడు పక్షిరం
గా తెలాన్ని ప్యులేటిం జ్యోపురాని కీలార్గం పట్టి గుఱ్ఱాని శదాయించ్చి మహా ధైర్యస్థుడుగ నుంచే పక్షి గుర్రి
ము తో పరదేశాని కి పోవడా తిరిగిమయిటి నా ముాడు నతి కి సాయంకాలం వేళ ఆ నగరిము లో
వుండ గలవారు గుర్రాలు ... ట బయట కు తెచ్చి గుఱ్ఱాలను త్రిప్పి మళ్ళీ లో పలి కి పో యెల్లి వారి
తో తాము పక్షిరంగా వెలుగు ఇన్ని వేసుకొని తంజ్జ నగరం కోట సాయంకాలమువేళ చూచ్చి
నవారి తో నే చా డా రాని కి ప్పం ముప క్షి కట్టి వాని వద్దకు పోయి వార్తి పిల్చి ఇస్తాగ వేం ముకో
ల్ల కోశ యీ పురాని కి నీలాటన ముగా సేడు వస్త్రం లు గన కి మూరం కు ముచ్చట ముం వరుగు త్తిరి తేవేడు
గ వరకు మూరకు వలసిన తేర్చు లంత్రా త్రయం ము తీసుకొని .. యిచ్చి విచారించ్చు ఖి జానా వెంబడి
గా వస్తున్న దితో బట్ట వలం వుంగ్గ... పేశి వుంచుకొని పక్షి పర[illegible] నవ.. యును ఆని తెపి ఆకె
ట్టవాని మంచ్చి గుఱ్ఱాని పక్షితో వున తెట్టించ్చి దాని కి ఫల మం, పా.. తే, మే వు లంతాను చేయించ్చి
పక్షి అగ్రహారికము లో విడిచి చేయించ్చుకొని పాలు, పండ్లు తెప్పించ్చి పలహారం చేయించ్చుకొని
అప్పుడు పాతివరపాణం అయినదాని కి పక్షి పరహని కట్టి వాని కి యిచ్చి నందువల్ల వాడు చాలా
సంతోషముగా యేం టి నవారు చెప్పిన కార్యములో పాటిరంగా వుండుకొని పతికి లాంకెలు కూ
డి తెచ్చి యిచ్చినాడు అప్పుడు రాత్రి ఝాము మైద్దుకు రాజా రంగ్గ త్రిమ్మ ముద్దు వీరప్పనాయుని
[illegible] శిపాయి మోడిగా పాంగా చూం తార్క ఉవే సుకుని [illegible] తమరువాళ్ళ సూరని తాపి [illegible]

వేసుకొని పొదచాటుగా అనగరంరాజు నేను మహాలుచొచ్చి కొట్లకోటమునకు పోయి రాజుసమీ
పములో కొంతసేపు కూర్చుని వుండి లష్కరువారి సంగతులు తెల్సుకొని శేబి మహాలు అంతా
ను చక్కగా చుట్టి చూచుకొని కొలువుకూటములో వుండి రాజు అంతఃపురానికి పోయే వాకిలి
వద్ద పొడుగా ఫలానా దినం త్రిశిరఃపురం రంగ్గ తెప్పోత్సవం ముద్దు వీరప్పనాయుడు మేము వచ్చి యిచ్చట సంగతు
లు అంతా తెల్సుకొని వెళ్లిపోయినారు అని వ్రాశి వేశి ఆపైని మహాలు వెలువడి జాగుపడి వచ్చినారు రా
త్రి ఆచ్చట వసించి మరునాడు ప్రొద్దున లేచి ఆ శెట్టివానిని పిల్చి ఇజానా రాతపోయిందిగనక
నీ వరహాలు యిచ్చి అంపిస్తాము ఆపై...... అంపించుమని చెప్పి వేదగుర్రాని తెప్పించ్చి సవారిచేసు
కొని అతివేగముగా మహా సంతోషముతో కూడా త్రిశిరఃపురానికి వచ్చి మహలు ప్రవేశించి అక్క
డుం ఆచ్చట వుండ్డె తంజ్జానగరం ప్రాణాధిపతిని రావించ్చి వానితో చెప్పిన సంగతులు యేమనగా మీ
రాజు మహాలానికి చొచ్చి నగరులోనికి పోయి నగరు అంతా చుట్టి చూచి ఫలానా తావున మా
పేరు వ్రాసి వచ్చినాము ఫలానా శెట్టివాని వద్ద వరహాలు త్రి... గ్రహము వున్నది గనక వా
డిని తీసి పంపించ్చుమని మీ రాజు బందోబస్తుగా వున్నారు మాకు వారికి పగలేనందు
వల్లనను మీ రాజు ధర్మపరుడై వుండడము వల్లనను యేము మీ రాజును యేమి చేయతప
స్సుమునా పతివేషభుడులో చొచ్చి వుండ్డి రాజును కొట్టి పారవేశి వచ్చును గనక రాజు
ను ఇంత బందోబస్తు లేక వుండవచ్చునా అని వ్రాయుమని అన్నారు. అపద్దతికి తంజ్జనగరు
వారి ప్రాణాపతి తమ రాజుకు ఆ సంగతులు యావత్తు వ్రాశి అంపించ్చినాడు. ఆ చాబు రాజు
కు పోయిచేరి ఆ సంగ్గతి అంతా చదివి మహా ఆశ్చర్యమునను, చింతను పొంద్ది తానున్న కొలువు
కూటములో వుండి అంతఃపురానికి పోయే వాకిటి వద్ద పొడవుగా వ్రాశి వుండే సంగతిని
చదివికొని ఆ శెట్టివానిని రప్పించ్చి వానికి ఆరు వరహాలకు పది వరహాలు యిచ్చి మర్యాద చేసి వా
లును తీసి ఇన్షైదా త్రిశిరఃపురం మేలివారి వద్దకై అంపించినారు ఆ దినము దగ్గర కొని ము

హాబసుకోటనల్ల అత్యంతబందోబస్తుగాచేసుకొని పడమటివారైనె కొత్తాబులకుపారాక్యంచ్చి
యేలినవారలు త్రిశరపురం తెలారభ్యహాతెవెడవికేతెంజ్జినగరంపడమటివారైనెదరవాషా
పటాయించ్చేవేళ బందోబస్తుచేసుకొని హెచ్చరికెగావుండడంలెయింది అరియలూరికిపాళ్లపట్టు
వారివద్దమహాహెచ్చైనవిగ్రాహానికేవేటలో దొరికినవస్తువ్వులుగారామలక్ష్మణులు అనేము
ల్లదొన్నె బన్నరామబాణంఅనేకత్తినారవిశ్వరుద్రుడులనే మేనుగనుబు! వాలుకుచిక్కలనేతె
ల్లతెజిన్నియునాలుగువస్తువ్వులుహెచ్చుగావుండ్డ దాన్నిరాజారంగకృష్ణముద్దువీరప్పనాయుని
దారిపట్టానిక్కె వేటను పగావుండినయేలినవారుకోరి ప్రాయబడిన వాల్లవస్తువ్వులనటయున్న
డంతాదుఅవితరిలించినారు. అప్పుడువారిన్ని నిగ్రహించి తియ్యాలేతేక్యనార్యరు యోసంగ
తులుఅంతానని రాజారంగకృష్ణముద్దువీరప్పనాయునవారలు విచారించి తెల్చుకొని అప్పు
డుఆవాల్లవస్తువ్వులను తామయత్నంచుకోవడంఅని యోచనచేశి అతివాయువేగవైనతెల్ల
గుఱ్ఱానితెమ్మనివారికిపై యేలినవారలు ఉత్తరపుతరవాశౌతెరా త్రిశిరపురంవెడవిహా వటవ
ఖరుగా బయలుదేరి అరియలూరికి తడవ విచారించి పత్రికలో వ్రాసి జేబులో వుంచు
కొని అరియలూరి మార్గమున పంపితే దిడాయించ్చితే ---- ఫైయ్యేవీరలో అరియ
లూరివారికి తెట్లలోని మనుష్యులనులో విడిచితే దుఅని అటకాయించివారు. అప్పు
డు యేలినవారువారి [illegible] ఇంచ్చేవేళ అరియలూరికి పోయి ఆ పాళ్యపట్టుదొరల
యిన... వారు హజారులో పోయి కుర్చుండి క్రింద దిగి హజారుస్తంభానికి గుర్రం
కట్టి హజారు తిన్నెపైకూర్చుండుకొని నగరువారికి విశాలవివాని పెద్ది రంగకృష్ణము
ద్దువీరప్పనాయుడు హజారులో వచ్చియున్నారు అని విలాసయునారు తో చెప్పమన్నా
రు అప్పుడు వారు ఆ వెంటకు నగరులో నికిపోయి నయినారుల తో సమాచారం
చెప్పినారు. ఆ మాటలు విన్నట్టే దొంతలకు తైలం అంట్లుకున్న వాడు తైలంఅంట్లే

ముబట్టలో తడిపివేసి తన చిన్న చిరతలతో కూడా తాను అనేక రత్నముద్రలైన ఛత్రా
షణములను, వెండిపుష్పములు, బంగారుపుష్పములు, బంగారు కమలములు యెత్తు
కొని హంసారం వారిత్తి వచ్చి యెంబిన వారి పాదారవిందములకు పూజ చేసి పాడుచు
న్నుండగా త్రిశిరపురములో నుండిన యెంబిన స్వామివారు వఖిరంగా గుఱ్ఱము వే
సుకొని అరియలూరికి పోయిన సమాచారం సరుదార్లందరికి తెలిసి ఆక్షణం
తిరుచుండెల గుఱ్ఱములను, మైదేలతాళ్ళలములను జమచేసుకొని అరియలూ
రి మార్గమున పంపిరి. బడాతారకముగా వచ్చె బలాన్ని చూచి ఆయరాతోపలో వుం
డే వారు భయపడి అరియలూరి నయినారుతో చెప్పినారు. అప్పుడు నయినారు యెం
బిన స్వామివారిని చూచి యీ దేవిందేవరాసకేలయైన బలాన్ని విచ్చి తాము వఖి
రంగా యీసాత్తలానికి వచ్చిన సంగతి యేమి. ఎంత టపనికైనా స్వప్నములో ఒకరి
జ్ఞ పత్రికె వచ్చినది. నేను ఆక్షణం వచ్చి వారిని వేరేగా నేనేమి అపరాధము చేయలేదే
స్వామివారు విజయం చేసి పని ఆనతి ఇవ్వవలయును అనిన్ని త్రిశిరపురములో
నుండిన అనేక దళములు యిచ్చుటకు పోగి వస్తున్నదట అంతసైన్యా యీ పల్లెలను
వా అని చాలా వేడగా అప్పుడు యేంబిన స్వామివారు తమ సైన్యాన్ని అంతా అరియ
లూరి కేలాకె నిలువ సరుదార్లకు ఆజ్ఞ చెప్పి అంపించినారు. అప్పుడు నయినారు యేం
బిన స్వామివారి పని యేమిటని యేంబిన స్వామివారిని అడిగేటప్పటికి వారు నయి
నారును చూచి నీవద్ద మహా హెచ్చుగా ఉండగల రామలక్ష్మణులు అనే యిద్దా
లు వైరం ట్లు నిన్ను చిన్న రామలాను అనేకేత్తిని, మహత్వాలకు చ్చు అనేటల్లో తేజన్ని రణవీ
రభద్రుడనే యేమిగాను. యీ నాల్గు చిన్న విగడా అవి మాకు ఇవ్వవలయును అని
చెప్పగా అందుకు వాడు యింత మహత్రపని యేంబిన స్వామివారు యిచ్చుటకు రా

వలనా అంతా అంపించుమని ఒక తెలిశ్రాసి పంపించిన అక్షిణ వేయిచ్చి అంపుదునో అని చాలా భయ
భక్తితో యేమని స్వామివారు అడిగిన ముత్యాలవెలట్టున, కత్తిన్ని తెల్లగుఱ్ఱమును అంతాను తెప్పించి
దేవిని వారికి సమర్పించిన పిమ్మట స్వామివారు మూడు వస్తువులను యిప్పుడు వెంట తీసుకొనిపోవచ్చును
రణవీరభద్రుడు అను యేనుగకు యిప్పుడు మదం పట్టి మనిషిని దగ్గర రానీయకుండా తన్ను
తూ వున్నది గనుక దానిని వదిలిన పిమ్మట అంపుతాను అని అనగా అప్పుడు ముత్యాలవెట్టువాడు
దవైనవి తీసి తగు వంనంష్యలవద్ద యిచ్చి త్రిశిరపురానికి అంపించివేశి నయినవారును చూచి
నీవ్వేమియు యేనుగను కొంచుపోవాలమని చింత చేయవద్దు. కొంచుకొనిపోవుటకు వారికు
సామర్థ్యము లేదలదు అని చెప్పగా అందుకు నయినారు చెప్పిన విస్వామి యేనుగకు చాలా మదం
కొనివున్నది అందువలన గుర్రావ్ము మెచ్చుటకు పోయిన వెంబడి వచ్చును గన వరదేవరవారు తెల్ల
గుఱ్ఱాని స్వారి చేస్తారు అని చెప్పినందున విన్నపం రికి ఆ యేనుగను గొలుసులతో కూడా
ముందరికి తెచ్చి గొలుసులు విడ్చివేయండి. ఆ యేనుగును తీసుకొనిపోతాను అని చెప్ప
గా నయినారు నన్ను త్రప్రతాకానికి యేనుగను బహుప్రియాసతో విడ్చి గొలుసులతో పట్టి
తెచ్చి యేలినవారి దగ్గర గొలుసులు విడ్చి యేనుగను విడ్చిపెట్టివేశినారు. దూరముగా పారి
పోయి నిల్చినారు. అప్పుడు యేలినస్వామివారు తమ తెల్లగుఱ్ఱమెక్కినవారి జేసి ఆ యే
నుగు దగ్గరికి వచ్చినారు అప్పుడు ఆ యేనుగు తెల్లగుఱ్ఱాన్ని, వారిన్ని చూచి మహాకోపము
తో కూడా తరిమినది అప్పుడు యేలినవారు స్వారి చేసినవాడే గుఱ్ఱం అతివేగముగా పరువత్తి
న్న మొలకెత్తిన డిగనుతే వేంనంత తరిమిగుఱ్ఱాన్ని అంటికొట్టవచ్చేటట్టు తరుముతూ దొనాచురు
తరా పధవృదాయించ్చి యేనుగర దంతనిల్చిన సమయమున గుర్రాన్ని యేనుగ దన్నుకొంచ్చె
పోవడం తరిమేటప్పుడు గుర్రాన్ని ధౌడాయించ్చడం అప్పుడు యేనుగను అతివేగ ఆగ్రహ
ము తో కూడా గుఱ్ఱం వెంబడిగా తరుముకొనిపోవడం యీ త్రీము మళ్లీగా రా పొరంగత్రే)

ష్ణమయ్యద్దు వీరప్పనాయుడు వారు అంతటి మహదైశ్వర్యమును అతి సాహస తంత్రమువల్ల త్రి
శిరప్పురం కోటలోనికి కొంచుకొనిపోయి దస్సివశమును అనేక మారణ తీలను రప్పించ్చి
ఉపాయము మరి తంత్రమువల్ల ఐశ్వర్యమును పట్టగా.... గొలుసులవల్ల కట్టించి యట్టి పల్లము
లతో ఓంచ్చి యాత్రాహారం ఐశ్వర్యమును బందోబస్తీచేయించ్చి ఆ మాయ యటుగట్లమును విడిచిత్రిందు
కి వెళ్ళినారు. అప్పుడు ఆగుర్రం అనేక విధ దొడాయించ్చటంవల్ల దస్సిద్ధుడు కిందపడిచే
వచ్చే దవ్వపోయింది. అప్పుడు స్థలమైన వారు నర్చుకొంటాక వచ్చుకున్నారు. అప్పుడు రా
జారంగ్గకృష్ణమయ్యద్దు వీరప్పనాయుని వారు నగరుప్రవేశించి ఆతియబ్రాక నుంచి తెచ్చిన
మహాతైన రామలక్ష్మణులు అనే మూర్తులు నర్సు చిన్న రామ బాణ అనే కత్తిన్ని, మ
త్యాలకుచ్చు అనే తేజోరాశి ఐశ్వర్యమున్ను తమ త్రిందిసరుదార్లు మొదలైన ఆప్త జనులకు అంద
రికీ తనకు వచ్చిన వెయ్యాచ్చి అత్యానందముహాతుతో కూడా అతి పరాక్రమ ఐశ్వర్యముగాల
అవి తిరుగా స్థల జనసమ్మతిగా రాజాధిపత్యం చేస్తూ వుండిరి. అప్పుడు తిరునల్వేలి
శీమం తిరువెంగళనాథయ్యర్ అనేవారికి అధికారం ఇచ్చి సతల చిరుదులను ఇచ్చి
ఉతను అధికారం చేస్తు వచ్చే వరుసలో ఆ తిరువెంగలనాథయ్యకు వంరుడు త్రవతి
నిత్యవయమ్మురాత్రి అనేక దీపటీలు అనేక —— వస్త్రాలు సాంబ్రాణి అగరు ధూపములు నడ
వాట్లాకోల సకలమైన చిరుద్దులు యుండుతో కూడా చాలా హెచ్చుతరమైనకా... పాడి
త్రివ్వమయ బనులు అలదుకొని (పూసుకొని) హెచ్చుతర మహత్తైన భూషణములతో అలంక్ర
తుండై తురుహా తాపిన మయ త్వామల తెలా అలంకృత [illegible] మైన ఐశ్వర్యముగ్గ యొచ్చు తరమైన అంచ్చ
కిపెట్టించ్చి ఆ అంబారి పైవాను కూర్చుండుకొని యూ సుగ్గంతులు తీర్థ తీనిత్యం తిరువనంతవేళ
హట్నం ప్రవేశం రావడం యిందుకు దినం వక్కరిక్కివేయిమాడల ఖర్చు యాప్రహారం నడు
చుకవచ్చే వరుసలో హంజారు రాజు డావిలో వుండగల వారు లాల్ లో వస్తు యిద్దరు మేలి నవ్వా

మివారి సముఖమున తిరునవేళ నేము ఉభయకాలం తిరువెంగళనాథయ్యంగారుమూరుడు సరు
కాలు టో దినం వెయ్యి పలాండలు ఖ యుచేస్తున్న యేలినస్వామివారి తంటేనలు అతివైభవ
తోలం బ్బారి యొక్క పట్ట ప్రవేశం సదా నిత్యంరాపడేం ఉత్సవాలంతా సరుగారుకునూ
కేలు కొనా చలుప్ప తీలస్సాడూ అనిశ్రీరాజా రంగ్గ కృష్ణ మందు వి రప్పా యని వారి సముఖముం
దుకృతపర్చగా ఆ పలా టులు అంతా వను యేలినస్వామి వారు విని వుచ్చడియు వెలియప
రెను అని యెంచ్చి వేజనలు అంతా వెంచ్చడిగా రమ్మనేడిగా నయోగించ్చి తాము వచ్చిరుగా అతి
వేగవైం వస్త్రము పైన సవారి చేసుకొని తిరునవేళి మార్గము పట్టె ఖడ్గాని ఉడాయించ్చుకొ
నిపోయేటప్పుడు తిరునవేళి కేము యిలాంతా వచ్చి శ్రీరామ, మశివి దివఖ తట్టులో సంకెట కన్నివ
ఖం ముత్తు లో చల్లాన్ను యెంత్తుకొని పాలాన్కిపోతూ ఖండెను కొంత దూరం పోగా అప్పుడుయే
లినస్వామి వారు యెండ్లలో ఉగివి కాస్త శ్రీమతి తో చూచి ఫ్రెం వుసెలి దాన అడెడు
తీసుకొని పోతున్నావు అని అడగగా అది తేమకు పలారు నిశి మచ్చగనక, ఆహారం సం
కేటన్ని లేసుకొని పోతున్నానుఅనేడిగా చెప్పగా అప్పుడు యేలినస్వామి వారు దాన్ని చూ
చి నా కం బాలా క్రమముగా ఉయున్న వెగవ్వ వాతుకొంత ఇమ్మని అడుగగా అప్పుడు యేలిన
స్వామి వారిని చూచి మహారాజా మిమ్మల్ని చూస్తే దేంట కొడుకులాగ యున్నాడిగనుకే
ఇవి మీకు ఇవ్వనా అని అడుగగా అప్పుడు యేలినస్వామివారు దాని వద్ద ముచ్చగ పలాత్రా
వము తేసి తాని దాపాన తెర్చుకొని దాని పేరు దానిపేరున్ను అడ్గి పఖ శేఖలో త్రాసి జేబు
లోవేసుకొని సవారి చేసినారు అంత్తకు మునుప్పగా యేలిన వారు విజయం చేశిన సమాచా
రం ప్రాసి వచ్చి పలాగ్గము లో మంజిలు మంజిలుకు పొగలు తేట్టెంచ్చి అందులతేంత్తాను అస్థానగి
రులు మొదలైన వి తేట్టించి ప్రత్యేల మయంగా శింగారించ్చి సకలమైన సామగ్రిని అమర్చి
కావలి వార్లను ఉంచి తయారు చేసివుంచ్చినారు. అట్లుండగా యేలినవారు రాత్రా

ములో పోయి అచ్చట ఉత్తరాలోతా ఉమలదారు ఉదు శృంగారించువుండే జాగకు పోయి గట్టి
వచ్చి త్రిందటి గుట్టనికి సంగిలితో విరకేట్టి జాగలో కూర్చున్నారు. ఆ జాగాతో చేరా వవి
వారు వార్లు తె యేలిన వారికి తెలియంటేటే వార్లు జూచి యీ జాగాలో యేలినస్వామి వారికి
శృంగారించు వారి కాలితే ఎదురు చరాసుతో పెట్టిచ్చుండగా నీవు వచ్చి ఇచ్చట గుర్రిపెట్టుకొ
ని నీవు నులోగా పోయి కూర్చున్న పట్టం యేమి తెలియబుట్టు దుమము అనేదిగా చెప్పినారు
అప్పుడు యేలినస్వామివారు వార్లు చూచి మాకు శ్రమగా యున్నది గనక యింతా కర
వంతసేపు యుండి పోతాము అని సముదాయింపుగా చెప్పినారు వారు వినక పోతున్న చుట్టుల
సమయంములో యేలినస్వామి వారి గుఱ్ఱం లద్దివేశింది అప్పుడు ఆతోవవివార్లు చా
లా కోపము చేసుక ని మా యేలినస్వామి వారికి శృంగారించువుండే జాగలో వీరు గుఱ్ఱం
లద్దివేశింది దానిని వారే తెట్టు పార వేయండి అని కోపము చేలద్ది యెత్తమన్నారు. అప్పు
డు యేలినవారును మచ్చిడి యెత్తివేస్తాము అని సముదాయింపుగా చెప్పుతూ వుండేవరు
ఫలో సతేలతెల నసరుదార్లు నీలు కౌజన్ను వేంకటినస్వామి వారు అతి వేగముగా వచ్చేవారు
ఆ జాగలో డిగియున్న యేలిన స్వామి వారిని తేని అంద్దరు పాదాత్రాంతులై సాష్టాంగ
నమస్కారము చేసేటప్పటికి ఆ తోవలి వారు అప్పుడు వారు యేలినవారిగా తెలిసి
చాలా భయ పడిపోయినారు అప్పుడు ఆ తోటతో ఉమలదారు ఖజానా దే
దైనవారు వచ్చి కమకొన్నారు. అప్పుడు యేలినస్వామివారు ఆ ఉమలదారిని తోవలి
వారి కత్తనం రప్పించుమన్నారు. అప్పుడు వారు చాలా భయపడి స్వామి తోవలివారు
తెలియక మహా అపరాధము చేసినారు. వార్లను కాపాడవలెను అని అడుకొనగా
యేలినస్వామి వారు వుత్తరువు చెప్పినది. ఆ తోవలి వార్లు మా యందు భక్తి విశ్వా
సముగా స్వామి తౌర్ద్వదు ఆనందముగా యున్నారు వారు నేరస్తులు తారు అని

ఉత్తర్వు యిచ్చి ఆతాపలి వార్లను రప్పించి వారికి బహుమతులు యిసగి వారికి సేలవు

రాశిగా విచ్చి యిచ్చి ఆపైని సకలసైన్యసమేతంగా తిరుపతి వేంచేసి పట్నమునకు పోయిరి.

అత్యంతముగా శృంగారించివుండే మహాలకు పోయి చేరి యున్నారు. ఆప్పుడు అధికారం తిరు

వెంగళనాథయల్వార్లను తెలుదలైన వారు బహుదూరం యెదురువచ్చి తేనిప్పించుకొని వెంబడి

గానే పోయి సముద్రముండ్లా జరుగా వున్నారు. ఆప్పుడు వేళ్ళ ప్రతేటన యావత్తు తెమ్మని

శ్రీతపర్చుకొని తిరువెంగళనాథయ్యకు మారుని రప్పించి నీవు నిష్టాం రాత్రి పట్నప్రవే

శరాపడంపేంవం విని యుఖ్నామవు. నేటి దినమున్ను తెలుప్పట్టియుల్లా పట్నప్రవేశం

చేయ్యమని ఆజ్ఞ యించినారు. ఆప్పుడు ఆతను చాలా భయపడి శరీరం కంపమొంద్ది

బదులు మాట నోరు రాక వున్నాడు. ఆప్పుడు యేలినవారు అతనిని చూచి నీపై సంతోషము

గా అడుగుతున్నాముగాని కోపంతో యేరు పతే పురికియు ప్పట్టియుల్ల పట్నప్రవేశం

చెయ్యమని అభయహస్తం యిచ్చినారు. ఆదివరకు కంటె మరాస్త ఆధికముగా తివితో నాటి

రాత్రి పట్నప్రవేశం వచ్చినారు. ఆప్పుడు యేలినవారు ఈ తను పట్నప్రవేశం రావటం

కని చాలా సంతోషం పొంది దగ్గర వుండే సరుదార్లతో యితడు మామనిషిగాని యితే

నుయిూ ప్రకారం సుఖం అనుభవించుమూ, కీర్తి సంపాదించడం యితని తెలుసాక్లాని వా

డు మనమనిషి అనేదిగా చెప్పుదురు. ఆప్రతిష్ఠ మనే దినొ నిపేర్కొతాయు. అని చెప్పి ఆప్పుడు

తిరువెంగళనాథకు మారున్ని రప్పించి నీపై చాలా సంతోషం ఆయింది గనుక నీవు యి

దిక్షేతారం నిరంతరము మగడుపుతా రా అని చెప్పి నిత్యము మను వెయ్యిమాడలు ఖర్చుకు

సన్నదులు యిచ్చి ఆచ్చట ఆశీములో ఆ వేతల అగ్రహారములు, దేవాళయములు అంత్రా

కట్టించి. సత్రములు వేయించి అప్రాంత్యములో గల దేవాళయములకు పోయి

ధర్మనేమములు చేసుకొని సకలమైన పాళ్యగార్లు ఆవేకే వుమ్మా భూషణములు తెచ్చి

ప్పంచివేనిపించుకున్నారు శ్రీదేశిక వైభవ ప్రకాశిక మతము ఇచ్చేశినారు తిరువతవేళితి తిరుమలి
స్వామివారు విజయంచేశి సన్నితిముళ్ ఉయూళ్ కాలుబోయి ఆ రాజావారున్ను పండ్రెండు
తిరుమగలున్ను కొంత్త గుర్జాలను, అనేకే ద్రవ్యభూషణములను ఇంప్పించినారు. ఈ ప్ర
కారం ఇచ్చుట కొన్ని దినములు ఉండి ఆ పైని బయలుదేరి త్రిశిరపురానికి వచ్చి శేషపాటెంగ
ట్టుకీమతో వచ్చి గ్రామ అగ్రహారము కట్టించి బ్రాహ్మణులను ధారాపూర్వముగా చేయించినా వ
చేశి యీ ప్రకారం దేశములో ఇంత్రాము అనేకే అగ్రహారములు కట్టించి, దేవాళయములు
ఆ మంటపములు కట్టించి, అనేక తటాకములు త్రవ్వించ్చి అనేక గోదాన, భూదాన
ములు చెయదగ్గినవి చేశి, పూర్వము రుదుగాను మహాకోలాహలముగను చేయు పత్రి పుత్రపౌత్ర
ఉండుకొని యీ తొమ్మిది సంవత్సరములు బహుదాన్యము చెందుదలు వ్వైయ సపరి
రాజ్యాభారం చేశి ఆ పైని రాజా రంగకృష్ణ ముద్దు వీరప్పనాయనివారు వైకుంఠప్రా
ప్తి పొందినారు. శకాబ్దం ౧౬౨౨ ప్రకారం రంగకృష్ణ ముద్దు వీరప్పనాయనివా
రు చనిపోయేటప్పుడు రాణి పట్టపురాణి ఆయిన మంగమ్మగారు ..... గర్భముగా
వుండి ఆప్పుడు ఆ వేం పురుషుడు కూడా అనుగమనము చేశెదిగా నిశ్చయించ్చి పురుషుడు
చనిపోయినందుకు ఖేదపొందకే ధైర్యము తెచ్చుకొని ప్రపవార్లు మంగమ్మ పాడుదకై
వారు చూచి యిచ్చేమి ఆబలతవంచే సా వృహారకే(పూర్ణ) గర్భముగాతో (గర్భ
ంతో) రాజ్యములో మొదట్టైనా చేశి ఈ ప్రకారం చేసే మహా పాతకము
నిశ్చయ హత్యచ్చుము అనేదిగా శాస్త్రాగనము దాయించి నందున ఆ వెంత్రంపు
గా వుండినందున సకలమైన వారున్ను మంచిది నీవు పొడవముతో వుండి ఆపైన
కావలసిన శిశువు వుపపట్టినా వారికి వుంచివేశి నీవు మను సుక్రముచే
సుకో అని చెప్పేటప్పట్టికి సవదాయించ్చి నిశ్చెటప్పట్టికి ముద్దమ్మగారు వార్లే

దక్షి చలాచనెను ప్రకాశమైన మీదట అన్ని ప్రవేశంచేయు దానికి మూకుడు ఉత్తర్వులు ఇచ్చి విజయ
మైరతే యిప్పటికి యీ అంతఃపురము నిల్పుతాము అని చెప్పి ఆ పద్ధతికి వారి అంతః . స్త్రీభరులు వస్తే
చేసుకొని అప్పుడు మధురలో విజయనాయక్షి సుందరేశ్వరులకు అభిషేకం నైవేద్యం నిరంతరం సద్వాగ
లదిగాం పఖి అరసేట్ల సేట్టుంగా వారి మంధర కుదక్షిణం కోతపట్టు మెరిలో విల్లాప్పరం అనే గ్రామం
శేంద్ధ ధానంచేశి ఉన్నారు ఆ తిరపట్టి యిప్పుడు నల్లున — స్తున్నది. యీ అస్త్రాతారం కొంత నమ
లోగర్భము తో వుండితి విష్ణుమద్వమ్మగారల మెంగ బిడ్డ సత్రిశిపమైనది. అ తరువా [illegible] లంయలు
మంగమ్మగారల మెంద్రైన వారు అనృ ఆశిశేంపుట్టిన ఆష్ఠ దియంకు తిన శేవల్లిశిమలో
పఖిగొప్పగ్రామం పట్టి అగ్రహారం అనే బ్రాహ్మణులకు దానమంచేశి ఆశిశేంపుకు విజయ
రంగ్గ చెంకేరి నాధనాయంకుడు అనే పేరుపెట్టి పుంచ్చి అనే కెప్పిణ్ణా ధాన [illegible] ం ఉచేశినారు. యీ అస్త్ర
కారం శిశుప్పుట్టిన నాల్గవదినం మద్దమ్మగారు సూచిగా గృహములో వుండుకొని దానిలో
వుండే వారు మనలను అగ్నిప్రవేశంచేయు నిచ్చేటట్టు లేదు అని యోచన చేశి శిశువును దూరం
ముగా వుంచి వేశియు వరికి తెలియుసే పన్నీరు దాని చల్లి పెట్టి వైకుంఠప్రాప్తి ఐయె.
అప్పుడు మంగమ్మగారు ఆ సమాచారం తెలిసి చాలా చింతనొంది విజయరంగ్గ చొక్క
నాధనాయకుని వార్ని [illegible] త్రిదాయులవల్ల సప్తహానాలు యిప్పించ్చుకొని ఆశిశువు సంవ
హ చత్రమగారు రక్షించి విజయరంగ్గ చొక్కనాధనాయని వార్కి మూడు నెలలు వుండిన
ము. అతనికి రాజ్యానికి పట్టాభిషేకం చేశి సతెలరాజ్య తంత్రము నృ) మంగ్గమ్మగారు
చలాస్తా వచ్చినారు. అప్పుడు మంగ్గమ్మగారు మహాధర్మిష్ఠ గలవారలగ మత శేమతో
అంతా సం అచ్చటచ్చట బాటకాలు అనేక మంటప తెట్టించి అందున అ... హ్మచర్యాల
చదువవేశి వారికి అన్నపానములు వస్త్రములు స్థలములు ఇచ్చి సడిపించ్చినారు. ఇట్లు
వుండగా పఖి నాటపట్లవాడి తాంబ్బాల ముణుపులు ఇచ్చేటప్పుడు జ్ఞాపకంతప్పి [illegible]

ము చేత వశము యిష్టి తీసుకొనడం అప్పుడు తోడుతో జ్ఞాపకం వచ్చి ఆహా యెందముచేత
ముదుప్పతీసుకొంటినే చాలా దోషమే అని యోచన చేసి ఆక్షణం అధికశాస్త్రములు చదివి
న బ్రాహ్మణులను రావించి అంద్దు కు ప్రాయశ్చిత్తము యేమి అని అడుగగా అప్పుడు
వారలు శివములలో శాలలు కట్టించ్చి సత్రములు, తటాకములు కట్టి చేసితే ఆ దోషం వారికి
కొంచ్చమౌతుంది అని చెప్పగా మంగమ్మగారున్ను అప్రకారమే రాజ్యములో యెన్ని
మార్గములు వున్నవో ఆ భాటలు అంత్తాను చలువశాలలు కట్టించ్చి ఆ మార్గము
లో రామేశ్వరానికి మధుర విందకిగళ నడవగలది పశ్చి సత్రములున్ను అటువ ఘు......
దూరానికి వశ్చి త టకెములున్ను చలి బుండ్లాను గతి యుధ .... దూరదూరానికి వశ్చి
న డ బాయిన్ని యీప్రకారం అంత్తా నిలుపబెట్టించినారు అతి విరళంగా నడవగలది పశ్చి సత్రం
కల్గ చేసి యీప్రకారం అనేక ధర్మములు చేస్తూ రాజ్యం యేలుతూ వచ్చె వరుసలో
---- చాలా లప్పవారుతో పారుంకెలు ఆయున్న కెవిరాతరింప్చుచేసినారు. అప్పుడు అనే
క సైన్యములను జవళా చేసి దళవాయి నరసప్పయ్యగారిని దండును మళయాళ
పంపించగా అప్రకారముగా నరసప్పయ్యగారు దండును గూర్చుకొని మళయాళం
వారిపై చని వారితో అనేక యుద్ధములు చేసి వార్ని జయించ్చి వారి వద్ద తో పారుంకె
లు తీసుకొని మరిన్ని అనేక దనుకానికవస్తువాహనములను, అనేక ఫిరంగులున్ను తీసుకొని మ
త్రిశిరపురానికి వచ్చినారు. ఆసి వచ్చి మళయాళం నుండి తెచ్చిన ఫిరంగులు అంత్తాను
వినమంగమ్మగారికి దళవాయి నరసప్పగారు మళయాళం వారిని జయించ్చి తెచ్చినవాడు
దట్టీ ఫిరంగి, రెండో ఫిరంగి ఇన్ని తెచ్చిన ఫిరంగులంత్తాను వుంచ్చి త్రిశిరపురం కోట
మధుర కోటలు కొత్తయి బ్జలపై యెక్కించి వుండిరి. యీప్రకారం మంగమ్మగారు అనేక అగ్ర
హారములు, తటాకములు, సత్రములు మొదలైన ధర్మములు కలుగచేసి రాజ్యపరి

పాలనం చేస్తూ వుండిరి. యిట్లు వుండగా మైసూరు రాజు చేవ చేత ధర్మతత్వము అధమిక్ష
పగనక్క..... పట్టు .. లో నరకమునందు పడి వుండెను. అప్పుడు మైసూరు రాజు రంగ్గ పట్టణములోని
ఒక గాని వాడు మృతినొందె యెట్లు ------ తలవాన్ని వెంపట్టణమునకు కొంచుకొనిపోయినారు
అప్పుడు యమధర్మ---- వాన్ని జూచి విన్నియాలతో సివిలనియిప్పటికి స్వర్గు యింటవాన్నికొం
చమంది నీ కొంచుకొనిపోయి విడిచిపెట్టుండి అని చెప్పినారు అప్పుడు ఆగానిగవాన్ని యమదూ
తలు తుళ్ళ చూలో తాన్ని కొంచ్చి వేయిటుష్టుటకె నరకములో పడివుండే మైసూరు రాజు
ఆగానిగవాన్ని జూచి.... ఉన్న పట్టణములో వుండేవాడుగదా అనియెంచ్చి వాన్ని దగ్గరకెపి
ల్చి ------ మైసూరు రాజ్యం రా ---- ంగం చేసి చాలా ద్రవ్యం సంపాదించ్చి సాపితం
చేసి నీ గాని ధర్మములు చేయంతే స్వర్గం తిని పొందు దేశం యేంతే మంగ్గమ్మ చాలా ధర్మములు
చేసింది అమె వస్తున్నది అని నిన్ను ప్పగా వర్ణమున తోరె లవేలు బయ్యగలవారుగా వు
న్నారు గనక్క వీళ్ళ తిరిగి భూలోకానికి మనపట దానికెవో తాన్కగనక్క నీవు వరాప్రతు
డు మైసూరు రాజ్యం ఏంచేవాని వద్దకు పోయి పలానకా న్యాధనం ఉన్నది అధనం అంతా
యెత్తి అవే కే ధర్మములు చేసి ఆ ఫలం మాకు దారపోయ్యుమని అడుగ్గం చెప్పవలయును
అని చెప్పగా ఆగానిగవాడు సన్నమంచిది అని మార్గం నడుపగా మంగ్గమ్మగారు వస్తా
రని మార్గం శింగ్గారించ్చి డం చూపత్తు చూస్తును తన యింట్లె కెవచ్చి తనకేతేంబరములో
చూచ్చేటప్పటికి చచ్చిపోయినగానిగవాడు బ్రతికెవాడు అనిసకేల మైసవారున్ను ఆ
శ్చర్యము పొందినారు. అప్పుడు రాజు ... స్తుమ్ముపోయి వాకిలివానితోరా ఆతనివారకేలా
ఉపలసియున్నది గనక్క నేను వచ్చిన సమాచారం మీరాజుతో చెప్పండి అని చెప్పగా
వారున్ను ఆశ్రితానికి వారితో తెలుపుచేసినారు అప్పుడు ఆ రాజు గానిగవాన్ని పి
ల్చుకొని రమ్మని యేమిమిస మాచారం అని అడుగగా వాడు చెప్పినదినేను యెపవట్టినా

విరివెళ్లి వచ్చేటప్పటికి మా తండ్రిగారికి సన్నుతెలిసి వివాహ చేసు ధర్మ చేయునందువల్ల యీగ
తిరియునానుగనక నాము . పాండ్యదేశం మంగమ్మగారు వస్తారు అని మిం మపట్టుములో వుండే వారు
అందరున్నై తోపు బారవలు కాయుగలదిగా ఆమె ధర్మం చేసుకున్నందువల్ల ఆమె వచ్చే వారా
ర్గమలు కూడా శింగారించినారు గనక నాకు యీ నరకబాధ తీరగలదిగ ఫలాని కోష్టిడి
లో వుండే ధనాన్ని యెత్తి అనేక ధర్మములు చేయించమని యింత సమాచారం మా తో
చెప్పమని మా తండ్రిగారు నాతో చెప్పి అంతర్ధానమయినారు గనక అప్రకారాన్ని (అని) ధర్మములు
చేయు వలె అని అన్నారు తక్కిన పైన శ్రీకృష్ణ వుండే సంగతులు యావత్తు చెప్పినాడు అప్పుడు ఆది
దర్బారగా ప్రశ్నించే కిమ్మంగమ్మగారు సుఖముగా వున్నారే అని సందేహముగా వుండగా
అప్పుడు మంగమ్మగారు జీవించి పోయి స్వర్గం పొందినారు ఆ సమాచారం వ్రాసూ కివారి
స్తా... పతి పలాన దినం యిన్ని ఘడియలకు మంగమ్మగారు నిర్యాణం పొందినారు అని
వారి రాజుకు వ్రాసినాడు. అప్పుడు ఆ జాబు వచ్చి చేరి. చూచుకొని గానిగనక వాడు చె
ప్పిన సమాచారం నిజముగా యెంచుకొని తమకు గురువు చెప్పి అంపించిన తాళ్ళ సుబ్రహ్మ
ణ్యం వగైరా ద్రవ్యములు అంతా యెత్తి అనేక ధర్మములు చేసినాడు యీ ప్రకారం మంగమ్మ
గారు రాజ్యభారం ౧౬ ఆ అప్పటికి శాలివాహనశకాబ్దం ౧౬–౪౨
అటుపిమ్మట రంగకృష్ణముద్దువీరప్పనాయుని వారి కుమారుడైన రాజా విజయరం
గచొక్కనాథనాయుని వారు ౧౮ సంవత్సరములకు యిటువలె రాజ్యాధిపత్యం పొంది మ
హా ధర్మపరుడై అనేక అగ్రహారములు, అనేక దేవాలయములు, అనేక తటాకములు
మొదలైన అనేక ధర్మములు యావత్తు చేస్తున్న రాజ్యభారం చేస్తుండిరి. అప్పుడు వ
రుకెందు సంవత్సరములకు వచ్చి పాశపతేల జనులతో కూడా బయలుదేరి దేవదశవయా
త్రగా శ్రీరంగం జంబుకేశ్వర మధుర తెనకవల్లి అనేవారు తినకవల్లి శ్రీవైకుంఠ తేజ

డిస్తలములకుపోయి ఆ యాస్తలములో అనేకద్రవ్యములు ఖర్చుచేసి ఉపరిగా పూజా నైవే
ద్యములు చేయించ్చి స్వామి దర్శనం చేసుకొని .... కుండ్డు ఆ యాస్తళములకు అనేక భూషణా
లు శృంగ్గ అనేకగ్రామములు నడవగా నందు ఆ యాస్తలం పూజకులు దైవాలకు యేమి భూ
షణములు పూర్వ్వమే హెచ్చు పీతాంబరములు ధరించటే వక తెల వస్త్రం మాత్రం ధరించెది
గం౨ దీపాలుపెట్టెది ఇప్పుడు యేలిన వారు ఆ దైవములను చూచి యిది యేమి స్వామి
కి సన్నిధిని దీపములు చక్కగా పెట్టించటే స్వామికిని భూషణములు ధరించటే వుండే వయి
యేమి అని ఆ స్తలం భూపూజకులను అడుగగా అప్పుడు వారు స్వామివారు స్వామికి భూ
షణములు లేదు - ఈ భూముల పంట్లు లేదు అని చెప్పగా అనిచక్కగా విచారణచేయించి
స్వామికి అనేక వస్త్ర భూషణములు యిప్పించ్చి ౧౦౦౦ వరాహలు ౩౦౦౦ మాడలు ఖర్చు
లకు యిచ్చి పూజ పునస్కారములు చక్కగా చేయించ్చె ముని ఉత్సవ్యాలు ఇచ్చి యా ప్ర
కారం యీ వర్తం స్తళములకు పోయి స్వామి దర్శనము చేసుకొని స్తళస్తలానికి పైన వ్రాసి
వుండే క్షేత్రం ఇట్లా వుండి శ్రీరంగపురం చేరడం ఆ పైముఖ్లా రెండు సంవత్సరములకు పైన
ధర్మ సమాధానము యాత్రకు బయలుదేరి కటపట్టె ఆ స్తలం పార్గుమును పాలించలనేచే
యించ్చినారు అప్పుడు రా॥ విజయరంగ్గ చొక్కనాథనాయనవారు మధుర నం పుయి
చ్చినవి అంతానం ఎక్కడికి పోయిన దని విచారించటే వాను పుణ్యు తరదే యికుగ్న
గా వస్త్ర భూషణములు ద్రవ్యములు యిచ్చినారు అప్పుడు దగ్గిర వుండే శాస్త్రులు
స్థాపనగా యీ స్తలముల తంత్రము పునస్కారి వచ్చినప్పుడు యిచ్చిన భూషణాదులు కాని
వేలు అని విచారణచేయడానికి అనేకులు పంచగా హరిహరస్వామి అని యిచ్చిన దాని
కి ౧ శిలలకు ఆరంభ నారము ఛేవెరఖ పర్యాన యిచ్చి ఆ విధి యిసిమి అనేటి గా చెప్పేటే యిచ్చి నఫ
లం వ్రాధగా ఆయి ప్రాంతుండి గా ఆట్లా వుండగా దైవములకు యిచ్చిన దానములు యిచ్చి

తెవలఅపనచేసేది పాషా వద్ద ఆకెర వచన్ము లో భూనికి ఆతరవేంగా నవేరలతాడు అనేదిగా
చెప్పియాప్రకారం యీప్రదేశ దర్శన యాత్రగా బయలుదేరె టప్పుడు అంత్తాను వస్త్రభూ
షణములు ద్రవ్యములు గ్రామములు బహుమానం యిచ్చినారం యిట్లు వుండగా వాకిదళవా
యి వెంకటకృష్ణమాచారులు అనే వారు శ్రీమలో సంపాద్యము చేశిన వస్త్రభూషణము
లు, కొన్ని యిరువై లక్షల వరహాలు సంపాద్యం చేశినారు తనకి వయస్సు కాలం అయినం
దువల్ల తాను సంపాద్యం చేశిన ద్రవ్యభూషణములతోను బిడ్డపాపలకు తగిన ద్రవ్య
భూషణములు పంచి యిచ్చి ప్రత్యేకముగా వుంచిన ద్రవ్యభూషణములు అంత్తాను
యేలిన వారికి చేరచేయవలయునని అనేదిగా వెంకటరామ ఐయంగార చెప్తే
నాధనాయన వార్లకు దళవాయి వెంకటకృష్ణమాచార్లు చెప్పించి నందుకు వా
రు వారు వయస్సు కాలం అయిపోయిందిగనక యేలినస్వామి వార్కి వశపరిచూచి
తేనే నామనస్సు తృప్తి అగునని అనేదిగా బహుకానా ఇవాలు చెప్పితం ఫత్తెలా స్వామి యే
లినవారలు ఎట్లును వస్తువులు అని సింహాసనమును చేయించి వుంచి రత్నము అయినంగా
కి........ కొని యిప్పుడు యేలినవారు వస్తువులు అనిపించుకొని వుండే టప్పుడు యేలిన
స్వామివారు దయచేశి దళవాయి వెంకటకృష్ణమాచార్లు యెట్టుదైవ జేయించేవారు.
అప్పుడును యేలినవార్లు సింహాసనముపై కూర్చుండబెట్టి బహుల ఆచార ఉపచారము
లు చేశి వెయ్యి నాపేమొ తట్టలకు బనాతులు వేయించి ఆ తట్టలతో వరహాలు మోహరీలు, రూపా
యిలు, రూకలు యీవిధంగా నా ఐయంగారు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా మున్నూరు తట్టలతో
ద్రవ్యములున్ను మున్నూరం తట్టలతో అనేక నవరత్న స్థాపితము అయిన ఆభరణములు
వున్ను తడమున మున్నూరు తట్టలతో హెచ్చుబసతైన పిత్తాంబరములున్ను వుంచి మొత్తం
చ్చుకొని యేలినవారికి సముఖాన పెట్టి తన సంపాద్యం అంత్తా సమర్పణ చేశి వుంచే

కొన్నదియ్యా ఁ గోత్రము పోను మిగిలిన ద్రవ్యములు వేంచినవారికి కె దీటు యిమ్మని
జాపితా రాశియియ్యగా చూచుకొని హరి హరియ్యా పాపము మాకు యిచ్చేటందుకేనా
యింతటికి నన్ను రమ్మని పోరాడితివియ్యా బ్రహ్మ సెత్తున తండ్లు చూచినా దపహరించినా చెడు
కోపమును గలదే యింత్తే మారం చెప్పుదువా అని చాలా విచారియ్యా సంపదుకొని దళవా
యని చూచి పెనకేటికి యిమో అన్న భయము మంచే తే నన్ను స్వామి తార్క్ష్యధ్వజ రుందు రండుగాను
యీపని చేసితివని నీ వ్రయుండ్రు … భయము పడవద్దు అని అతనికి అద్రవ్యసాపానము యిచ్చినగ
రుతో వుండె మరిన్ని ఆ రవేల మాడలు తెప్పించి అతనికి యినాంగా యిచ్చి యీద్రవ్యం నేను
ఆ పనికే లానికి వుంచుకొతేకేన ధనం కొని తలపిన ధానధర్మములు చేసుకో అని ఆజ్ఞ
మియ్యగా వేశితోదు తో నగరంకు పోయి బ్రాహ్మణ పొత్తు తండ్లు చూచిన మాత్రాననె రపాపవి
వృత్తిగా ఆగ్రహారాలు ధానములును గజదానములు స్వర్ణదానములున్ను అనేకం చేయించి
మహా నీతి పరుడై రాజ్యం చేస్తూ వుండియ్యా ప్రకారం రాజా విజయరంగ చొక్కనాథనా
యనివారు దైవగతి పొందిన పిమ్మట వారికి బిడ్డలు లేనందువల్ల చిన్నదెంక్రగా వుండె
బంగారు తిరుమల నాయని వారు ఆ పట్టవికి యోగ్యులు గనక వారి కుమారుడు విజయ
కుమార ముద్దు తిరుమల నాయని వారికి విజయ సృనాల్గ సంవత్సరములప్పుడు రాజా విజ
య రంగ చొక్కనాథనాయని వారి పట్టమహిషి అయిన మీనాక్షి అమ్మగారు పుత్ర స్వీ
కారం చేసుకొని పట్టభిషేకము చేయించి చనిపోయినవారికి ఉత్తర క్రియలు చే
యించి తిరుచినాపల్లి వుంచుకొన్నప్పుడు … లసు భాసబ్బల్లీ ఖానుడు త్రిశిరపురానికి
వచ్చి తట్టుపా...... పైలక్ష్మి తరుణాపాయం తీసుకొని రమ్మనినవాబు సబ్బల్లీ ఖానుడు
ఆరకాటుకి పోయినారు ఆ పిమ్మట మీనాక్షమ్మగారు కి చాల గనకను చెంత
పెద్ద బిడ్డ గనక నువారికి భయం … నేటివారు కోటయియ్యా మాయులు ఉమ్మని

తెచ్చుకొని మాతుయిఖాం వంచనం చేసే దివిటీయు అని ఖురాను మీద ప్రమాణం చేశియిచ్చి తరువా
పాయిబంతీ సుకొని కోటకు లోపల వచ్చి బీసపరబతా నున్త్రాపించుకోవలవెని ఆలోచన
చేశినది తెలిసి బుగ్గారు తిరుమలనాయని వారి పట్టపు దొరస్సు మీనాక్షమ్మగారు మా
ధురకు పంపించ్చి. మీనాక్షమ్మగారు త్రిశిరపురానికి వుండిరి బుగ్గారు తిరుమలనాయ
ని వారున్ను పట్టపు దొరాని బయలు తెర్లిన ఉమారాచారం చుద్దాసాహెబు చెప్పి తెచ్చుకొని త
నకు ద్రోహం యిప్పుడు పన్నిరాదని వేంబు గ్రహించుకొని దొరపుశీ బిడ్డ మీనాక్షి అమ్మ
శ్రీ బాలగనకు పరరాష్ట్ర ప్రపాటన---. యింతకాలానం వుంచ్చిగా రాజ్యానికి మాతున
విశ్వాసమతో వేయండ్గా మాతు సహాయుంగా వుంచ్చి హైంతా మునెందు వేలకుర్రమన్ను
తోంత్ర పైన్యముమ వుంచ్చి చెప్పి చందాసాహెబు ఆదతో పాగు పాంయెనం తుటు తరువాత మీ
నాక్షిఅమ్మ తలా నుగో విండ్ల యప్పనగారి తమవద్దవారు బారవిచారణ కుంచే యిచ్చి త్రిశిర
పురం తో చేర్చి వుభయ రాశేరి తీరం తిరువ్వాతి రంగ్గబలాపురం వరుకు వసూలుదిల్వా-
మాలకు తమతెల్లి లకు ముదాన ధర్మములకు వుంచుకొని మధుర తిరుప వల్లిపుంబూరే
---. తోదత్తైవకీ- ఉంయున చేరిన పాళయపట్టు రామనాథపురం శివగంగ్గ తొండత్తై
నజమీందారుల మీనాక్షమ్మగారికి పుత్రరువుప్రతాపం బుగ్గారు తిరుమలనాయ
ని వారు వాయిద్దు పెంగ్గయ్యతు దళవతుతరే ప్రధానితేం యిచ్చి మహారాజు శ్రీ పట్టపు దొ
రసాని జయతెలమారముద్దు తిరుమలనాయనయ్యగారు బాల్యంగనకవా
రి మధురలో వుంచుకొని సకలవ్యవహారము బుగ్గారు తిరుమలనాయని వా
రువిచారణ చేస్తువుండిరి యీప్రకారం విజయాధిక్యముగల మెందు వైన రాష్ట్రప----
నకు రాజ్యపరిపాలనం వుభయత్రులు చేస్తువుండిరి ఇట్లువుండగా చందాసాయి
బులువారు తిరుగా త్రిశిర పురానికి వచ్చి మిత్రభేదం చేశి మీనాక్షమ్మవారికి నగరిచుట్టు

తమ పౌరుష్యం చూపి కోట అంత్రా ను ఆక్రమించుకొని తిరుచనాపల్లికే వంతమును ష్యాలనే
మించ్చి ఆ పైని ..... బంగారు తిరుమలనాయని పైయుద్ధానికి బహుదళములతో వచ్చి దండు దిగ్గి
పైన్యస్యరా ... త్వర కుట్ర కేము తమయిలాంతా చేసుని మధుర మీద యుద్ధానికి పోయేటప్పటికి డు
అప్పయ్య వారు సవరా ఫిమును పొచ్చు సంవత్సరము బంగ్గారు తిరుమలనాయని వారు దళవాయి ....
..గ్గయ్య వన్న మీనాక్షినాయుడు వారి కుమారుడు వెంకటకృష్ణప్పనాయుడు వారిన్ని రెండూ వెలగోటి వన్ని
సెట్టి ప్పనాయుడు తెగడి నాయుడు .... జెట్టి వారు .. వేంకట వరద నాయుడు వెంకటరామ పౌర్లు గార్లు ముకేస
రపక్షిముదాల్ల సాయెబు వారి పౌళ్ళ మీద యెదురు నిల్చి యుద్ధము చేయుచు వుని వృత్తిరు వ్యయు
ద్చినారు. ఆ వచ్చాారు కమ్ము ద్దు గంగ్గయ్య గారున్ను వెంకట కృష్ణప్పనాయుడు వారున్ను యెందటి పౌళ్ళ పేలు
స తాకి బహు ఘోర యుద్ధం అయినందున సర్వ థయ వారు ఆపాం ఆలో నెన్ను అనేక సైనము హాతమైవెం
కటకృష్ణప్పనాయుడు వారికి -- యతాలు తెగి విమూంచ కత్రాంతులైనారు దళవాయి ముద్దు మొందు వెం
కట కృష్ణప్ప గారు అంబ్యారి పైపున్న వారు యుద్ధ సన్నద్ధుడై చేత కింగ్గారి యెత్తి అంబ్బులను ధింద్చి మగ
తులకు వేపున్న తమ చుట్టును పైవారు దూరాన ఆక్రయమ్మాత్ర చేద నియ్యాక అంబ్బులు దేకెబట్టి నిలి
పడించ్చినుడిగాని ఫిరంగుల వేగ దటికి తెలు - త్ర గాంపరమైన అంబ్యారి యేనుగ నరు తిప్పుకుంట్టా
అంబ్బులు దాతె అనేక బలాని సంహారం చేశి అనేక బలానికి గాయాలు చేశినారు అప్పుడు పగ
తులు అనేక -------- న్ను టపాకి గుండ్లు చేత న్ను ముద్దు వెంగ్గయ్య గారికి శరీరం అంత్రా
గాయాలు తోని జల్లడ తెంతులుగా అయింద్ది అంతకున్ను వేం వర్ణ ఈ మైన చెల్లి చ్చేసే భారత
యుద్ధ ముంద్దు అభిమన్యుడు యెంతటి రీతుగా వైర కాచార్యాదులవంపవా వర్చలతును అంచేద్య
ముగా ప్పండగల సము --- . పూర్వ హాంగ్గా అమబికత్వంద సురాధ సమరాపాముల డెబ్బ్యా అ
తిరథ శ్రేష్టుడైన అభిమన్యుడు యే విధం యుద్ధంచేసెనో ఆ విధం దళవాయి ముద్దు వెం
గ్గయ్య అతి ధైర్య సహాసముతో కూడా తమ శరీరము పడా- న్ను అంబ్బుల దెబ్బ్యాకె యేు

ష్టంచేసేటప్పటికి నాల్గు హస్తముల అంబ్బుయిగూడ ఉండ్డి అప్పుడు స్వధైర్య విడువకేత్తి
పైని నా ఉద్దండ అంబ్బులతీసి అనేకదలాన్ని మడిపించ్చినారు ఆ పిమ్మట ముద్దువెంగ్గయ్య
గారు అనేకశౌర్యులు తోరి..... బడశినారు సైన్యమంతా హతమై కొలఉడుగాయలాయవెం
కటకృష్ణప్పనాయనవార్ని తీసుకొని మధురకు వచ్చిచేరినారు ఆ పిమ్మట చంద్దాశాయబుల
వారు మధురపైవిధి చేటప్పటికి ఆ సమాచారం బంగ్గారు తిరుమలనాయునవారువిని
....సైనం... మృతువేంటి చేనందువల్ల పట్టపదెంటి నుమ్ములరివారం తోకూడా మధురవిడ్చి
బయలుదేరి శివగంగ్గకుపోయేటప్పటికి శేశివనర్తేవవుదున్ను చెతుపతికేట్టేవుదు నన్నుమెల
దురుకొనివచ్చి బంగ్గారుపళ్ళాలువెండిపళ్ళాలువేరివేయిక్కి పిల్చుకొనిపోయిరి. వుభయులుతిరిగి
వెలవుమన్ని యిచ్చ్నదిపెంస్తూవచ్చినారు అట్లువుండగా ముద్దాలసాయబులవారు మధుర
ఆక్రమించుకొని శీమఅంతా పేముయిలాంతా చేసుకొన్నారు యీపటకవరానంయీ వత్తె
త్రిశిరపురములో వున్న మీనాక్షింమ్మగారు విని చంద్దాశాయబ్బుతునువంచనచేశేవిలే
దుఅని సత్యంచేయించ్చిమీ వద్ధకొటతిరుగాపాయులు తీసుకొని మాకుయింతద్రోహంచే
శి రాజ్యం ఆక్రమించుకున్నాడు అనియితే మనలన్ను చంపివేస్తాడు అని వాడిచేతమ్ము
తముయ్యేటుండుతన్నాను చేతులార ప్రాణంవిడ్చిపెట్టవలనని విషప్రయోగం చేసుకొని
మీనాక్షిఅమ్మగారుదైవగతిపొందినారు ఆ సమాచారం విని బంగ్గారు తిరుమల
నాయునివారు బాజీరాయులవారికి కాతితనత్రితేట్టు వ్రాపించ్చి... పదిలక్షల వరహాలకు
అంగీకరించ్చివేశి మీనాక్షమ్మ తేు తీర్త.................. యిచ్చినారు ఆ యీ తరువాత ఫ్రాం
నావు— ....సత్తె శింగ్న- ఫోజిఫోజీ పటాలున్ను ఆరవైవేలగుఱ్ఱములున్ను త్రిశిరపురంవచ్చి
కోటతట్టు తిరిగి కోటముత్తిగెలయ్యేటప్పటికిచు చందాశాయబు త్రిశిరపురం కోటలోవుండి
రివారికి తమ్ముడు బడేసాయబు మధురలో వుండినవారు మరాఠా ఫౌజు వచ్చినసమా

చారం విని తమ ఫౌజతో మధుర విడ్చి బయలుదేరి త్రిశిరపుర సమీపముగా కొట్టురా తురి
సవిరాపంగ్గా వచ్చేటప్పటికి అదిచరాంచి మావాడి ఫౌజు తయారు అయివచ్చి బడేసాయబ్బు
లఖారిదండ్లు చుట్టుకొని యుద్ధంచేసి నశించేటప్పటికి బడేసాయబును తలకొట్టివారవేసి ఫౌ
జు నంత్తా కొట్టి హతంచేసి త్రిశిరపురంకోట హల్లా చేసి కోటతీసుకొని చందాసాయబువారు చేయి
పట్టుగా పట్టుకొని సంకెళ్లవేయించ్చిపాతళుడా అని చెప్పి పారాపుంచ్చవలెనిశ్రైని -------
------- ------ వా శ్రీ ముగ --- లోనదెు .... టరి ---- అయ్యిబంగారుతిరుమలనా
యని వారికి జాబువ్రాసి రమ్మని మనుష్యుల నంప్పించ్చరి అప్పుడు బంగారుతిరుమలనా
యని వారు పట్టపుదేవిర విజయ కుమార ముద్దు తిరుమలనాయని వారిన్ని తెుడు------
బయలుదేరి త్రిశిరపురాన్కి పోయిచేరి ------ శలగ్గిరమే ------ పలాదారి దెంట్ట చేసు
కున్నందుకు పర్వాద ----- తలను చాలా మర్యాదలు చేసి మహారాజ్యం మీకు ఇచ్చి విడు
త్నంవేంవయు యింత్రే(ప్త యిత్రే)పైన ఇష్టము యిఖష్టా మనస్వత్ర ఖారవమునడిపిస్తున్నావము మూడు
దండును మహేలక్షలు రూపాయలు యిమ్మన్నిని యిదిగాక మూడు ప్రతారం సంవత్సరాన్కి
మూడు లక్షల రూపాయలున్ను తీసాయి స్తూరండి అని చెప్పినందున బంగారు తిరుమలనా
యనవారు చెప్పిన దిమలాలెఖ వెఖా తెూ---- చెంతుక సుయాంపత్తు చెందాసాయబులవారిచే
యిపశెంటియిపోయిందిగన్కి మూడు సంవత్సరముల లోకి సంవత్సరానికి పదిలక్షలరూపా
యిలయిచ్చుత్తాం మూడు సంవత్సరములోగా ముప్పయిలక్షల రూపాయలు చెల్లించుస్తున్నాము
ని చెప్పినందువనాము. ఇమ్మతపైలయాంప్రతారం పట్టపుదేవి విజయ కుమార ముద్దు తిరు
మల నాయని వారి చెయిప్రాలయిమ్మని తీసుకొని దురా శిరాతృమున్ను హైదయరా ముక్తి పుం
చ్చిరా జావిజ కెుమార ముద్దు తిరుమలనాయని వారికి పట్టంకట్టి చెట్టమనిత్రిశేమ
జిరా జితెంగ్గా వుండేది అంత్తా బందోబస్తు చేసుకొని సెయిమ్మన్ని వారియిదాప్రతారంయూ

రాయలు తీసుకొని రమ్మని మురారిరావుకు వ్రత్తరువ్రాయిచ్చి పత్తేసింగ్సు రఘోజి భోసలా వారు
చందాసాయబును మురారిరావు లాగ్యంచుకొని షనాకుపోయి చందాసాయబు వల ----
---- ద్రాకులకో సంకెళ్లతో వేశి వ్యుంచినారు తప్పని మురారిరావు శేవల ---- జాచియిట్లా
------ వేంగ్గా వ్యుండ వెప్పటి వాయిదా ప్రకారం అరూపాయలు వెల్లనందని శ్రీమలంత్తావు
యుగ్గారు ---------- యని వారి సతేలం బందూబస్తి శేయించ్చి శేపుమ వారు ----
రి ఉంట్టూ వ్యుండగా ---- అప్పగ్గావారు యూవతేసవలానుతేవి ---- మ్లు ---- కయిసు బాలాలో వేవేషు
రెయిస్తూండు రాజ్యం ---- సున్నుపట్టితాణా వెమురా టిలుప్రమించ్చుకే ఫ్రైవెన్యూ ---- వ్యాప్త
లేవివి జోల హింసిచ్చా వారులక్షగుర్రమున్ను అచ. శిఖానుఉన్ని వెంబడిగా తీసుకొని త్రిశిరప్ప
ళానికి వచ్చి చేరినారు ఇప్పుడు మురారిరాయలు అష్టబ్ణా వారి -- వ్రూజాతి తమకు వాన చ
లుగ్గా వున్నదని సరిఫ్రారస్వామి తమును ఇష్టబాజావారి తెలా కొలువు మాట్లాడి రాజా విజయకు
మారవుడ్డు తిరుమలనాయుని వారిక్కి పట్టం గట్టి వుంచ్చివేశి రమ్మని వ్రుత్తరువ్రాయిచ్చినారు
యంత్తలోనిగ మీతో వస్తేశే వారికి పట్టం గట్టించి పట్టితాణీకి రెయూపాయలున్ను మామాతో
వాను తీసుకోమ్మని కేలా యనువారి మారి సత్తు చేశి తమ ఫౌజుతో మురారిరావు బయలుదేరి ప్ర
నావ్యతు పోయినారు అప్పటికి అష్టబాజావారు కోలవులో పలికి వచ్చి వ్యుండుకొని కవాకటు
వ్రాయిరము జిట్టితీరమ్మని మనుష్యుల నంపించ్చినారు అప్పుడు బంగ్గారు తిరుమలనా
యునవార్ని పట్ట వ్రాయిరను పిల్చుకొనిని జోంపా ---- వాణి చేరుస్తూ వ్యుండును వలిన్ని మ
జాబసంతోష పిడుకొని పట్టితాణికి నలపై లక్షల రూపాయలు మారయాలు
తారం సంవత్సరానికి వడాడు లక్షల రూపాయలు మహటీలు తెచ్చిన వాయిదా ప్రకా
రం ఇయిస్తే రండి అవిర్ని బంగ్గారు తిరుమలనాయనవారిన్ని జాబ ఇశ్శే జోరా - పట్టవ్వ
షేరవి జేయుతు మారవుడ్డు తిరుమలనాయనవారి చేత్త్రా లఫా సేయిమ్మని

పట్టం కట్టిస్తూన్నా మనేదిగా చెప్పి కోటలో ఉమువారా వ్రంచ్చి త్తి ------ తో కూడా అబ్బా

వారు బంగారు తిరుమలనాయునవారికి పట్టప్రదెంక విజయకుమార ముద్దు తిరుమలనా

యునవారిన్ని పిల్చుకొనిఆ.... టుంక కూడా వచ్చిరా వచ్చును అని చెప్పి ఉంత్రాటేసుకొని -- జ

---- ప్రాయుత్తుండగా సబ్బల్లి ఖానుడూ పైపక్ష పైనారువారి ... కుంట టంప -- వెంగన్నకు ఉనవ

రి -- పాముర్ర్తి తిరుగుగా వుండి సబ్బల్లి ఖాకే వారి కొడుకులకా జ్వ్యవహారం వెంకటే దాత్యం

డ మునిన్ని నేనా టుంక ప్రఘెంక విజయకుమార ముద్దు తిరుమల నాయునివారు త్రికర పుత్రునికి

పిల్చుకోపోయి పట్టం కట్టి వాయిదా ప్రకారం రూఖు లంజీ సుకొని పంపమని బంగారు తిరుమ

ల నాయునవారికి అవతరికే ఖానుడి ముఖా ముఖి ముగా చెప్పి పిమ్మట ఉనువడిక ఖానం

కమ్మని వృత్తి రుణ్య చేసి జొలపాక్ష బ్జా వారు త్ర రాజ్యాన్కి పోయినారు ఉటు తరువాత బంగా

రు తిరుమలనాయునవారు ఉనువట్టికే ఖానువార్ని తను పెంచుకొని విరవిషించ్చం ఉయుతే

వేం విధం అని జోంశాప బావారు వృత్తి రుణ్య ప్రకారం నడిపించ్చడి అని అడిగినందుక---

------ పధ టుంక నడిపిస్తున్నారు అని చెప్పి కేము అంత్తా బందోబస్తి. .. ప్రాటెల్లోగా

అంత్తా దిట్టం చేసి త్రికర ప్రలాన్కి మిమ్మ పిల్చుకొనిపోయి పట్టం కట్టి వుంది అప్పైనివేం

వేంయిచ్చటి తిరహాము చెప్పిడి నంవత్స టుంక ఖర్చుకు రాజా విజయకుమార ముద్దు తి

రుమలనాయునివారికి మూరుం వరహాలను బంగారు తిరుమలనాయునవారికి మూ

రు రూపాయిలున్ను ఇస్తు వుండిరియు ట్టు వుండగా వెంకటపెరిరాజ్ హాస్తివారు పెదనే

మయియ వుండేయుడలవానిప్పైట ---- ఖానుడు ఉహానాల్పా మొదలు ద్వాన్కి పోయి

నందున వారు - ---- యుత్తులు ఫేంకో బ పింఛ్చిన బాబు పైన్నాం పలాయిన్నాటున బాట

ఎ వృదా వారి చెయ్య వశం అయ్యె టట్టు వున్నంత్తలోగా బంగారు తిరుమలనాయ

న వారు తమ బదాన్ని చూచిము [redacted] - వరాజ్యాన్కి ఉధిపతులవెంకటేగిరివారి

హస్తిన్ను ---------- శ్రీమంగళవారం ము ... పట్టి వుండగా బాబు --- జయ

---- చుట్టు వుండేదా అనిత్రము ఆత్మ ప్రాప్తి స్వం ------ కూడా అద్దంతో వెంకటగిరి

-- శ -- -- ------ యుద్ధం చేసినందున ఉభయులవారు బహు --- వెంకటగిరివా

రి హస్తివారి దండ్డు విరిగి టప్పటికి బంగారు తిరుమలనాయనవారికి రెండు గాయము మీ

ద తగిలెను అది చూడకుండా జయము చేయించ్చినారు అప్పటికి విరిగిన వారు బుద్ధిపూర్వం వచ్చి

తెలుసుకొని అందరు చేవల చేరి తెరోడు వచ్చి చేరిన --- ఆ వన తపక తానుండి బంగారు తిరు

మలనాయనవారు ఇంత సహాయం కొని వారిని - చ్చి వీరి తిరాజ్యం యిచ్చి మ్ము ము చేపట వా

యించ్చి బలవంతా యించ్చి కోల్లారని అట్ల మము కొలరందు అని ---- బంగారు తిరుమనాయ

నవారికి --- ఆ పట్టం కట్టు వారి స్వంతము సుఖ్యము సు పుంచ్చించ్చి గాయాలు తేట్టించగా

- . --- బహుళ శహాయము -- --------- సాహసు చేసెనని యెంచ్చతే

ము తనరాజ్యం తాను ఆప హరించ్చుకో వలెనని ఆ సబుట్టియాయ్యు ప్రయత్నించిన కురాజ్యం

పరంగా దని యించ్చి పెట్టి --- చెప్పేలోపటికి ఔషధం యిచ్చి --- విషం చెప్పి

ఉన్నారు ఆ ప్రకారం పై యిచ్చిన ఔషధము యిక్కున జనా - వుంచ్చి -------

సాపిడి రెండు మూడు దినములకు --- ప్రాణ -- త్రిప్ప --- చ్చి తత్క్షణమే మరణాన్ని

పొంద్డి --- ఆ తరువాత --- తానె స్వతంత్ర ముంచ్చుకో వలెనని బుద్ధి చాల పబ్బ

- ఖానుని కు పరాక్రమం --. రాజ్యమును యెత్తి పట్టి ఆ డగించ్చి నిలవజేసి -- అ...

ట్లు గాను కొండె ఉంటె సిపాయి వించ్చినారు. ఉన్నవారు అగపడి కాళహస్తి ఉండ వసం

గతులు తెలిసి రా - ---- ---------- ర విడు ద్దు తిరుమలనాయన వారి వద్ద బంధు

వులు ... చెప్పిన విషయం ... విన్న సద్ది ... ఖానుడు కు పర -- ---

--. అంజి - ధిక తాసంటూ ... బట్టిన వారు ... ---- వుండకూడదు ---

- - - - వెలసబచ్చువారు అనిచెప్పి పట్టుకొడెంట విజయకుమారకట్టుల తిరుమలనాయన
వారినివేటుకొని శ్రీతాండు వచ్చి రాత్రిగానే బయలుదేరి శివగంగకు వచ్చువారు బంగారుతిరు
మలనాయనవారికి శ్రీలు అగ్నిప్రవేశం అయినారు వారికి కర్మాంతరక్రియలు చేసినారు ఇట్లు
తిరోవతీశే - - - ఈ ఉన్న శివగంగే స్త్రీ అండున్న వచ్చిరా విజయకుమారకట్టు తిరుమల
నాయనవారికి వివాహం చెప్పించి శివగంగ టకే సంవత్సరానికి అప్పటా పంగ [illegible] కానికె
మీరు వశరు చేసినారు మీరు తప్పి వచ్చిన దిమ్మంచి బాయున్న మీరున్న ఇచ్చటనే
ఉయునట్టు అయితే మీ రాజ్యం ఈపే హరించుకొని యిప్పుడం అనుకుని వెనకటరాజ్యం
ఇవిముత్యాలు చంపవేసుము అని - - - వితారు - - - - వస్తె రాజ్యానికి - - - - కించ్య
- - - - - - - పై మీరా రాజ్యం మీకు వస్తున్నది మీరు ఉ - - - - యుకటికి పోవద్దని
ఇచ్చట ఉంచుకొని పల్లెలమున్నుంచిన పడిపిస్తూ ఉండినవారు ఇట్లు ఉండగా కొన్ని దినా
లకు వెనక ఉత్తరువృగా మహాతువార్ల పద్దనుండి చందా - - - - యుఖ విడుదలవేసుకొని
యునాయుతం వెలా డిసీఖా నిన్ని పిల్చుకొని - - కొదుపై వచ్చి యుద్ధం చేసేటప్పటికిని
యుద్ధపు ఆ వాబుడినవ ధర్ ఖా నుడు పారిపోయి వారి కేవమారుడుమం —
- - ఖానుడు త్రిశిరపురం వచ్చిచేరినారు ఉప్పుడు ఉవా - - టువెల - - నిఖానుడు - - -
- - - తేట్టుకొనిరి ఉప్పైని చందాసాహెబు వచ్చుదుచ్చేశికి వచ్చిచేరిపొ - - - - - చ్చిత్రిశిర
పురాలికోటుపై వచ్చి దిగి చందాసాయబు వగైరా అలవమఖానుడు ముదతిక పిల్లకి
ముసం . . . - - - వడ్డునాయతానువలనబరేఖం మన్ని - - - - - ఖానం
డువారి తెంత్రికా తీలివాంతి నుంచ్చు త్రిశిర - - - - - - మమ్సానవమనకొల్వా
రుండినవారుగనకె పతేల వమ నల్లవెకి - - - - - - యారాజ్యేపాలనతుద
కలేదు అని తెనకటుపురాజావ - - - - - - - ఉవ్వాకు వార్ని పిల్చి తేవచ్చిప

ట్టుంతేట్టి - - - - ——. స్వాంశానీకుగా శివంతీసుకోమని చెప్పితలమఖానను చంద్రాసాయబు
ఆపాళెంవద్దవచ్చిదేరియుట్టమలోతలవంఖానుడు చవి — యెం చందాసాయబు వారిని
కాతచేశవేశనారు త— వసు —— యన్నమచేరేఖానుడుల —. ఉభాదుదు వృత్తెఉప్ప్రేత
ర్చి - - —— —. శా మనాథ స్థిరంపచ్చి శైతుపతిత్రధాన ——. పిల్చుకొని శివ
గంగ.. శశవశనసేదేవ్వడు ప్రధా — తొండపరాయల్కు — — — — పచ్చి — శాజావిజయ
కువరంరవుద్పు తిరుమలనాయునయ్యగారితీసుకొనివు ——. వచ్చిమినాబుసందరో
శ్వరులచెంగెలాలువునుపట్టప — తేటుబెటిచ్చెబారమగాలు మినాడ్ష్ దేవి చెట్టుల —— రా
జావిజెయంకుమారపొంద్డు తిరుమలనాయునవారు —— ——. వెంగోలుమేనుగకులఅంచ్చి
కృంచ్చి పట్ట్రప్రవేశంపచ్చి - ———— - జమిందార్లుపాళయగార్లు - ———
ట్టుబంగారుపుల్ల్వి యెపెండిపల్ల్వి యుపైశింగారించ్చి ——— ఆప్పుడుఅలగప్పటుదల
యూరిప్రధానాయిచ్చిదళవాయివెడు ---- ---- అంగీరసప్ససంవత్సరం వెబుదలు
శ్రీముఖిప్ర స్వ) - - - రంవరుబె రెండుసంవత్సరం రాజ్యపాలనం చేస్తూ వ్చండ్ఉత్తు
ఉండగా ——— ——— దుల్లిఖానుకు త్రిశిరపురానుంచ్చి వెబున. నాయుడు అ
నివఖిపరు జాతను ఇంప్పించ్చి లక్ష్మిరూపాయలు ఇచ్చ్చిఇాండ్డ వరాయారంబుద్ద - చ్చి
మంత్ర్యాదుఖానుకువారి యరానార్గ్ — బ్చముతేరంపాయలు శివజాగిరంగా ప్ర
దేశించ్చి - - - --- లక్షరూపాయలు జాగీర్ - మహ్లమదం ——— ఇచ్చిమ
ని — ను - పాలించ్చి బెలాబంచ్చమని - —— అప్పుడు జ్చైశెతేట్టు ఉమ్నుల్లి చెప్పినందుకు మం
దుధుకా —— ను యరాణాసుష్త తిచ్చినవట్టు మమధఖానుడుయూ —— డు ——
— యారా తెలి — ద్మపెట్టలనాడునుంచ్చి ఉలాతెనా — టబెతరవద్ద కొల్ఫ్పి వారశిఖ
— - ——— చ్చె ఉష్ఠుండు రాదెహ చేసదైవానికి పుణ్యు ఉంగా వ్చండయు లోతావ్నె

సమ్మతిగా వుండదు బహళతాలాని-యూ యటుపకే వెళ్ళి ప్రాందవి వారి అన్న — ద్దు మంత్ర్యాదు

మా యరాక కోపం చేసంటని — సొంత్తి జగాదని క్షత్రాలను న్ను జనాన్ని గ్న — యలా —

పుట్టని రాజు వారి వద్దివచ్చియుంకేట ఉన్నంట నక్షైతేన బాబుకు ఉంపాటం — తెరాపూవచ్చి

టట్టుప్ప — దవివేళవచ్చినప్పుడు అమరాజ్యం తమరాజ్యాం తు వస్తూ వున్న — ఇంప్పు

డూవాముతెలి వుండవల్లనవి అక్షీణాణవేం రాజా విజయ తు మారవట ద్దు తిరుమల

నాయునవార్ని తీసుకొని వెళ్ళ — చితావంత్ల — — — త్ర్యాశ్యం

చ్చి రాజు — — — చూలాచెదలచెదవి త్తిసొంత పౌరబుతెలా — — —

— వుంట్టరి రాజ్యంనివాబు పెద్ద వారింటుకొనమని వెళ్ళ తేవచ్చు బలదెంరసఖాంతలంగాన

వద్దే నవాబు బక్షవోళ చెలంసబర్చున నికెతుపతి త్రపధాని శిలు వాండ్లు రాజు వారిన్నిమహా

ల — — పవయగం పిల్చుకొపోయి నారునాథపురాన్ని సమీపముగా — —

— దచ్చికి — వవ — నగరము — కె — — —

వీరికోళ మడిగా — నం — విచ్చి — చ్చిఅి — గా — వ — — తన్నా వెడుదలైన

— ఫ్ — పకేలసా — ముఇచ్చి — వుండకోలా వుండనందున సంప

త్సరంపై యారికెనెలన బాబుపమస్త — రాక్షాపచ్చి రావునాధపురం — — కి

నం పద్ద కోట అంప్పించ్చిన ప్పుడూదెబ్బర (తి)కరపురంరా — ఆశిమలోనెల్లి వున్నారు

గనక వారి రాజ్యం — — — వుప్ప ధిగనక బఖసమువరుమనందువారి మంచ్చి

— ద్వానికి విఘ్నాలేము వచ్చునుగనక ఆ-ంనా వార్ని — వుచ — రాదంఅ

నిచెప్పిపం ప్పించ్చి నందునన బాబుకు — అ — వచ్చి రావునాధపురం కోట తియ్యి —

కొలా రాజ్యా — కుమారమవుద్దొ తిరుమలనాయనవారం వుండే తావున ఉరం వాల్లా

ను అంప్పించ్చి తెచ్చుకొనిపిట వృనివధి పకారాళ వయసు కొంచ్చ — న తేయారు చేసి పంపిం

పొమ్మన్న సమాచారం యీరా జులురుకొ ల్ష్మీ వర రామునాథప్పరెడ్డికి పంప్పించ్చి సమా
చారం తెల్సుకోమని అంప్పించ్చిన్న వాళ్ళతోరా— వచ్చి యిట్టి సమాచారం చెప్పుగా వి
అర్యాత్రె తపేలాంసు బియము బియ్యము సుగుణ పంటలు వచ్చిన సందల సామాను అద్దు బత్తెము
వరవేరె చుట్టు గాను నగర శ్రీలమపాలి వెలా మొయిలా విలోచెంచ్చు ——— వెంబల వాడెమాప్పు
యి ఇగి ఉచ్చాలు తేగ్గా నా —— —— పిల్చినా తెలుములగె ట్టుప్పా యుని పాళె——
—— బ్రపొ. ----- నంతలా కేగంటప్పనాయుడు మెడుగున పచ్చి రెండ్డి బియ్యారంపై
లు తాం —.. ముల్లా వేళ సాష్టాంగ్గపముగా రాదాత్రం ఉద్దె---. విలా—.. ఇచ్చిన పాళె
యుపట్టు గన్న యిచ్చటనే విదెయు పముచేశి త్వండ వచ్చును అని పిల్చికొ------- ——
లవము సీ. ముచేశి యి ... తెవ ------ అనే గ్రామం ---. ----. వాటేక ఖరు - బ
మువా-- ల్గా సతెలపా రంగ్రి యులన్ని యిచ్చి వద్దిపిస్తును ఇనసరిదె---వేళల వ--
- బ వచ్చి మెరవారికి సాష్టాంగనమస్కారము చేశి చేతులు పట్టుకొని నాల్గు ఘడియ
లు నిలుచుండి పి.... ...వులు ---- ------- -- వ యిందుకు పెట్టాను యీ ప్రాంతారం
తామున ష్టా తేరా--- క్షి రత్నా సచెప్పగా అనేకి ఇనపయలు ఉచ్చటపుండగా ——
రా —.. శ్రీహోన రెబలెలాంసు.. తిక్కి ట్టు మెంరవారు చేశి వ్రపట్టా —— వచ్చితేం
డవగరు తెలశి జోడాలు తు పట్టుంతేట్టి రాజ్యం యియ్యయ్య బోతువ్వారు.-----
వారు విని దళవాయి తిరునాత్తు నాయుడు విలా ట్టుపాయుబుల వారి వద్దకె పంప్పిం
చ్చి వీరా వారి వము ద్దుత్రిష్ణ మెంద లారి వారి మీరాల్నముగా లాట్టు వారికి చే----
ద్దుని వారు మత్కి వి దయచేశి ప్రండ్వాతె షరత్తులన్ని యును విని ప్రాసుకి వియిమ్మారు
పరిహాలు ఖరుచులు యిప్పించ్చే వేంట్టు తంజెనగర ప్రాంయి ఆరాజకిద...
షగ్గి యిచ్చటకు వచ్చిన పిష్టాలు త్రిశిర పురా మక్కి పెట్టు యిమారా జునురప్పించ్చి

తింశో ష్వారు ప్రతిష్ఠించ్చినా..రాజు దడిపిస్తునాము అని పెంధ --చ్చె-- త్రీ..యిచ్చ
టనేట్టుందు వలెూ గాట్లు సాయుబులవారు తిరిచినగరంపోయి రాజ్యపట్టంకట్టి వుంచ్చి
తీరుగా పట్టంవచ్చి చేరి నంద్దున యిచ్చిట వుండ్డి ------ నది ... పత్రిత్యాము..ల్లలా
యి సాయుబు ------ మర బొప్పుండ్డిన దిన్ని పెలసి మానాక్షినాయనివారు యిద్ద
------ దని బయులుదేరి సెంట్టప్పనాయుని వారికి వచ్చ్చి రాజా విజయకుమార
ముద్దు తిరుమలనాయనివారి పేముక్షి--- గనక్షైన వతేక వరాన మేంబ శ్రుతచెక్కి
కొన్ని దినములకి చ్చిట వున్నంత్తలొ రాజా విజయకొమార ముద్దు తిరుమలనా
యుని వారు హెరశం చ్చి సున్న-..ర--వరా----శ -----నె...దైవికమునారు వా
రికి కుమారుడైన రాజా విశ్వనాధనాయునయ్యగారికి ప్రదా...పత్రవారం ఇదంములు
-------నాయుడు బెలాడినాయుడు చేవచికి నాయుడు యెంబుమడనాయుడు అ
ప్పాజి సెర్వదడు ..ద్దప్పనాయుడు: ---పాయ్యగార్లు ఇంద్దరు వచ్చి సమస్త ద--ద్దకే
ప్రకారం పట్టం చేయించ్చి యీపైన వార్రి తాళయ------- పూలబంగా
రు పూలు తెచ్చి పాదములలొ వుంచ్చి -------.. పట్టు బాంతేని వారించ్చి పరా
క్రమ-- -- -----. చ్చికున్నంద్దున వార్ల తండరికి వస్తు లిప్పించ్చి పంపించ్చి వారు
సంవత్సరానికి వెని..పైన వార్లు ------ గుర్లు ఇందరు వచ్చి రాజా విశ్వనాధనాయనయ్య
వారికి వివాహం చేయించ్చి అచ్చట నే కొన్ని సంవత్సర పర్యంతరము వుండిరి అపై
నికుంప్పిని వారి యిలాకా... ర్యం అయ్యి తర్వాత కె తులుపతెళి వగెం ద్లై వదలు
గాతే పరాతవకు యుదా ప్రకారం సేము విచ్చినారు అపైని జమీందారులు ఇరప్పించ్చి
యధా ప్రకారం వెల్లకుచ్చి వచ్చి ఇంద్దున వుండినారు వారికి మూరుని వారు రా
జా విజయ కొమార విశ్వనాధ బంగ్గారు తిరుమలనాయునయ్యగారు

Caricala Chola 1804

కరికాల చోళుడు ప్రభుత్వం చేసినది పుట్టు పూర్వోత్తర వివరము.

యితని తల్లి యెన్మిది నెలల గర్భవతిగా వుండగా పాండ్యాధిపాధీశ్వరులయ్యిన

ధురాష్ట్రీవారి యుద్ధసంబంధ్ధహేతువు చేత్తువాపయూ కుంతుంబమునేం ఓరోదేశీయుల

య్యి ఆ వెలగర్భంతోటా కూడా తప్పించుకొని వెళ్ళి పట్టణాంత్రమందు సంచారం చే

స్తూ వుండెను యిట్టి సంచారము చేస్తూ వుండగా ప్రసవకాలసమయమందు ప్ర

సవవేదనచేత ఆ వేదనతోటా బట్టు పల్లెతోటంచ దుర్గా చెప్పురోగాని జ్యోశ్యులు అ

నేకాం బ్రాహ్మణుడు ఒక వచ్చెను ఆ బ్రాహ్మణుడు చూంచి పైరావేళా యీ స్త్రీ ప్రసవవేదన

చూతవచ్చి వుండిన దేని తెలుసుకొని ఆ బ్రాహ్మణుడు తనయింట్లో స్థలం యిచ్చి ప్ర

సవవేదుకుల వడిపించెను ఆ బ్రాహ్మణ యింట్లో ప్రసవించెను పుత్రుడుగ కైనుగన్న

ఆ బ్రాహ్మణుడు జ్యోశ్యం చేత యీ పుత్రుని జాతకభావం వ్రాసినంతల్లో యీ పు

త్రుడు యితడే చక్రాధిపతిగా మండ్రవాధిపతిగా న్ను ప్రభుత్వం చేసే యోగరు

నుపడి యేంనుగల బలంతోటా వుండేవాడుగా తెలిసెను తమ యీ పుత్రుని జా

తకం చేయించెను తమ్ముదండ యీ రాజస్త్రీ పుత్రసంతానం కొరకై వెఱి దుర్గరల

అలయ్యి తాశతాండే విని ప్రార్థన చేస్తూ వుండి నందున పుత్రుడు కల్గినుగన్న కా

రి చోళుడు అని నామాంతరం చేసినారు. యీ బ్రాహ్మణుడు యీ రాజకుమా

రుడు యోగం మంత్రుడు అని తెల్సుకొని యీ రాజస్త్రీ కిం త్రి యీ శిశువును

ప్రభుత్వ చేసేవారు రాజ బ్రిలహో ఎం చెలా ప్పువ పై —— స్తు వలహోత

కుటవ వ్యాపవ్యాసేన వడంత్తుతో ఆ చెలాప్పున యీ రాజు శ్రీ శింత్ర శిశు

వుకుంత్లు రాజ రీతి విగా నేనవడి స్తూ ఆ రాజస్త్రీ యుండుమాత్ర భాగవగా

యీబ్రాహ్మణుడు నడిపిస్తూవుండెను. శిశువును దినదినం రూపగా బలవంతుడు
గా పెరుగుతూ వచ్చెను. యిట్లు వుండగా అయిదు సంవత్సరముల ...
నయింపుండెయింట్లు అస్త్రీరా భార్యాసమేతుడై యుండెను. యిట్లు వుండగా లోకే ...
[illegible] ... యెను
వరెలాంప రిద్రికగావెళ్ళి ఆడడి వచ్చినదిదానికి వాంకే బిడ్డ కెత్తినదిఅనిన్ని అపహాస్య
వలగాను వేధవకొడుకు అని అనుకొంటూ వుండిరియ్య రాజు కుమారుడు వంశకూళ
వుంటును దనువ్వుటు వుండగా కూడా సహవాసంగా వుండే పిల్లవాండ్లు యీ
చిన్నవాన్ని చూచి వియ్యండ కొడుకు అని అపహాస్యము చేస్తూవచ్చిరి. యీ చిన్న
వాడు బలపరాక్రమము కెక్కిన వాడుగనక అట్లు చెప్పినవారి అందరిన్ని కొట్టు
చూవచ్చెను. అందువల్ల యీబ్రాహ్మణుని వద్దికి వూరిలో వున్న జనులు అంద
రున్ను పోయి బ్రాహ్మణుడా మీ యింట చిన్నవాడి ఉపద్రవము వెల్లవేసేమేము తా
ళలేము వుండలేము అనిన్ని ఇకమీదట మీ చిన్నవానివల్ల వుపద్రవము
కలిగితే మేము పొంచ్చుబాలునితో చెప్పి ఆజ్ఞచేయింతుము అని చెప్పిరి.
అందుకు తల్లిన్ని యీబ్రాహ్మణుడును యీ చిన్నవాన్ని అయిదుసంవత్సరముల
వాణ్ని యిల్లు విడిచి వేదలవిద్యకై ఇంట్లోనే పెట్టుకొనియుండిరి. యితను పూర్వ
భాగ్యవశాత్తు స్వబుద్ధి చేత సకలవేదశాస్త్ర పురాణాదులు వ్యాపములు మంట్రచౌస్రి
ష్టి పద్యాలున్ను ఛప్పన్న భాషలున్ను అభ్యసించి బ్రాహ్మణవాడై వుండెను. యి
ట్లు వుండగా యీ చిన్నవాడికి సంవత్సరం ... యేండ్లుగా బలంవచ్చెను
ఏగక్కన పదుండుసంవత్సరముల చిన్నవాడు ... వేదు ముసల బలము తో స్వ
బుద్ధిగా వుండేవాన్ని చూచి అతి హాశ్చర్య పొంది వుండిరి యిట్లు వుండ

గా పాండ్యమండలభూపాలకుడు చోళమండలాధిపతిగా వుండెను గనక
పాండ్యపురాజు యీ చోళమండలానికి వెళ్లి సరుదారుల్ని యేర్పరచి
వుండవలెనని ఆలోచన చేసి ఆ రాజ్యమందున్న జనులకు అందరికి యెరుకచే
సెను తన్ను స్వయముగా వరం చూపించ్చేసూ చాలించ్చగానే రాజ్యమందున్న బ్రా
హ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులు మొదలయిన అష్టాదశ వర్ణాలవారు వారివా
రిన్ని కులాచారము అనుసరించేటందుకై రాజ్యపరిపాలనము చేయవలెనని ఆ
పేక్షకొరకై పాండ్యపురాజు యీ జనులను చూచి యిందులో రాజ్యానికి సరుదా
రుతనానికి వైఖరి యేమిటంటే చేసేటందుకు యిద్దరి జనులలో యెవరికి యిచ్చే
ది అయితే ఒకరికి యిష్టము లేకుంటే జనులకు అందరికి విరోధము వస్తున్న
దిగని జనసమ్మతిగా వుండగల ఒక ఆలోచన చేసెను. అది యెట్లాగంటే. ప
ట్టపు యేనుగ నెత్తిన ఒక బంగారు ఘటంతో జలం వుంచి పుష్పహారం తొండము
యేనుగ యిందరి జనులలోను అష్టాదశవర్ణాలవారిలోను యెవరి నెత్తి వి
ఆ పుష్పహారం వేసి వస్తాన్ని ఆ పురుషునికి యీ చోళరాజ్యప
భుత్వానికి పట్టంకట్టి వానికి కన్యనిచ్చి వివాహము చేస్తాను అని ప్రతిజ్ఞపట్టి
యుండెను యిట్లుండగా కొన్ని దినాలకు పాండ్యమండలాధీశ్వరుడైన
వారు పట్టపు యేనుగను శింగారించ్చి ఆ యేనుగ మీద బంగారు ఘటం మీద
నీళ్లువుంచ్చి ఆ యేనుగ మీద బంగారు పుష్పహారంవేసి పట్నమంతా వూరేగించ
గా ఆ పట్టణమందున్న ప్రజలను విడచిపెట్టి పురికి వస్తూ యీ బ్రాహ్మ
ణుని యింట్లో కన్న రాజకుమారుడు బ్రాహ్మణుడును వాకిట కూర్చుని వుండే
సమయమందు యీ యేనుగ పోయి తిన్నమీద కూర్చుని వున్నపడి యెండ్ల

చిన్నవాణ్ని యీదొడ్డి బంగారు కేలశంతో పన్నీరు నీళ్లు పోసి యుండుకు వద్దుకొత్తెత్తిన
మూడవపూండె చిన్నవాణ్ని తొండముతో చుట్టెను చుట్టిన మాత్రాన యీచిన్నవా
డు యేనుగను పైకి చేత్తో తెలాశివేశె వందున యేనుగ క్రిందపడి మూడు ఘళ్లిగెం
త్తులు పెట్టి ఆక్రమము వంత్తే తాదా చేసి నెలాని తిరుగా యీచిన్నవాడి వద్దకె వచ్చి
ప్రాణపాయం వేయబోయెను అప్పుడు యీచిన్నవాడు పదియేనుగల బలపరాక్రమ
ము ఆయేనుగచేతి మొత్తుకొని చుట్టి గిర్రంగా పారవేశెను ఆక్రమముపడి తిరు
గాను ఆయేనుగ లేచి యీచిన్నవాడి వద్దకె వచ్చి సంత్తోషంతో యీచిన్నవాడి బలప
రాక్రమం చూచి ఆయేనుగ వినయంచి వ్యాక్తేప్తం భావారంగా క్రమము తీర్చుకొంట్టా
నిల్చివుండెను ఆసమయమందు యీ జెల్లా కూడు ఆయ్య పెళ్లికొట్టించె బ్రాహ్మ
ణుడు చూచి యీచిన్నవాణ్ని జాతకప్రమాణం తెలిసినవాడై యితనిబ
లపరాక్రమంచేత ఆకెలశె వుండు పన్నీళ్లు యితనినెత్తిమీద పోశె ప్రాణపాయ
ము న్ను మెల్లో వెయ్యవ్వాలె పన్నిదికె దాతాగా యీచిన్నవాని పదియేనుగుల బ
లం పదియేనుగల బలం పన్నిదిగకి తెలావ్విది యేనుగల బలం తేకూపచెప్పి యేను
గ బలం పన్నిట్లు అయితే ఆయేనుగ యింతేని బలానికి సమయదా యించ్చుకొని పట్టనికి
ఆయేనుగ కుంభస్థలం యుండు పన్ని బంగారు కలశముందు నీళ్లు నెత్తిన పోశె ప్రాణ
పారం మెళ్లో వేస్తె యీచిన్నవాడు రాజప్రెభుత్వానికి అధిపతి అవ్వును అని ఆలో
చన విచారించి ఫైకి బొగ్గు మొత్తి యీ పదియేనుగల బలపరాక్రమంత్తో ప
న్న రాజకుమారుని అరికాలంలో రాచెను యీ బ్రాహ్మణుడు బొగ్గు అరికాలిలో
రాచిన మాత్రాన యీచిన్నవానికి తెలుసుపదియేనుగుల బలం తీసిపోయి వెయ్యేం
నుగ బలంతో వుండెను ఆసమయమందు యీ యేనుగకు న్ను క్రమంతో యుం

దేవర తిరుగాయా చన్నవాన్ని వద్దవచ్చి నిల్చి తాండవంతో ఆ దరించినవరాత్రే
సయా చిన్నవానికి ముందర బలపరాక్రమంగానే యేనుగను తెరాశి ఇా చిన్నవా
డు న్ను యేనుగను సమానంగా త్రాసు ప్రాణాలు కొంటేనే ప్పయుద్ధం చేశిరి. తర్వాత యేను
నుగ ద్రోయించ్చి ఇా చిన్నవానికి కుంభస్తలముంద్దు బంగారు ఘంటలముందున్నవి
న్ను సెత్తినపోశి పూలహారం మెళ్లో వేశెను ఆప్పుడు పట్టణముందున్న ప్రజలున్ను
పాండ్యరాజున్ను యితని బలపరాక్రమాన్కి అతి ఆశ్చర్యం పొందినవారై ఇారా
జకు మారుని ఆ పట్టపు యేనుగ ఇాదిప్పించ్చి ఆ జోశ్యులున్ను అశ్వవాహన రూఢు
డుగా అనేకి వర్ణాల వాద్యములతో బట్టున్ను తలవాలబె తెశాలలతో బట్టున్ను
కుంభ తోరణ బట్టణమంతా అనేకంగా అలంకరించ్చి ఆ ఇా బ్బంవీధుల ఉారేగించ్చి
చెరాశిల వరాశిగల ఆయుంధ్ద రాజుసభామంటపముంద్దు తామంకరణ చేశితేరి
తాం కశి చెబ్బేశిడు అనిబా పరిధేయం చ్చించ్చి పట్టాభిషేకంచేసిరి తర్వాత చెరాశిము
డిలస్త్రభుంత్వా పట్టాభిషిక్తుడై షుదమాఋ సంవత్సరములు త్రైన పట్లముంద్దు అనే
కి కోటలు గవళ్లు కట్టించ్చి తన తల్లి తాశుకి వచనము వల్ల తపం పెద్దలు ప్రభుత్వము
చేస్తూవున్న మరాగకేపటున్న పాండ్యరాజు తమదేశాన్ని యుద్ధసన్నాహము చేతే బ
యులువెళ్ళనందువల్ల వారి తెలూ యుద్ధం చేశినట్టు అయితే వృద్ధాప్యాశి అపజ
యం పొందితే ధైర్యకీర్తి పొందుతాము ని ఇాశ్వర ధ్యానంవల్ల మోక్షం పొందిన
మరాగకేపటున్న పాండ్యరాజు పదిసంవత్సరములు చోళ మండలాన్కి అధి
పతిగా ప్రభుత్వము చేశిన మార్గమున్ను తెలుసుకొన్ని వాడా యేనను తర్వాత మన
తండ్రి గారి రాజ్యమందు ఉంటట కీర్తి సంపాదించ్చి ధర్మన్యాయములతో ప్ర
భుత్వం చేస్తు వచ్చిన వాళ్లు పాండ్యరాజు మన రాజ్యాన్ని అపహరించవలెనని

ఆపేక్షి కొరకై తండ్రిని చంపె ఖునే రాజ్యమునం పాండ్య రాజు మీద యుద్ధం చేసి
వారి దేశాన్ని కూడా మన వేం అధిపతిగా ప్రఖ్యాతం చేయువాడనని ఆలోచన చేసు
కొని పాండ్యరాజు మీద యుద్ధం చేసి వారి దేశాన్ని కూడ మన వేంరాజుగా వుండ
వలయుననియు యుద్ధాన్కి బయలుదేరెను. ఆప్పుడు ఆనేకె మంది సరందారులు కళ
కులుగా పరాక్రమం చెప్పిన వాళ్లుగా, తిరుమలకే యొనారు - వల్లియు కేశంధ్రైనయ
వారు = శివభక్తినయునారు = ప్రేమ శంధ్రైనయునారు,, పంజిపము ఉత్తేనయునారు,,
యుట్లు చెప్పబడిన వాళ్లు రాత్రి సంబంతు వలా నంగ్గా వుండ్డ సరుదార్లు ను = కెడ రశిరి
నాధుండు ఆనే మంత్రి తోటట్లు రెండు లక్ష్మి వాయరా బైవెలగుర్రాలను ఆనేక మంద్ది
సేవలతో లుట్టు తెరిచి చోళ మహారాజు[illegible]దురా వురిపట్టణమందువేగ
వతీ తీరమందు ప్రవేశించెను ఆ సమయమందు పాండ్యమహారాజు వృత్తాంత్తె
మువిన్నవాడై ఆతి వ్యసనాన్ని పొంద్ది యీ చోళ బరపాలునితో యుద్ధం చేస్తె
మి అంటే రాజు బల పరాక్రమాన్కి యేనుగులు పదిఅయిపుష్పట్టికిని యీడు కాదాగా
దేయుంత్తీతటబల పరాక్రమవంతో యుద్ధం చేసి జయించ్చన్నారవము ఆని ఆ
లోచన చేసుకొని తన పట్టపుయేనుగను అలంకరించేసి ఆ యేనుగ మీద వజ్రవై
డూర్యా,, గోమేధిక, పుష్యరాగ, మరకత, మాణిక్యములు మంత్తన పరతిష్టాపితే
మైన కిరీటము న్ను ఆనేక మణుల్హారలువేడుదైన ఆనేక ఆభరణములు వుంచ్చి
తనవేంద్రవ్వాన్ని పైంటిలు మీద దానుకలుపట్టించుకొని ఆనేక వ్యాశవాద్యాం నల
నాటకాల తోటట్టు తన పట్టణం త్తా వూరేగించుకొని పొధచారుడుగా
వెగవతీ తీరమందు వీరశేఖరులుగా వుండ్డ చోళ బూపాల కునివద్ద కెవచ్చి అంజలి
బద్ధుడుగా వచ్చినిచ్చెను ఆ సమయమందు కెరకాళ చోళ రాజు మ్యాప్నపము

గా వుండెను. ఇప్పుడు పాండ్య భూపాలకుడు వైశ్యదేవా. దండకారణ్య వాసులై
నిష్ఠతో వుంకొండవ తెలిద్దెత్తవరు పేరశ్శై. దండకారణ్య వాసవృత్తైన పట్టభూమికొ
న్న వారి అనుగ్రహంవల్ల మోక్షం పొందిన వారు మన మందా. కావేరి తీరవాసులు
డా వుండపడిన వారి సుపుత్రుడా. శైవాసవాసులైన అఖిలాండ కోటి బ్రహ్మాండనా
యకులైన కుంభేశ్వర పాదారవిందులైన సుపుత్రా. దేవాలయ ప్రత్తాలయ వుద్ధారణ
చేసేవారా. ఆకన్ను వువిన్ని వైఖరీ వులో నీసుత్రాగ్ టుట్టున్ను తెలివారాన్ను పిల్లనివై
ఖరిలలో సంస్కారము చేసే టుట్టు స్వప్రభుత్వం చేసిన వారి సుపుత్రా. భూమండ
లప్రతిష్ఠాపనా చార్యులయ్యె వారి సుపుత్రా. చోళవంశోద్ధారకా తాళవరప్ర
కాడా. రాజరాజేంద్రా. రణశూరవీరా. తరికాల చోళ భూపాలనాయం
డు అనుగ్రహంచేసి తానుకేలు పుచ్చుకొని నా తెలుగు గృహమైన మధురాపురి పట్ట
ణమునందు మహా వైభవపతి అయ్యె ఇలా నాక్షి సుందరేశ్వర సన్నిధాన మండపప్రవేశం
బ్రహ్మా కెయిం మూర్తైన అయ్యె కొట్టేశ్వరి అనే కన్యతను వివాహము చేసుకొని మా పాం
డ్య వంశస్థులను కృతార్థులంగా చేసి నా దేశాన్ని మాకే అధిస్తులగా ప్రభుత్వమైన మా
కావలెం వారిగా వుంచి పోయితెనం అని అంజలి బద్ధుడుగా ప్రార్థన చేసెను. వా
దరికాళ చోళ మహారాజు గారు ఆ లోచన విచారించి మన పెద్దలయిన
శ్రీ విద్యానంగా వుండపడిన పాండ్య భూపాలకులు ఉండ ప్రాధాన్యయగా మ
న యుద్ధం చేయ్యాము అతి నమోరినదిన్ని అంగీకరించితే పైకాతే మనకున్ను
యపకారముగా వుండదు కిరణజొచ్చిన వార్ని తాచతపోతే అనేక పాపం సంభవించు
ను అని ధర్మశాస్త్రసిద్ధంన్నదిగనక్క పాండ్య భూపాలకుని వాంఛకు వాదన ములతో
కేరించి తేచి పాండ్య భూపాలకులకు పాండ్య మహారాజగారిన్ని తవింగనమం

చేసుకొని తనసింహాసనము మంధు సంతోషసహా రగా దుర్గుగా కూర్చుండ బెట్టుకొనెను
మరి ఆతను తెచ్చిన సర్వా ఆభరణములను తాను చేయున్న పుచ్చుకొని అనేకవేడుక
లతో ఒట్టు మధురాపురి పట్టణమందు పూరోగి ఆ వాళ్ళ పతిదరికే కాంధుకైప్రాం
డ్వారా జాకోటలో ఆ యన నగరియందు ప్రవేశించి పాండ్యభూపాలకుని కుమా
ర్తె అయిన = సిద్దేశ్వరిని వివాహము చేసుకొని తనదేశమైన చోళదేశానికి కుంభకో
ణపట్టణమందు ప్రవేశించెను తేమ తనపట్టణమందు ప్రవేశించ్చి తనరాజ్యమందు
న్న బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులు అంటు వంట్టి అష్టాదశ వర్ణాల వారి ఫలను పిలి
వనంపించ్చి వారి వారికి తగిన బహుమానములు గుర్రాలు ఏనుగలు వస్త్రాలు ఆభ
రణములు అనేకధనము న్నూవారి వారికి తగినబహుమానంచేసి త్యాగభోగాలను
అనేకముగాచేసి వారి వారిని సంతోష పరిచెను ఆతని ప్రభుత్వమందు భూమినిస
కలసస్యాదులు ఫలించ్చనందులో సాంప్లలకు మాదుపాల్లు ఇచ్చు ప్రెంఘపాలతాను
అనుభవించుకొంట్టూ ఇంద్రులకి వాలయాలు విష్ణుఆలయాలు కట్టించ్చి ఇంద్రు
లకు దూపం = దీపం = నైవేద్య = తాంబూల = గంధ = పరిమళ = నట్యాట = వాల్యా
లంకార = ఛత్రచామర ధూళ్ళపములు చేరి మృదంగ వాద్యములు తోట్టున దివి
ష్టా, బ్రాహ్మణులకు అనేక అగ్రహారాదులు మాన్యాలు భూములు ఇచ్చి
సంరక్షణచేస్తూ వారిచేత ఆశీర్వాదము పొంది అనేకశాస్త్ర వేదశాస్త్ర పురాణ
కావ్యములు వంట్టి ప్రవిత్ర కథలు అనేకముగా వినుకొంట్టూ శివభక్తుడుగా వుండెను
ఇదిగాక ఈయతను ప్రభుత్వం చేసేటప్పుడు కేరళ దేశ చోళ మహారాజ విం
గ్గారూ తనే పట్టణమంద్దు వున్న జనులు మనపెద్దలు ఆతనిపభక్తులుగానున్నధ
ర్మవంతులుగానున్న ధర్మమే ప్రధానంగా రాజ్యపరిపాలనచేశారని వాడు

కొంటూ స్వార్థ మనస్త్ర భుత్వమును ప్రజలు వేడుకొంటూ కొంటు స్వాతంత్ర్యంతో
చనిపోయి ప్రజలకోసం తన ప్రభుత్వం ఇచ్చి పిమ్మట పరిషడియులలో పుగా
భోజనం చేసుకొని పల్లకేంబళి కప్పుకొని తనతో యుద్ధంతో కూడా తన నగరి విడి
చి పట్టణం ప్రవేశించి పదిహేను పరుషడియులకు నగరి శోధనకు శిష్యుపట్టి
శోధనకు న్ను బయలు వెళ్ళి ఉంట్టె ఉంట్టె వారి ని చ్చి వారు వారు వారుకొనే
వాటి కేల వినుకొంటూ వుంకోటి జాముకు తన అంతఃపుర మందు ప్రవేశించి
సుఖాన వుంటూన్న వుండెను ఉంటూ వుండగా కొన్ని దినాల పిమ్మట శాఖనాడు
ఆ కుంభకోణ పట్టణ మందు దీక్షితులు అనే బ్రాహ్మణుడు గలడు ఆయనకు
పుత్ర సంతానము లేక చిదంబర క్షేత్రవాసుడైన సభాపతి అనుగ్రహం వల్ల పుత్రుడు
గల్గెను ఆ ఏడవ ఏట పుత్రుడుకు బాల్య వయసు లోనే వుపనయన వివాహము చేసెను సభా
పతి అనేకుమారుడు ప్రవుడనాయకరిగా పెరిగెను భార్య తెల్లానందున ఆ భార్యయం
ము అతి మోహం చేత పతిగా వుండెను తండ్రి అతి సంతోషాన్ని పొంద్ది సుఖాన
వుండెను ఉంటూ వుండగా కొన్ని దినములకు పిమ్మట దీక్షితులు అనే బ్రాహ్మ
ణుడు = చతుర్వేదములను షట్ఛాస్త్రములను = అష్టాదశ పురాణములను = ఇ
టు వంటిది అభ్యసించినవాడు పూర్వజ్ఞ మంతుడు ఉంటటివాడైన బ్రాహ్మ
ణుడుగనక ఆ పట్టణ మందు వున్న ప్రజలు కేరళ చోళ మహారాజు కింగారు
న్ను ఈ బ్రాహ్మణుని యెంద్దు గురు విశ్వాసముగా వుంటూ వచ్చుతారు. ఉంటూ వుంట్టె బ్రా
హ్మణునికి నిర్యాణ కాలమంతుము రునాడు వుదయాన నిర్యాణ కాలం దపోతాడని
తెలుసునాడే కుమారుడు అయ్యి సభాపతి అనేవాన్ని పిల్చికి పుత్రుడా నేను పుత్ర
సంతానము కొరకు అనేకదినములు తపస్సు చేసి ఈశ్వర అనుగ్రహం చేత నీవు కల్గి

తివి నేను వుండేవరకు నీవు సుఖజీవిగా యుంట్టివి అయితే యిప్పుడు నన్ను నీవు అన్నవస్త్రా
లకు కష్టింపచేస్తుంద్దా అనే వగ్రమాధులు భూపాలు వ్విదిగా నీకు మరియేమన్నా విచా
రమయితే యిప్పుడు నువ్వు నాకు మాట చెప్పుతున్నావు ఆ మాటలు అంగీకరించ్చి
నడిపిస్తా అని అడిగెను అందుకు యీ సభాపతి అనే కుమారుడున్ను మారు
ఆజ్ఞాపిస్తారట్టే ఆ ఆజ్ఞ ప్రకారం నడుపుస్తాను అని చెప్పెను వ్వెంయి సుపుత్రుడా
నేను రేపటి దినము ముందు ప్రదయాకాల షడియలకు నిర్వాణం పొందబోతాను
కాగా నీవు నేను నిర్వాణంపొంద్దగానే నీవు నాకు నడిపించ్చవలసిన వుత్తరక్రియలు
నడిపించ్చి నా అస్తులు తీసుకుపోయి కాశీలో గంగలో కల్పివేస్తివి అంట్టే నాకున్ను
మోక్షము కద్దు నీవు నాకు సుపుత్రుడవుతావు। నీవున్ను సుఖాన చిరంజీవిగాను కీర్తి
యుస్సుపుత్రుడుగా వుంట్టువ్వావు వెళ్ళావా నేను నిర్వాణపొందిన పిమ్మట నీవు
నీభార్య అయిన్న ప్రవృద్ధనాయకిని విడచిపోల్లాకే వుండవో తా వు అట్టు చేయకపో
తే నాకున్ను మోక్షము లేదు నీకున్ను క్రియసకరం లేదు రోగా నీవు నాకు ఆమోష్ఠ
నడిపించ్చు అనినిండ్దా చెప్పెను. సభాపతి అనే కుమారుడున్ను తండ్రి చెప్పిన ఆజ్ఞా వి
న్నివాడై యెటును ఆ చొప్పున నే దేక్షితు అనే బ్రాహ్మణుడు నిర్వాణపొందిన పిమ్మట అ
తనికి నడవవలసిన వుత్తరక్రియలు నడిపించ్చి ఆ తండ్రి అస్తులను భద్రంచేసి వుంచ్చి
పిండ్రంద్డు దినాల కర్మమున్ను నడిపించ్చి పద్రెండ్డో నాటి రాత్రి తన తండ్రి అస్తులను
మూటగా గట్టి వాకిటి చెట్టుకు తగిలించ్చి తన భార్య అయిన్న ప్రవృద్ధనాయకిని నడ
వలో విడిచి పెట్టి వెంపెట్టుకొని నేను యాత్ర కాశీకిపోయి మా తండ్రి అస్తులను గంగ
లో కల్పివస్తాను నీకు సకల వస్తువులను వెళ్ళి చిన్న తక్కువ లేకుండా యిస్తా
వుంచ్చి యున్నాను అని వుంచ్చుకొని సుఖాన భోజనం చేసుకొంట్టూ యున్నా

యుట వెళ్లె నే వుండడానికి జల విహారా చనశాలా దలయ్యుండులకు కూడా స్త్రీలను నే
ర్చయించ్చి వున్నాము గదా = కాగా నీవు ఆ తాజాగ్రతగా ఇంట్లోనే వుండ్డు = వుభయదేశాన
ముఖో వడానికిన్ని ఆరు నెలలు రావడానికి ఆరునెలలు ఆక్కడ యాత్రలు చేసుకొనేటం
దుకు ఆరునెలలు యింత్తు నిఖిలం వత్సర సంవత్సరము వుభయ పట్టు నుగదా ఆ దివరలో తానేను
వచ్చే ల్వాలకు ఆయ ప్రయాణమట్లు ఆయితే యీ రాజ్య ప్రభుత్వం చేసే వారు కరికాల చో
ళ భూపాలకులు ధర్మ ప్రభువులు పరిపాలన్ పోదరుబగన్కె ఆతని నగరిని పోయి
ఆతని చెలిచేసుకొని నీకు తాం వలశిన తోరికలు ఆడిగితే విలుండేటి నీ ఆశ్చేష్టం చూప్పన
పడికించ్చునుగా కాగా ఆ చోళ మహారాజు వద్దకి పోవడానికి నీవు భయపడ వలసిం
దిలేదు కాగా ఆ చూప్పనదే చుకో నివుండ్డు ఆని చెప్పి భార్యకు చెప్పవలసిన మాట
లు చెప్పి పైకి బోవుటకు యీ సభాపతి ఆనే బ్రాహ్మణుడు తంత్రిశస్తులు తీసుకొని తాని
ప్రయాణ పస్తూన్నాము ఆని చెప్పిపో యెను. యీ కరికాల చోళ మహారాజు నిగ్గారు
రాత్రి నగరి పట్టంలో ధనకు బయలు వెళ్లే వారు యీ బ్రాహ్మణుని ఇంటివాకిటు
తేర్చుకొని యీ మాటలు తన భార్యకు చెప్పిన మాటలు విన్నవాడై యీ బ్రాహ్మణు
చిన్నవాడు పితృవాక్య పరిపాలనం చేశివిచిత్త వైరాగ్య ఇచ్ఛ కాయుడిగా వుండ్డే
భార్యను వేంటటిగా విడిచి పెట్టి ఆమెకు చెప్పవలశిన బుద్ధులు చెప్పి ఆజ్ఞాపిం
చి మరిన్ని వచన నిండా స్త్రీ త్రంచేశి బోతు వుదాత యెబ్బుడు వుంచ్చి మను స్పూర్తి కృతని
శ్చయించ్చి ఆతను తానే ప్రేయూరిని పోయున్నవి యీ బ్రాహ్మణుడు వచ్చే పర్యం
తం యీ ప్రవృద నాయిడిని మన మొదలభద్రంగా జాగ్రత్తగా వుండెదని పెట్టి వరెను
అని మనస్సులో నిశ్చయించ్చుకొని వాడై నాటి దినం వుద యాదికి తన అంతఃపు
రమందు ప్రవేశించ్చి సంభావన వుండెదెము. ఆ రాజు ప్రతి దినము కారికాల చోళు

హా రాజు నింగాంచలసగవి పట్టణంశేరా థనవిద్యాపెట్టె యీ బ్రాహ్మణుని ఇంటవాకిటవారా
కాస్తు హృదయలోన తీవ అంతర్హృతిమువంచు ప్రవేశించుచుండెను. యిట్లు హృండగా యీపి
ఖాపతి అనే బ్రాహ్మణుడు పిత్రువాక్య ప్రకారం కాశికి పోయి గంగలో అస్థులవేశి యాత్రలు
చేసుకొని వచ్చి తన గృహము ప్రవేశించి వచ్చి ప్రాణికి యింట్లో తన కాశీ గంగ తావిడిచు
చ్చి రాత్రి పడిషు డియులకు తీవ పెండ్లా మైన ప్రహృడ నాయంకి యెతికి గుణాలు శేని పెట్ట
డాని కెన్ని ప్రతిప్రతిగా యున్న జో శేశి పరష్కరషు నిస్నేహా వము చేసి నజో అది కేని పెట్టుపలు
యడుపని వచ్చి యీ బ్రాహ్మణుని ఇంటివాకిట తెలుపు సంధుగుండ్గా చలా స్థూ హృండని అసి
పులయంపలం ధ్దం కెరి కాళీ చోళ మహారాజు నిత్య కై త్సాంగ్గా యా యింట్ల వాకిటవా వి
డి హృంట్లూ వచ్చిన వారం కేన్ని నాటి దినము న్నారు రాజు వచ్చేసి పులయం పలు సందు యీ
బ్రాహ్మణుడు నిచ్చియుండి తెలుపు సందుగుండా చలా స్థూ హృండెను గనక = యీరాజుము
నిస్నేకుపలనల యీ బ్రాహ్మణ దున్న దాని వాకిటహృండికా విచి కాస్తు హృంట్లు తాలునే ఈ రెను
పలని పము విచ్చేసి ములయం పలంధ్దం విజు యెలవిడో తాంగ్గి చలాస్తు హృన్నాడు అని మనస్సు
కుతోడు అతిలీ గ్రహ ములతో వస్త్రం చేత హృన్న ఖడ్గ యుధం అనే ఆయుధములతో సం
హరించెను. ఆ రాత్రి ని ఆ యింటివాకిటనే కాపలి పండుకొని హృకోడ జోపడు తన
ఖడ్గ తీశి హృరాని కిపోయెను. అప్పుడు రాజు కుసు తెవియంకనే బ్రాహ్మణుని వధించ్చెను గనక
బ్రాహ్మణహత్యా రాజుకు సంభవించ్చి రాజుతో కూడా బ్రాహ్మణహత్యా వెంబడించ్చి రా
జు అంతర్ హృర వాకిలు నడమా దశూ ర్చుని యుండెను హృదయలోన చెచ్చి యీ ప్రకృడనా
యంకె అయిన బ్రాహ్మణ దున్నది తన గృహం తెల వాకిట వచ్చి చలా డగానే రెండు తెలం
డ్లా లుగా హృన్న తన హృరుషుని దే హాన్ని చలా చి అత వ్యాసనాని పొంద్దియుండెను యి
ట్లు హృండగా ఆ పట్టణ మందున్న జనేలు లున్న రాత్రి కాశీకా విడి కొంచుకొని వ

చ్చిన బ్రాహ్మణుడు తెల్లవారి యింట్టివారికి ఓటు రెండు తీసుండ్డాలుగా నటండు నంగ నక్క యీది
న్నది ప్రశ్నించినాయంటె గా వుండె నంగ నక్క చెలరేత్వం పొందుచు తిరాగుండె నంటే గా రాత్రి
పురుషుడు వచ్చిన సమయము వుండ్లు యీ బ్రాహ్మణుడు పోయినాడు గనక ఆ పురు
షుడు యీ బ్రాహ్మణుని సంహారము చేశినాడు అని యీ చిన్నదాని యంందు అపనింద్ద
గా వాడు కొట్టూ వుండిరి యీ చిన్నది తన పురుషుడు చనిపోయెను అనెను విచారము
తో అతి వ్యసనాన్ని పొందుచు తిరుగుండె నంటే యీ వర్తమానం తెలిశి తొల్లి లకోశ నంహా
రాజుగారు విని చాలా వ్యసనాన్ని పొంద్దినవాడై తన పట్టణ పురం దున్న జనులకు
ఆ బ్రాహ్మణ చిన్నదాని పాతివ్రత్యమును ఆ బ్రాహ్మణుని తాను వధ చేశిన వరంగ
మును తెలియజేశి ఆ చిన్నదాన్ని చాలా ఆదరించి చేశినంద్దున ఆ చిన్నది పురుషు
డె పోయెను తిరిగినేను వుండవలశినది యేమి అని చనిపోయిన పురుషుని దేహముతో
కూడా అగ్నిప్రవేశ మాయెను,, రాజు ఈ స్థలమంద్దు ఆలయము మీద కట్టించ్చి దూ
ప దీప నైవేద్య తాంబూల అభిషేకోత్సవ పూజావిధులు జరుగ వత్తున నిర్వ
యం చేశెను తరువాత రాజుకు బ్రాహ్మణ హత్య కూడా వెంబడించ్చి పట్టి వుండెను. ఆ
బ్రాహ్మణ హత్య విమోచనము చేసుకొనుటకు ఉత్తరకాశి హిమాలయ గంగా స్నానం
మొదలైన స్నానాలు చేసుకొని,, బదరికాశ్రమ క్షేత్రం = ద్వారకా క్షేత్రం, చంపా
రణ్య క్షేత్రం,, దండకారణ్య క్షేత్రం,, బిల్వారణ్య క్షేత్రం,, సుగంధవన క్షేత్రం,,
శ్రీ వారాణసి క్షేత్రం ప్రయాగ క్షేత్రం,, వేదారణ్య క్షేత్రం,, యీ యెంట్టి భూము
దలమందు తెల్లి పుణ్య మొదలగు క్షేత్రా [illegible] మొదలైన వాట్టి దర్శనం చే
సుకొని దక్షిణమున రామేశ్వరమంద్దు సేతు తీర్థం మొదలైన పుణ్యతీర్థా
లలో స్నానం చేశి అనేక ద్రవ్యాన్ని దానము లయిచ్చి అనేకవాళ్ళ దర్శనము చేసి

లు మంగళప్రాకారములు కట్టించ్చి యీశ్వర దర్శనం చేసెను మరి కొన్ని దినములు
ఉయుణ్ణాగా ఆ సెట్టి స్త్రీలు కృష్ణా తీర్థము లో సంస్కారము చేసుకొంటూ మధురాపు
రి పట్టణానికి పోయి వెగవతి అనే నదిలో స్నానం చేసి హా వాస్తుపతి అయ్యసుందరేశ్వ
ర దర్శనానికి పోయిన ఆపాడు నన్ను బ్రాహ్మణహత్య తెలుసు కూడా ఉండెను ఈ చోళరా
జు సంభవించ్చి యెటువంటి బ్రాహ్మణహత్య రాజుతో కూడా తిరుగుతూ కృష్ణా స్త్రీలయం
దుస్సు కృష్ణా తీర్థాలయంద్దు నన్ను దూరంగా ఉంటూ వచ్చెది ఆ చోళపువిశే కూడా పోయి
ఆ వాస్తుపతి ఆలయము మండపబ్రాహ్మణహత్యని విడి యెండినది చోళమహారా
జు నిండ్రారు ఆ వాస్తుపతి దర్శనం చేసి అనేకద్రవ్యంతా సంచెలు ఇచ్చి మంటపాలు
కట్టించ్చి మీనాక్షి సన్నిధానమందు యీ బ్రాహ్మణహత్య విమోచన మంతా కపో
యెను సుందరేశ్వరి విచారించగా తెనన్ను తిరుగా సుందరేశ్వర సన్నిధానం విడ్చిపోతిమంట్టి బ్రాం
హ్మణహత్య పట్టుకొని కూడా వచ్చునే అని విచారించేటి మీనాక్షి సుందరేశ్వర సం
న్నిధానమందు యీశ్వర ధ్యానం చేస్తూ ఉండగా మధురాపట్టణానికి దేవత
య్ను మీనాక్షిం తర్ను అనుగ్రహం చేసి ప్రత్యక్షమై యీ చోళభూపాల
నీవు యిస్తూ యెన్ని కృష్ణా స్త్రీలతో యీశ్వర దర్శనం చేసి నాన్ను కృష్ణాతీర్థము
ల లో స్నానం చేసి నానందికి బ్రాహ్మణహత్య విమోచన తానేక దలు నీ రాజ్యమం
ద్దు బ్రహ్మ తాన నానికి పశ్చిమభాగమందు మధ్యార్జున పవనమందు నీకు యీశ్వ
రుడు ప్రత్యక్షమై పరాప్పత్తారు వారి వల్ల నీకు బ్రహ్మహత్యవిమోచనము అవు
తున్నది కాగా నీవు సూటి యెనిమిది శివాలయములు కట్టించ్చి పరమ శివలిం
చేస్తూ వుంటివి వంట్టి ఆ మధ్యార్జున పవనమందు మధ్యార్జునేశ్వరుని దర్శనం
వల్ల ఆయన అనుగ్రహాన్ని పొందితివంట్టి నీకు బ్రాహ్మణహత్యా విమోచనం అ

యు సుఖాన వుంట్టు వుండని చెప్పెను ఇప్పుడు ఆ మధురాపురి [illegible] వారి వరప్ర
సాదం [illegible] వరం ఆయనకూ ఆ వరసిద్ధుడై ఉద్యానం [illegible]
[illegible]
[illegible] ఆ [illegible] ప్రస [illegible] సగాట [illegible] వాళ్ళు
[illegible] చేయించ్చు [illegible] = [illegible] వారం [illegible]
[illegible] గంధ, సుగంధ [illegible] వాటు [illegible]
[illegible] చెప్పన [illegible]
[illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible] వచ్చెను [illegible]
[illegible]
[illegible] వుండెను [illegible] వుండగా
కొన్ని దినాలకు [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] వుండగా కొన్ని దినాలకు [illegible]

చోళ భూపాలకానికి పట్టి శివభక్తుడు యెంతపరమ నంబిరం అని బాలా అనుగ్రహం
చేసి ఆ బ్రాంహ్మణ హత్యన్ను సంకల్పవేసెను ఆ రాజుకు తెలియు చేనే బ్రాహ్మణహత్య
వెంబడించుచేరాప్పుంటున్నదని బాలా భయముతో ఉండ్డ అనేకగోపురాలు ప్రా
కారాలు మంటపాలు కట్టించ్చా కొన్ని దినములు వాసం చేస్తూ ఉండి ఆలయాలు ద్ర్శి
ట్టించ్చి మహా భయముతో యీశ్వర ధ్యానంగా ఉండగా యీశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై
యి రాజా నీకు పడ్మ 'ఆ గోపురం గుండా పోయి తూర్పు గోపురం వాకిలి బ్రాం
హ్మణ హత్య సంకల్పవేశినాను తనుకే వీర్యపద్మ ఉగోపురం మ్యుసుండా పోమ్మని శెల్వ
యిచ్చెనం ఆ చోళమ్మున నేతెరిగా చోళ మహారాజు గారు బయలుదేరి పడమం
టి గోపురం గుండా వచ్చేటప్పుడు బ్రాహ్మణ హత్య కూడా రాతేదు యెందుకు బ్రాం
హ్మణహత్య వచ్చి కూడా వెంబడించుచో ఉన్నదే అని అతిభయాన్న తంప్పంతో
టప్పు కూడా ఘుడియ ధూరం పరిగెత్తి పోయును ఆక్కడ పత్రరతంప్పు హోశ్వరం
లు అని యీశ్వరులు ప్రత్యక్షమై యెందు ఆ యీశ్వర దర్శనము వల్ల తంప్పం హ
రించ్చి పో యెను గనుక నుకే తంప్పు హేశ్వరులు అని నామధేయం కత్తెను రాజు
కు తంప్పం హరించగానే తిరిగి చూచెను గనక బ్రాంహ్మ హత్యకానరాలే యెంపం
ఆప్పుడు తంప్పు హేశ్వరుకు అనేక గోపురాలు కట్టి ఆలయాలు మంటపము
లు కట్టించెను తిరిగి చూచి త్రిభువనం కట్టను అని త్రిభువనం అని తంప్పు హే
శ్వరులు అని పిన్ని నామధేయము కల్గెను. తరువాత చోళ మహారాజు నిర్గ
తి బ్రాంహ్మణ హత్యా విమోచనం అయిన దిగనుక అతిసంతోషాన్ని పొంద్ది
తన పట్టణము ఉందు తన నగరి ప్రవేశించ్చి తన రాజ్యము ముందుండిన జనులకు పేదల
బహళ వంగన వేములు ఇచ్చి బ్రాంహ్మణులకు అనేక అగ్రహారములు మాన్యాలు

ధరామములు అనేకంగ్గా యిచ్చి బ్రంహ్మప్రతిష్టలు చేశిన వాండ్లు యీలాగు జీవనోపాదన

ములచే యించ్చి దేవబ్రాంహ్మణులచేత అనేక పుణ్యకథలు వినుకొంట్టూ బ్రాంహ్మణులకు

శిష్యాధమము పొంద్ది అనేక దేవాలయములకు ఉత్సవాలు నడిపిస్తూ ధర్మవంతెందు

గా ప్రభుత్వము చేస్తూ వుండెను । కొన్ని దినములకు వెనక పుత్రులు లేరు అన్న విచారి

ము చాత వనాంతరమందు తపస్సుచేశి భగవత్పాదారవిందము తావలచిన చో

రి వుండ్డ తన భార్యను యిద్దరు శిష్యులతో కూడా మోక్షంపొంద్దెను యీ తెరి

గాల చోళమంపాలరాజు చోళమండలము ప్రభుత్వము చేశి నడిసంవత్సరములయా

ది అయిందు యీ తని వెనక చోళరాజుల వంశమందు పుకారం ప్రభుత్వం లేదు

యీ చోళరాజుల కథలు భక్తవిలాసం అనే ఒక గ్రంథములోనున్న విధ్దు

కైలాసందవాసకం అనే ఒక గ్రంథములోను శేరా ధించ్చి యింకొక కొల్ల స్త్రీశమహా

త్మ్యములలోనున్న శేరా ధించ్చి యీ కథలు యెత్తి వ్రాశినన్ని చోళరాజకథలు మెంటారి

చెక్రిత్తి యయ్యంగారు అనే వైష్ణవబ్రాంహ్మడు వ్రాయించ్చిన చోళరాజకథలు

Particular Account of the Yanaudee Cast (or Hill people) Who were lodged at Sreehurrycottah tetoo &c placed, Written by Jauraumauroodoo 80 years old person of the said Cast at Sreehurry Cotah

శ్రీహరికోట తెట్టు మొదలైన జాగాల్లి వుండ్డే యానాదిజాతులవాండ్లకు

వాజ్కైపియత్తం

The ఈ శ్రీహరికోటలో పుండే యానాదుల జాతిని రాజుల్లై పియంతు

పూంచె రాఘవరెడ్డి అనే వాడు పాతవాడి శిష్యుడు కి వేంకటు కి హరి కు టు.. మ్లా ఆ శీమలో

పుండేయటా నాయులు అరణ్యయింద్లు వాండ్లకు పెట్టుకొని వం ఆ శ్రీహరికోట అడ్డాయ

పత్తురు సవరెల్లా రాఘుపురం అనే పట్టణం కి వచ్చి... దామ చేసి ఈ రాఘవపురాని కి

ఆశ్రయం వచ్చాడు ఈ అరణ్యవచ్చి యటా నాయులు కు నల్లు యిండ్లు కట్టి పెట్టుకొని వన్నాం

తలో కొన్నాళ్ళ కూ దట ఈ యటా నాడి [illegible] వాండ్లు ప్రబలము యి ఈ వేనాటు పెర

నాడూ వెయు డలు చెప్పుని అడు ఫలో తెరుగు చెలా నల్లు తిరుగా మా తో కూడా పుండేది యు

ట్లూ ఈ శ్రీహరికోట వెడదల యిల్లు అరణ్యాలలో తిరుగు చూ పుండగా వనస్తలము

డు అంఖరకేశి అనే రంఖేశ్వరుడు ఈ శ్రీహరికోట మధ్యారణ్య మందు వన సతో ప

లంచెరి నిత్యము నల్లు తాళికు లు వన్నో సున్నా జపాకుష్టాలు తీసుకొని శివ పూజ చేస్తూన్నం

డెరి వరనాడు ఈ కిరాత [illegible] తైనయాన డి వాండ్లు ఈ రుషేశ్వరుని చలా చి

వం హా భయ భక్తి తో కూడా సమస్త పండ్లు పలాలు అక్కలో పెట్టి కుటుం వంటి

డి తెచ్చి ఆ యలకు శివ పూజ చేయుట వచ్చేడి యిట్లా అనేక దినాలు జరిగిన

వి మ్మట ఆ రుషీశ్వరుడు ఒక నాడు ఈ కిరాతుల నుచెలా చి పూ కిరాతు

ల ------ బాలాది కాలకు లు వచ్చాను సమస్తమైన పలాలు తెచ్చి యిస్తున్నారు కూ

కు వీమి కావలసినది విలారు వని మి తృప్తి వలగా వ నల నం ఆశి విం సూ నారం అని అ

డుగగా ఆప్పుడు ఆ కిరాతులు చెప్పిండ్ది సామి వేం వయు ఈ దేశం వలుం దుం సూ

కోస్తా దొని వాసంగా ---- ట్టు ంన్లు వేం వయు సంచార వయం చేసే యిండలమ కి డోవిం

---- భయం వెయుదల యిల్లు డి వేంటిం టీట్లు కుండ్లా పుండే టట్టున్లు మా కు మంత్రతం

త్రణాద్ది అయిన్లో ట్టును వరం దయం చేయువతె నమ వసేటప్పట్టికి అదే ప్రకారం

అంబ్బారకేశ వమనిశ్వరండూ వీండ్లకు యేండు వృపత్రవవుతేట్టుకుండ్డా వరటు--అంత్తా ధా
కకే వం..వాడు- ఆపిచ్చటు యూయూగాదులు వరపొట్ట బలమైవ వుంత్రితం త్రాలతో వి
చక్షిణులయు అరణ్యమండ్లేని వాసుగ్గా వృండ్డేది వీండ్లలతో నాల్గ విధాలు యేమిచ్చి
చంచ్చువాండ్లు యూనాయులు కోయు వాండ్లు యెరల వాండ్లతె నాల్గ విధాలు యూనా
డి వాండ్లు అనేవాండ్లు ఆవృష ధత్రియుల యుండు ము ల.. మిత్తెణ తేల్గి న వాండ్లు కోయు
వాండ్లు అనే వాండ్లు ముద మటుగు త్తి ఉదవని ఆ త్రాత్రాల అరణ్యమండ్లు సంచ్చార
వు చేస్తూన్న వాండ్లు తిర్గె సరి హద్దులతో యెవిస్టాలతెగానివలా వితెగాని మంత్ర
తంత్రాల వల డిగ్భంద తె చేశి వృంచ్చేది యువర్రైన బాలు ట ----- కగా వృండ్డి అద్దులతో
ప్రాం తెలాపండ్లు పలాలు చూసి తినవ వెనసే ఆపేత్రి చేతి ఆ వృక్షాల పండ్లు కెలా
నే టండ్లు తూ విలుంగ్గానే ఆదే తి తిగా వీడు కొనే లాస్సు వృండ్డ వవెనెగా వితర్గి రాము
వరం తెదూయుట్టూ వీడు వృక్షం మీద నే తెగలు కోశి వృండే టప్పుడు కేలత్తినె వృపింప్మ
లు యువడైనా వధ కోయు వాడు చూచి ఆదే మాగటంగ్గా యూశిస్తూన్న వృండ్డ వా
క్ని చూచి యెపెరా యు చేతు పండ్లు మీద ఆశిగా వృన్నదా అని వీక్కి అడ్డితే అ
ప్పుడు ఆ వృక్షాన తువ్వి తూ టసరి వీక్కి చూచి ప్రేంయు కోయు ధారానాను పండ్లు
తినవ వెనును తె ఆశంచ్చాను పండ్లు కోయు వితె పండ్లు అ చెవ్వు తిరి---- తుండ్డా వృన్నదినా
యుండ్లు అ ప బారం వచ్చుండ్డి అని చెప్పుకుండ్డే అప్పుడు అ-యువార--వీక్కి
వి--ప్రం తులు వి దదలు చేశి శీడిక్షి తి యెన్ని పండ్లు తెంచవెనో అన్ని పండ్లు కోసుకో
మ ని వాడు వృత్తర్వు చేయుగ్గానే మ ని వాడి వృత్తర్వు మీద యన్ని పండ్లు కోసు కొవ
వతె యేమి యన్ని భయము వట తీసు వెళ్లాడేలు ఆ కోయు వాడి---- వధ ప్రేంగా తుమ
ట్టియు పై వాడి తి ఆ తి సంతోష ష్టు మవ తుండ్డి యు డిగా తెనలట్టై వెండ్లకు వు

ళ్లు పో-- —— భర్త్రా చలాన వృత్తిరంగా వుండేవాడు లోపిస్తరించుకోయువాండ్లు వుం
డగా వచె బ్రాహ్మణుడు పట్టణం కొత్తకు వృత్తిరంగా వరిసేటూంటా —— వినంచ్చు భర్త్రాచ
లం ఉద్యోలలో పోతున్న యీ కోయువాండ్లు యూంవత్తుం తొంటి సపాకే బవెంట దగ్గె
య్యవి తింట్లూ వుండేది చూంచి యీ బ్రాంహ్మణుడు అత్యాశ్చర్యంతో వీళ్లను చూంచి వ్హెం
యి కోయూంధావల లారా మీ పాకాల కొంత నంగ్గా వుండెను పాకలలోను వెవెపండ్లకు
నేను యీ- క్కడా చూండలేదు ఆవి ఏడ గ్గగా అప్పుడు యీ కోయువాళ్లు యలావత్తు
యీ బ్రాంహ్మణుడు చెప్పిన మాటలు విని వుంట్టవాండ్లు యీ బ్రాంహ్మణున్ని చూ
చివాండ్లు ఉన్నది యేంమంట్టే ప్రాంబ్రాంహ్మణుడా యిది సప్పాకేటు తొర్ర యివిప్పరు
గులు సపాకలు అనేది బయిలు తర్గెది లేదు వేంమం యీవిషయంగ్గా వుండే జీవరా
సులోను ఈ నుత్తిన్ని వుట్టైతె మాకు యేంమి వుపద్రవము ఆ యేవ్వి జరిలేదులని మాను
అంచ్చా రకేని రుషెశ్వరుని వరంవల్ల మేంము తింట్టున్నాము మీాకు సప్పాకంన్ని
చూండవలే నంట్టె మేంము చూపిస్తాము అని చెప్పేటప్పట్టికె యీ బ్రాహ్మణుడు
అది యిమ వుంట్టైసపకె మా అది చూండవలెనని అపెక్షతో చూండవలెనని చె
ప్పేటప్పటికి అప్పుడు ఆ కోయువాండ్లు సమ్మతిచ్చి వధించన్న వాన్ని పిల్చి యీ బ్రాం
హ్మడి తో కూడా యి- యీ బ్రాంహ్మడికి సప్పాపకే చూపించ్చవలెనని అనతిచ్చి
పంప్పేటప్పటికి వె ఆదే ప్రకారం అచున్నదిపోయేటప్పుడు వధ మారాల గద్దకత్తిని
ఈబాటకున్న తీసుకొని యీ బ్రాంహ్మణున్ని కూండా వెంట బెట్టుకొని అనేకే ధరం
ఘూరారణ్యముండ్లు పోయి అక్కడ ఒక ఎత్తైన వుట్ట చూచి ఆ వుట్ట మీాద ఆగ డేయి
వత్తు పట్టి యీ బ్రాంహ్మణుని దూరంగ్గా చూస్తున్నావుని చెప్పి తనబాతె
వుండ్డె బాట తీసుకొని సుగని విశెరేటప్పటికి మరి అరఘడియాకు అప్పట్టటా

నంచిదూరమంచులు బయలుదేరి నదిమంత్రిన్ని నిమిషానికి నొక్కవర్తమానంగా నిరప
సుప్రవర్తమానంగా నలుఆవేశవర్తమానంగా సంభ్రమం బయలుదేరె నని. ఆ మార్గము నిమిషానికియు
రెండు వర్తమానంగా నలుభూమం బయలుదేరి దానితోకూడా జ్వాల బయలుదేరె జ్వా
లతోకూడా నేవంహాగొప్ప సర్పం అద్భుతాకారంగా మేడు శిరస్సులతోకూడా పుట్టలో
బయలుదేరేటప్పటికి రెండోగడ్డ యతూ పెత్తూతావిపోయినది. అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మ
ణుడు ఆ సర్పం యెంత్తె శిరస్సుతో యెప్పటోలని చూచి మంహాభయభ్రాంతుడుగా నుండెను
బ్రాహ్మణుని ఆకోయుచున్నది చూచి ఆ యబ్రాహ్మణుడు సర్పం అనేది చూచి
నారా అని అడిగేటప్పటికి బ్రాహ్మణుని పికె నోటమాట రాకుండా వుండేటప్ప
టికి ఆకోయం పెద్ద చూచి యీబ్రాహ్మణుడు యీ సర్పంన్ని చూచి నిండాభ
యస్తుడైనాడని తెలిసియు ధాత్రి తారం పుట్టలోపలికి సర్పం మెర్రెట్టు
అని మంత్రించేటప్పటికి అది లోపలికి వెళ్ళిపోయింది ఆ పిమ్మట ఆకోయం
చున్నది యీబ్రాహ్మణుడికి అనేవేపెండ్లపలాల చాన్నెత్తా పెచారం చేసి
యీబ్రాహ్మణుడికూడా వెంటబెట్టుకొని త్తె యొంకరాగూడాకె -- తమవాళ్ళ
డ్లతో ఈ వృత్తాంతం అంత్తా చెప్పేటప్పటికి వాండ్లు యీ వృత్తాంత్తమేమి విన్నప్పు
మంటి వారలు బ్రాహ్మణుడా సర్పంన్ని చూచినావా అని అడిగేటప్పటికి యీ
బ్రాహ్మణుడు విశ్రమించుకొని వాండ్లతో చెప్పిండ్లు యేమంటే మీరు మ
హా క్షేత్రము మావంటి వారి పల్లెటు వంటి మహా ఘనమైన సర్పంన్ని
చూడవల్ల అని చెప్పి అచ్చేటనుండి బ్రాహ్మణుడు బయలుదేరి ఉత్తర
యాత్రకు పడ్డినాడు

చెంచువాండ్లు అనేవాండ్లు పడమటి అహోబళం శ్రీశైలం మొదలై

ని అరణ్య ప్రాంత్యాలలో వుండుకొని విల్లు అంబులతో వేట ఆడుకొని వుం
డే వాండ్లు అరణ్య మధ్య స్థలన్నా వస్తే వుండే వాండ్లు ఆకులు తక్కైక వెదురుబ
య్యము వేట తేనె తినేది బాలుప విక్రయ జోష్యమ్ము అంధ్రకెని చుష్టి — తులన్ను
సమస్త ప్రాణములకును — మహాతి చేస్తును వుండేది వాండ్లును మంత్ర తంత్రాలయం
ద్దు సూ విందు నేలు ఇం రల వాండ్లు అనే వాండ్లును విల్లు బులు తీస్కొని అడ
వి లో సంచరించుతూ వుండేది. దొంగతనం చేస్తూను వుండేది. యాయూనాది
జాతి లో మంత్రం దొంగతనం చేసేది తేదం తెండ్ల వూరికలో నేస్కారు తిరుప
నతావలిగా వుండేది వెండ్ల పూర్వం మన సర్కారం వారికి సురట్టి పట్టి తె
గె బమ్ము కిది వేరుమన్ను! ఇ వారెండు దిన్నులకు రంగువేయుడానికి సరంతారంకు అనే
కి బారపులు తెచ్చి ఇచ్చేదిని అడ్విలోగ లిగి కుష్టు ముట్టు వళ్ళగడ్డలు అనేదిన్ని తేన
బొందతైనది ఆహారం చేస్తు సురుకారం వారం ఇచ్చేది వ్వచ్చు కొంట్టు నం సరు
కారం కు తావి చేస్తు వుండేది ఇప్పట్టికిని దేవి తీగా నీ యడున్నారు ఇ
ప్పుడు యీ శ్రీ హ[redacted] కి కోట అడ్విలో నల్లమండ్డి యరానాదులు వున్నారు ఇయా
నల్లమండ్డికి మొట్టి — రంగా వుండే యానాదికే స్కారులోకుల తే. వికియదే
నెల గకెయిస్తూరు వాండ్లు కిని పేరున్ను సురట్టి పట్టాకు దున్నెలకు పది భారవులు
తెచ్చి ఇస్తూరు లోకతకు యయరానాదులకు సర్కారంలో వేం మన్ని ఇవ్వడం
వాండ్లు అడ్విలో వళ్ళగడ్డలు తింట్టున్ని జీవనం చేస్తురు ఇా యరానాది జాతు
లో మంత్రం యీ ప్రాంత్యాలలో వుండ్డే వాండ్లు మరి వనప్రాంత్యం అరణ్య
ములో వుండవలెవని పోతే ఆకలి దికిరాతులు విండ్లను బంప్పి వీరి పెండ్లాల
ను పట్టుకొని తమ వశం చేసుకుంట్టారు, కాబట్టి వాండ్లను యీ ప్రాంత్యాలకు

పోరు యుడి తానంగుర్తె కిగి పంట్లుకు యలూ నాడి ఆయ్న జోరా పలారండు ఆసేవాడు
వ్రాయుంచ్చిననై షియతు

(END)

Copied by Y. Chalapathy
24-10-49